„MARȘUL CEL MAI LUNG" al indienilor americani s-a încheiat la Washington printr-o săptămînă de manifestații de protest. Plecați la 11 februarie din California, indienii făcînd parte din 80 de triburi au traversat Statele Unite pe jos (5 000 km) și au ajuns la 15 iulie în capitala federală, pentru a protesta împotriva a 11 proiecte de lege a căror adoptare tinde să le amenințe modul de viață. Între proiectele amintite se află unele privind desființarea rezervațiilor și a drepturilor exclusive de pescuit și vînătoare de care indienii dispun pe teritoriile lor. Indienii au manifestat în fața Casei Albe și Congresului, s-au adresat Curții Supreme și unor personalități politice. O delegație indiană a avut o întrevedere cu vicepreședintele Walter Mondale

Matadoră

Cea mai mare senzație a coridelor madrilene din acest an o constituie apariția unei... matadore (forma feminină a cuvîntului se impune) pe care impresarii mizează foarte mult și care e prima femeie ce apare, în ultimii 40 de ani, în celebra arenă din capitala Spaniei. Mirabel Atienzar nu are decît 18 ani, 1,52 m înălțime și 41 kg. Singurele critici care i se aduc constau în aceea că luptă cu tauri mai mici, decît o fac de regulă bărbații. Evenimentul, foarte comentat, nu este chiar nou pentru spanioli, femeile fiind de secole atrase de coride. Dar, în 1908, un ministru de interne le interzisese să apară în arenă și, mai tîrziu, restricția a fost reîntărită. Mirabel Atienzar declară că, la 10 ani, dorea să fie călugăriță și că va părăsi coridele numai cînd se va căsători.

Profit

Ar putea profita orașul Neapole de existența apropiată a vulcanului Vezuviu ? Unii experți susțin că nu trebuie exclusă această posibilitate. Cel puțin aceasta ar fi concluzia unui articol din „La Stampa" în care se emite ipoteza utilizării gazelor vulcanice fierbinți pentru încălzitul caselor și pentru uzinele orașului. La numai cîțiva metri în adîncime, temperatura gazelor atinge 200 grade Celsius.

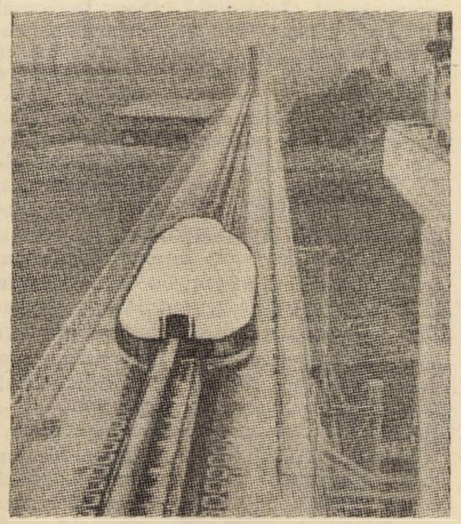

RECORDUL mondial feroviar a fost depășit de această locomotivă construită în Japonia — 337 km pe oră. Încercarea a avut loc pe o șină unică, special construită la Hyuga, în Kyushu. Fostul record fusese stabilit în 1955, în Franța, și era inferior cu șase kilometri

Surpriză...

...pentru pasagerii unei curse a companiei aviatice „Iberia" la coborîrea din avion, pe aeroportul parizian Orly : zeci de polițiști înarmați înconjuraseră avionul îndată după aterizare. Ceva mai pe urmă, lucrurile s-au explicat. În zborul său de la Madrid, pilotul apăsase în mod accidental pe butonul care semnalează aeroporturilor că pirați ai aerului au pus stăpînire pe aparat. În cîteva momente, serviciul de securitate de la Orly intrase în alertă.

Petrol

Guvernul danez a aprobat planurile de a se începe lucrul preliminar la un nou cîmp petrolier în zona Gorm, din sectorul danez al Mării Nordului. Se consideră că în zona Gorm s-ar afla rezerve de aproximativ 20 milioane tone metrice de petrol. Producția ar putea începe în 1981, cu aproximativ 2 milioane tone metrice anual. În acest fel, se consideră la Copenhaga, producția anuală de petrol a Danemarcei ar spori de patru ori.

Baloane

La 20 iulie a fost lansat primul balon stratosferic din cadrul unui program științific numit „Odiseea", realizat în comun de Italia, Franța și Spania. În greutate de 750 kg, balonul fusese umplut cu 2 000 mc hidrogen și, pe măsura ascensiunii, s-a dilatat pînă a atins un volum de 360 000 mc. Pînă la sfîrșitul lunii august vor mai fi lansate alte trei baloane gigantice asemănătoare care, întocmai ca primul, la 40 km altitudine, purtate de vînturi între Sicilia și Spania, vor măsura diverse emisii de raze extragalactice și influența razelor X asupra organismelor vii. Baloanele și experiențele lor de astrofizică și biologie spațială sînt urmărite de trei stații de telemăsură de pe Pămînt.

FORȚĂ. Cunoscutul cîntăreț de jazz Dizzy Gillespie părăsește pentru cîteva clipe trompeta sa celebră pentru a-și încerca suflul la modelarea unui balon de sticlă. Întîmplarea s-a petrecut la Biot, în sudul Franței

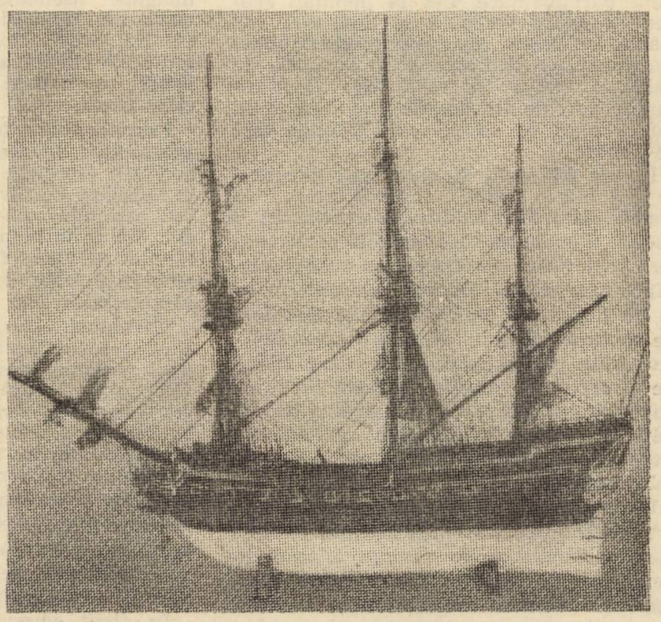

MODELUL unei corăbii identice celei care, în 1749, a eșuat lîngă Hastings, Anglia. Dovezi despre acest naufragiu au fost descoperite de o echipă de constructori care lucra la Hastings, în 1969. În această lună, după îndelungi pregătiri, vor începe dificilele operațiuni de ridicare la suprafață a vasului și adăpostirea sa într-un muzeu special amenajat la Amsterdam. Corabia avea la bord, în momentul în care a naufragiat, 334 pasageri, 4 500 tone de bunuri și, se presupune, casete întregi cu monede de argint din secolul al 18-lea

Rubrică realizată de Ț. St. Elian

LE SOIR

BRUXELLES

CALEIDOSCOPUL BRITANIC

MAREA BRITANIE apare ca un ecran caleidoscopic la capătul unei lunete electorale. Analizele de opinie sesizează, asemenea unui clişeu instantaneu, una din miile de configuraţii fără perspectivă, iar statisticile devin loterii pe termen scurt, mediu sau lung. Aşa încît cetăţeanul-contribuabil-alegător şi, mai mult observator, se bazează mai mult pe constatări decît pe profeţii.

Prima constatare este că alegerile generale sînt foarte aproape. Mandatul guvernamental se apropie de sfîrşit ; alegerile vor avea loc cel tîrziu în primăvara anului viitor. Niciodată pînă acum vreun prim-ministru nu s-a lăsat constrîns de această situaţie extremă, preferînd să uzeze de unicul său prerogativ (alegerea datei scrutinului) care să-i ofere o marjă rezonabilă de manevră.

Pentru James Callaghan, cea mai bună alegere, ca să nu spunem ultima dată posibilă, ar fi jumătatea lunii octombrie. Guvernul lui este minoritar cu 15 locuri în Parlament. Încetarea acordului cu cei 13 deputaţi liberali care-l menţin la putere va coincide cu încheierea acestei sesiuni parlamentare. Cei 14 deputaţi scoţieni şi galezi încep să se îndoiască de soarta legislaţiei regionale (descentralizarea puterilor) care este serios criticată de Camera Lorzilor. Şi cei 13 deputaţi irlandezi se apropie din nou de vechii lor aliaţi conservatori în ce priveşte politica faţă de Ulster.

În aşa fel încît, de şase luni, guvernul se află într-o situaţie delicată într-o problemă esenţială : politica sa economică şi fiscală. Sumele pe care opoziţia parlamentară majoritară (în frunte cu conservatorii) le acordă bugetului de stat sînt din ce în ce mai mici. Aceasta obligă guvernul fie să facă concesii, ceea ce provoacă nelinişti din partea propriei sale aripi stîngi, fie să înfrunte voturile de încredere care, îmblînzindu-i pe unii şi divizîndu-i pe ceilalţi, se încheie cu scrutine matematice suficient de strînse pentru a-i speria pe cei ce se abţin.

În ce priveşte stabilirea datei alegerilor, constatarea imposibilităţii de guvernare pe plan parlamentar, în absenţa alianţei liberale, este compensată, ca să spunem aşa, de îmbunătăţirea climatului financiar sau, mai exact, de o licărire ce se întrevede la capătul tunelului crizei.

Cu coechipierul său principal, Healey, ministrul finanţelor, Callaghan poate avea avantaje — şi el nu se va priva de acestea — de pe urma a trei realizări principale. Rata inflaţiei a fost adusă de la 17 la sută, anul trecut, la 8 la sută, anul acesta. Un deficit al balanţei de plăţi de aproximativ 2 miliarde de lire sterline a fost transformat într-un excedent de aproape 650 milioane de lire ; lira sterlină care s-a menţinut luni de zile la 1,82 dolari este cotată astăzi la 1,88 dolari, în primul rînd din cauza scăderii valorii dolarului.

Insistenţa crescîndă a primului ministru şi a purtătorilor săi de cuvînt pe aceste realizări şi vigoarea procesului pe care-l fac conservatorilor, acuzaţi că vor să distrugă prin politica lor „reacţionară" acest edificiu, precum şi bunăvoinţa sindicatelor care au contribuit, prin disciplina lor în materie de salarii, sînt semne sigure ale apariţiei climatului electoral. O uşoară mişcare a caleidoscopului ar fi suficientă pentru a-i da o configuraţie care, deşi foarte diferită, ar trebui, totuşi, să-l încurajeze pe Callaghan în ce priveşte calea alegerilor generale din luna octombrie, potrivit principiului că după ploaie vine vreme bună.

Într-adevăr, pentru 1979 totul indică o deteriorare a climatului economic în Marea Britanie, un deficit de ordinul a 50 milioane de lire a balanţei de plăţi, o încetinire a creşterii, o stabilizare la 1,5 milioane a numărului de şomeri şi o rată a inflaţiei de 12 la sută. Callaghan este foarte conştient de această situaţie şi încearcă deja, în mod public, să convingă sindicatele de acest lucru şi să le facă să accepte soluţia unei a „patra faze" de limitare a revendicărilor salariale. Or, de data aceasta, sindicatele, începînd cu TUC şi pînă la cel mai umil membru, refuză categoric aceasta. Ele cer revenirea, pur şi simplu, la libera negociere a salariilor, agitînd, la rîndul lor, caleidoscopul pentru a obţine o cu totul altă configuraţie.

Se vede mai întîi frustrarea determinată de patru ani de egalizare a diferitelor baremuri de salarii între muncitorii necalificaţi şi cei calificaţi. Apoi apare imaginea unei corporaţii naţionalizate a oţelului care pierde un milion de lire pe zi, dar al cărei plan de raţionalizare va duce la desfiinţarea a mii de locuri de muncă. O imagine asemănătoare prezintă docurile goale ale Londrei, şantierele navale, industria constructoare de automobile şi industria textilă aflate într-o situaţie delicată, concurenţa străină, căile ferate şi chiar presa.

Pretutindeni, locurile de muncă sînt ameninţate de progresul tehnic devenit condiţia esenţială a rentabilităţii întreprinderilor. La nivelul uzinelor şi atelierelor, acţiunile revendicative permanente cer, din ce în ce mai mult, reducerea săptămînii de lucru, fără reducerea corespunzătoare a salariilor, mai curînd decît majorarea salariilor.

Callaghan răspunde mişcînd din nou caleidoscopul pentru a produce imaginea unei recesiuni economice din care, lumea întreagă, nu numai Marea Britanie, iese cu greu ; scăderea dolarului, dificultăţi parlamentare pe care preşedintele Carter le întîmpină în aplicarea politicii sale energetice şi în redresarea balanţei comerciale americane ; importante excedente comerciale vest-germane şi japoneze, toate acestea fiind aspecte cărora economia britanică — mai mult decît oricare alta — le este tributară.

În sfîrşit, conservatorii pun mîna pe luneta electorală. Avînd-o în frunte pe Margaret Thatcher, aceştia ţin frînele ca urmare a unui avantaj de 9 la sută, în medie, pe care îl conferă corpul electoral asupra laburiştilor la alegerile legislative parţiale, în timp ce liberalii sînt, de regulă, în minoritate.

Încă o mişcare şi apare o imagine contrastantă, aceea a întreprinderii particulare prospere, a libertăţii individuale, inclusiv în materie de negociere a salariilor, a beneficiilor întreprinderilor, surse de investiţii şi locuri de muncă, a liberei concurenţe şi a puterii ofertei şi cererii, protejată de o securitate socială selectivă cu minimum de obstacole de stat şi fiscale. Imagine perimată, spun unii, reacţionară, spun alţii, care oscilează. Şi, cum imaginile caleidoscopului sînt prea numeroase, prea vagi, prea complexe şi prea contradictorii, cetăţeanul-contribuabil-alegător nu va avea, în final, decît instinctul şi bunul său simţ care să-l îndrumeze spre alegerea celor cărora le va încredinţa conducerea treburilor ţării pentru o nouă perioadă de patru sau cinci ani.

Jacques Champagne

DIE ZEIT

WOCHENZEITUNG FÜR POLITIK, WIRTSCHAFT, HANDEL UND KULTUR

R.F.G. IMPORTANŢA ALEGERILOR DIN HESSA

GUVERNUL federal şi opoziţia au privirile aţintite spre 8 octombrie ca şi cum la acea dată ar urma să aibă loc alegerile generale anticipate. Această preocupare nu se explică însă numai prin decizia ambiguă luată de liberalii din Hessa la Flörsheim cu privire la reînnoirea coaliţiei în plan regional cu Partidul Social Democrat (173 voturi s-au pronunţat „pentru", iar 113 au preferat să lase această chestiune „în suspensie").

Partidul Liber Democrat aşteaptă ziua scrutinului cu cea mai mare nelinişte. La Flörsheim a încercat să-şi îmbunătăţească cît a putut şansele de supravieţuire parlamentară. Rămîne de aflat dacă liberalii vor putea fi salvaţi.

În faţa acestei ameninţări evidente, conducătorii Partidului Liber Democrat vor încerca noi soluţii de natură să garanteze supravieţuirea partidului. Se încearcă să se facă mai multe lucruri deodată : a fi pentru şi împotriva Partidului Social Democrat ; pentru mai puţine impozite, dar pentru mai multe reforme ; pentru o mai mare protejare a mediului înconjurător, dar pentru o creştere a liberalismului economic ; pentru comitetele de acţiune cetăţeneşti, dar şi împotriva lor. De unde şi întrebarea : cum poate înţelege electoratul un partid care-şi anunţă bunele intenţii în materie de coaliţie (ca la Hessa) proiectînd, în acelaşi timp, un conflict strategic cu P.S.D. ? Este vorba aici, pe de o parte, de consolidarea alianţei social-liberale şi, pe de alta, de menajarea posibilităţilor de apropiere de Uniunea Creştin Democrată ? U.C.D., la rîndul său, se expune riscului de a fi criticată pentru că nu-şi declară cinstit intenţia, şi anume aceea de a face din P.L.D., un partid superfluu. Uniunea

se pregătește să reia anumite lozinci și să înlocuiască vechile etichete prin altele noi. În acest fel, Alfred Dregger (conducătorul organizației regionale a U.C.D. — n.r.) ar vrea ca el însuși și partidul său să capete o nouă fațetă. „Astăzi liberal" este titlul pe care strategii electorali l-au dat programului lor. Liberalismul '78 a lui Dregger este, însă, foarte tardiv. Deoarece conservatorismul său i-a împiedicat multă vreme pe liberali să-și schimbe orientările de alianță.

Cei ce doresc, așa cum face Strauss, să împiedice „flagelul roșu" al cooperării social-liberale vor, de fapt, să-i împiedice pe liberali să obțină un „minimum vital". Chiar formula lui Dregger care vorbea de un „cartel al puterii" social-liberale, care trebuie aruncat în aer, indică faptul că ar fi de preferat un climat politic fără P.L.D. Toate aceste lucruri sînt legitime. Dar liberalii ar putea atunci strînge voturile celor care nu sînt favorabili bipartismului. Și Helmut Kohl s-ar regăsi, fără să o fi vrut, într-o situație care nu ar mai face din el un interlocutor valabil pentru P.L.D.

Ce se așteaptă la Bonn ? Dacă modelul social-liberal se impune în Hessa, coaliția are o nouă șansă de a putea redemara sau cel puțin de a se stabiliza pînă la un anumit punct. Dacă la Wiesbaden partenerii sînt trimiși pe băncile opoziției, guvernului Schmidt—Genscher îi va fi dificil să acționeze. Nu va mai putea decît să vegeteze, căci majoritatea de două treimi pe care ar deține-o U.C.D. în Bundesrat l-ar priva de orice libertate de acțiune.

Le Monde

PARIS

VAL DE ALEGERI ÎN AMERICA LATINĂ

AMERICA LATINĂ a cunoscut, de la începutul acestui an, circa zece consultări populare electorale. Nu peste tot alegerile au fost manevrate, așa cum s-a întîmplat în timpul referendumului de la 4 ianuarie din Chile sau cu ocazia celei de a cincea „realegeri" a generalului Stroessner în fruntea statului Paraguay, din februarie. Ministatul Costa Rica, ai cărui cetățeni au ales recent un președinte conservator pentru a înlocui un guvern de inspirație social-democrată, rămîne, totuși, o „cutezătoare democrație". La Santo Domingo, președintele Balaguer a eșuat, cel puțin deocamdată, în eforturile lui de a bara drumul spre putere al adversarului său, ales în mod legal. În Columbia, unde s-a format un nou parlament și ales un nou președinte, procentajul astronomic al abțineri-

PROFIL

JULIO CESAR TURBAY AYALA

președinte ales al Columbiei

Julio Cesar Turbay Ayala, președinte ales al Columbiei (prin scrutinul de la 7 mai a.c.), este un politician cu o îndelungată activitate în cadrul partidului liberal, în numele căruia a candidat la recentele alegeri.

S-a născut la 18 iunie 1916, iar de 40 de ani face parte din mișcarea liberală care se află și în momentul de față la putere prin președintele Alfonso Lopez Michelsen. Cariera publică a lui Julio Cesar Turbay Ayala a început prin postul de primar într-o localitate din provincia Cundinamarca. De la sfîrșitul deceniului trei, el face parte din Adunarea municipală din Cundinamarca (1939—1943), apoi din Camera Reprezentanților (pînă în 1959, pe care a condus-o între 1946—1953) și, în sfîrșit, din Senat , asigurînd președinția acestuia în diferite perioade, între 1962 și 1970.

În anii 1947, 1961 și 1967, Turbay Ayala a fost ambasador al Columbiei la Organizația Națiunilor Unite. Timp de un an, a fost ministru al minelor și energiei (1957—1958), în etape premergătoare instaurării la putere a coaliției liberal-conservatoare, „Frontul național". Existența coaliției se încheie anul acesta, prin instalarea ca președinte a lui Turbay Ayala. Obiceiul era, pînă la recentele alegeri, ca președinția să fie ocupată alternativ de liberali și conservatori, toate funcțiile ministeriale și cele administrative fiind împărțite în mod egal.

În primul guvern de coaliție al „Frontului național", Turbay Ayala ocupă portofoliul Ministerului afacerilor externe, pînă în 1961, în timpul președinției lui Alberto Lleras Camargo. De asemenea, Turbay Ayala a ocupat de trei ori postul de președinte al republicii pe perioade scurte, în calitate de „desemnat", funcție în care este ales de puterea legislativă — în iunie 1968, martie 1975, august 1976. În acest din urmă an, este și președinte al partidului liberal. Pe de altă parte, au fost perioade cînd Turbay Ayala desfășoară activitate diplomatică : 1973 — ambasador la Londra ; 1974—1976 — ambasador în Statele Unite. Turbay Ayala este doctor honoris causa în drept și științe sociale la două universități din Columbia.

Mandatul noului președinte începe la 7 august și va dura patru ani.

lor dă naștere la cele mai adînci îndoieli în legătură cu viitorul : dar atașamentul față de regimul reprezentativ rămîne real în rîndul claselor conducătoare. În Venezuela, competiția din decembrie se anunță strînsă între social-democrați și democrat-creștini. În Brazilia, unde guvernul militar a multiplicat manevrele pentru a-și asigura continuitatea, alegerile legislative de la 15 noiembrie nu vor fi, chiar și pentru el, o încercare mai puțin delicată.

Ar fi totuși destul de riscant să deducem, din toate aceste scrutinuri, că democrația realizează o reîntoarcere în plină forță în această regiune a lumii. Profundele inegalități sociale par să condamne, pentru mult timp încă, cea mai mare parte a Americii Latine să oscileze între tirania deschisă a așa-numiților „caudillos", sau a centurionilor, și puterea deținută de guvernele civile conservatoare. Scrutinurile populare care au avut loc în ultimele săptămîni în trei țări ale subcontinentului — Peru, Bolivia și Ecuador — par să ilustreze foarte bine această realitate.

În aceste țări, forțele armate au preluat puterea — respectiv în 1968, 1964 și 1972 — cu intenții în mod clar transformatoare, respectiv progresiste. Peste tot reformele au fost îndeplinite, afectînd vechile aristocrații și neliniștind puternicul vecin nord-american. Destul de repede însă, peste tot, venirea unui „al doilea val" militar (respectiv în 1971, 1975 și 1976) fie a întors cu totul vechiul curent, fie a frînat puternic elanul inițial. Grava criză economică din Peru, uzura puterii din Ecuador, disensiunile dintre militari din Bolivia și, în toate cele trei cazuri, unele opinii favorabile democratizării exprimate de președintele Carter au îndemnat forțele armate din aceste țări să pregătească o reîntoarcere în cazărmi.

Dar acest proces nu se desfășoară fără ambiguități. În Ecuador, unde, împotriva tuturor așteptărilor, candidatul populist a ajuns în frunte la primul tur de scrutin din 16 iulie, militarii nu par dispuși să cedeze totuși puterea. Dacă Leopoldo Roldos va învinge, în septembrie, pe contra-candidatul său conservator, Sixto Duran, forțele armate vor ceda puterea ? Ele au spus încă o dată că da... În Peru, unde Adunarea constituantă și-a început, într-o atmosferă aprinsă, lucrările pregătitoare, militarii rămîn în mod oficial la guvern pînă în 1980.

Ordinea stabilită nu pare, deci, în nici o parte serios amenințată. Dar, cel puțin în cele trei țări andine, alegerile au permis să se vadă pînă la ce punct, în ciuda represiunilor uneori brutale, ca în Bolivia, forțele stîngii au progresat în cursul ultimului deceniu. În aceste condiții, militarii vor putea să rămînă la nesfîrșit scutul protegiutor, dacă nu spada de atac, a minorității privilegiaților ?

„Operațiunea Empain"

Eliberarea baronului Empain, fără să se plătească răscumpărarea cerută de răpitori, ca și identificarea lor (unul a fost ucis, alții întemnițați, iar alții au fugit) sînt rezultatul unei uriașe acțiuni de urmărire declanșată de poliție imediat după răpire. Dar să reconstituim această operațiune în cele mai mici amănunte.

Strategia pentru rezolvarea cazului baronului Empain – unul din cei patru mari industriași din Franța – a fost elaborată în saloanele cu bolte aurite ale Ministerului de interne, imediat după sechestrarea sa. „Prețul pentru răscumpărare nu va fi plătit. Vom face totul pentru a împiedica predarea banilor răpitorilor". Repetînd aceste cuvinte, Christian Bonnet, ministrul de interne, lua decizia politică definitivă a cazului. O decizie care urma să-i determine pe cei cinci polițiști – reuniți în fastuosul birou, în seara zilei în care a avut loc răpirea –, să joace o adevărată partidă psihologică de poker și să dezlănțuie o operațiune în stilul filmelor polițiste. Despre această acțiune relatează revista italiană „Panorama", din care extragem fragmentele următoare.

Baronul Empain, curînd după eliberare

La 23 ianuarie 1978, un comando răpește, în fața porții casei sale din Paris, pe baronul Eduardo-Jean Empain, în vîrstă de 41 de ani, proprietarul unuia din cele mai mari grupuri industriale din Europa occidentală.

Transportat în portbagajul unui automobil la primul sediu al deținției sale, baronul este legat de gît cu un lanț ; de asemenea, mîinile și picioarele îi sînt legate de niște bărbați mascați cu glugi. Aceiași care, o zi mai tîrziu, îi taie cu cuțitul prima falangă a degetului mic de la mîna stîngă „ca pe o felie de salam", pentru a demonstra că nu glumesc. Ostaticul trebuie să se îngrijească singur ; i se dau totuși cîteva antibiotice. Apoi, obișnuitul scenariu : fotografia în culori developată instantaneu și scrisoarea scrisă de mînă pentru membrii familiei Empain.

Zăcînd într-un cort mic, situat, la rîndul lui, într-un apartament, cu capul legat într-un sac, Empain este permanent amenințat de răpitori care se țin de nas pentru a-și schimba vocea : „Dacă-ți scoți gluga, te ucidem!" Frigul, foamea, un vas pentru necesități lîngă salteluța de cauciuc care pierde aer și pe care trebuie să o umfle singur din două în două ore, maltratat și sechestrat într-o beznă totală și în izolarea cea mai absolută, Empain petrece o lună întreagă în această închisoare de pînză.

Va fi transferat apoi (tot în portbagajul unei mașini) la o altă adresă, unde rămîne timp de zece zile, iar apoi într-un al treilea apartament, unde regimul de carceră se mai îmbunătățește : poate să se spele de două ori pe zi, să citească ziare, să răsfoiască cîteva reviste. Între timp, răpitorii încearcă să distrugă nervii familiei și ai responsabililor grupului Empain, intercalîndu-și apelurile telefonice cu lungi perioade de tăcere.

Primul contact are loc la trei zile după răpire. Cel mai apropiat colaborator al baronului, Jean-Jacques Bierry, primește un mesaj în care i se ordonă să se ducă la depozitul de bagaje din Gara Lyon. Iar acolo, într-o stic luță cu formol, lăsată într-un compartiment de tren, descoperă cu groază falanga amputată, două fotografii, buletinul de identitate și o scrisoare a baronului, cu cererea unei răscumpărări exorbitante, cea mai mare cerută vreodată în lume : 80 de milioane franci francezi. Răpitorii telefonează. Emisarul grupului Empain le explică imposibilitatea de a face rost de mai mult de 30 milioane franci bani gheață. Dialogul se întrerupe ; răpitorii vor rămîne muți timp de o lună.

La Ministerul de interne, statul major suprem, care, după cum afirmă unul din membrii săi, „a adoptat toate măsurile pentru ca nici un contact să nu scape controlului nostru", analizează mesajele răpitorilor. În jurul ministrului și directorului său de cabinet, Jean Paolini, de 58 de ani, se află cei patru polițiști : Pierre Somveille, 57 de ani, prefect de poliție, Robert Pandraud, 52 de ani, director general al poliției naționale, Maurice Bouvier, 50 de ani, directorul central al poliției judiciare și Jean Ducret, 58 de ani, directorul poliției judiciare din Paris.

Concluzia examinării mesajelor răpitorilor : este vorba de persoane din lumea interlopă. În biroul ministrului, această certitudine îi determină pe Jean Paolini și Robert Pandraud să declare : „Dacă este vorba de răufamați, putem intui deja cum vor acționa..."

Următoarea cerere a răpitorilor este aceea de a face să dispară barierele de poliție care blochează întregul Paris și periferia : „Înseamnă că se află încă în apropiere", conchide Pierre Somveille, unul dintre cei mai buni specialiști francezi în „afaceri speciale".

Marii șefi ai poliției au ordonat percheziționarea tuturor portbagajelor autovehiculelor, fapt care provoacă proteste furioase din partea cetățenilor, iar Christian Bonnet se plimbă noaptea prin Paris, de la un post de control la altul și se adresează șoferilor opriți : „Bună seara, sînt ministrul de interne, ne pare foarte rău că trebuie să vă deranjăm".

Și, pentru ca hotărîrea sa să fie bine înțeleasă, statul major trimite răpitorilor un mesaj anonim : Gerard Berger, purtătorul de cuvînt al ministerului, face unele declarații presei care nu provoacă nici o suspiciune ziariștilor, dar care au o mare importanță pentru răpitori. Nu spune : „Controlul strict al circulației este menținut", ca în zilele precedente, ci : „controlul va fi întărit".

Concomitent, Jean Ducret examinează pistele care pot să apară din sutele de dosare ce se adună pe birourile comisarilor Ottavioli și Leclerc. Regiuni întregi sînt controlate. Semnalări din Italia sau din sudul Franței sugerează posibile piste. Imensul mecanism s-a pus în mișcare.

Al doilea contact : un medic care locuiește în rue Guynemer, în aceeași clădire cu Robert Badinter, unul dintre avocații grupului Empain, este trezit la trei noaptea. O voce îi ordonă la telefon să se ducă să-l cheme pe avocatul Badinter ; furios, medicul refuză. Atunci bandiții îl cheamă direct pe avocat și îi cer să ridice un mesaj pentru grupul Empain, pe care l-au ascuns în spatele extinctoarelor de la parcarea din strada Soufflot.

Îngrijorat, avocatul îl anunță pe colegul Jean-Denis Bredin și, împreună, cei doi anunță poliția. La parcare, este găsit un mesaj în care se propune o sumă de răscumpărare mai modestă : 17 milioane de franci elvețieni, adică circa 42 milioane franci francezi. Directorul uneia din băncile grupului va trebui să se ducă cu banii pentru răscumpărare la Megève, la hotelul Mont-d'Arbois, unde locuia baronul cînd se ducea la schi, și să aștepte, în hol, un nou mesaj al răpitorilor.

În această fază, este utilă examinarea pe scurt a situației diverselor părți în cauză : familie, grupul Empain, răpitori și autoritățile de poliție.

Pentru ministrul de interne Bonnet și cei doi membri ai echipei sale situația este simplă și clară : să urmeze, pînă la capăt, drumul refuzului de a plăti răscumpărarea. Aceasta și datorită faptului că termenul de 48 de ore fixat de bandiți între predarea sumei și eliberarea ostaticului nu oferă nici o garanție. Pe de altă parte, intermediarul care trebuie să înmîneze banii riscă, la rîndul lui, să fie luat ostatic de către bandiți. Iar poliția se teme ca, după predarea banilor, baronul să nu fie ucis, chiar și numai pentru faptul că l-ar fi văzut la față pe vreunul

din răpitori. Hotărîrile adoptate de poliție sînt două : prima, să împiedice cu orice preț plătirea sumei și să înlocuiască eventualul intermediar cu un om al poliției ; a doua, să nu se preocupe prea mult de ceea ce ar putea crede familia și grupul Empain.

În ce-i privește pe răpitori, ei continuă să trimită mesaje, căutînd interlocutori tot mai diverși, pentru a reduce la minimum riscurile interceptărilor poliției. Și se adresează persoanelor celor mai sus puse din grupul Empain — ca Jean-Jacques Bierry, generalul Albert Buchaiet, financiarul Raymond Vuillez — răsfoind agenda cu adrese a baronului sau cerîndu-i direct diverse nume. Nici unul din aceste mesaje nu scapă încă controlului sever al poliției.

Grupul Empain, la rîndul său, anunță că René Engen îl înlocuiește pe baron în „perioada absenței sale", desemnînd, totodată, un negociator pentru tratativele cu bandiții.

Familia, însă, care recurge la sfaturile lui Max Fernet, 68 de ani, fost director al poliției judiciare, este obligată să trăiască ore de groază și de speranță, complet izolată de acțiunile poliției.

Între timp, poliția se pregătește pentru întîlnirea de la Megève pe care o consideră doar o repetiție generală, o manevră de sondare a terenului. Prețul pentru răscumpărare este pregătit de grupul Empain, care acceptă să-l predea polițiștilor, ce urmează să-l înlocuiască pe adevăratul intermediar.

În acest moment, intră în scenă Jean Mazzieri, 38 de ani, inspector-șef al Brigăzii criminale, care va juca tot timpul rolul momelii. Jean Mazzieri, corsican, un tată liniștit de familie, are întotdeauna un aer calm. El înlocuiește pe negociatorul grupului Empain, se duce la Megève. În holul hotelului „Mont-d'Arbois" sînt o mulțime de turiști. Prețul răscumpărării — 47 kg de bancnote ce au umplut doi saci — a fost sechestrat și înlocuit cu hîrtie. Totul e pregătit.

O singură șosea leagă hotelul cu orașul și cu aeroportul pentru elicoptere. Brigada antiteroristă și „G-men" de la Biroul central de luptă împotriva banditismului au organizat un dispozitiv de control minuțios pus la punct, avînd la dispoziție două elicoptere, gata în orice moment să decoleze.

Toți cei cît de cît „suspecți" care trec pe stradă sînt fotografiați pe ascuns. Dar nu se întîmplă nimic. Bandiții nu apar.

O lună mai tîrziu, se va afla că cei doi răpitori ai baronului, frații Caillol, se aflau la doi pași de polițiști, dar nici măcar ei nu și-au dat seama de dispozitivul enorm al poliției.

Tehnica utilizată de bandiți, grija lor pentru amănunte, mesajele telefonice — foarte scurte pentru a evita identificarea aparatului, meticulozitatea măsurilor de precauție au făcut ca unul din polițiști să afirme : „E vorba de profesioniști din lumea interlopă".

Se decide atunci o altă tactică : arestarea unui singur om din bandă, oricît de neînsemnate ar fi poziția și rolul lui. Și aceasta pentru ca și poliția să aibă un ostatic, la fel ca bandiții.

Bandiții dau un nou semn de viață la Lyon, la 11 martie : lasă într-o cutie poștală cîteva scrisori, o legitimație a baronului și își permit totodată luxul de a da un telefon anonim poliției denunțînd o falsă răpire.

Polițiștii așteaptă răbdători : știu că, într-o bună zi, cineva tot se va prezenta pentru a ridica banii.

Abia vineri, 17 martie, răpitorii telefonează unuia din prietenii baronului, un om de afaceri din Bruxelles. Dar grupul Empain refuză categoric să negocieze în Belgia și cere ca întreaga operațiune să se desfășoare în Franța. Bandiții pretind să ia legătura cu un reprezentant de mîna a doua al grupului, o persoană care să nu bată prea mult la ochi.

Ministrul francez de interne, Bonnet (stînga), îl felicită pe directorul poliției judiciare, Ducret. În centrul imaginii, comisarii Broussard și Ottavioli, din brigada criminalistică

Și, ca în cele mai bune romane de spionaj, poliția „confecționează" un personaj șters. Este tot Jean Mazzieri, care își reia rolul de momeală, punîndu-și viața în joc.

„Prima zi, povestește un comisar de la brigada antiteroristă, răpitorii ne-au supus unui examen special, pentru a fi siguri că emisarul nu este urmărit. I-au făcut un adevărat itinerar de război".

...Miercuri 22 martie la amiază, răpitorii îl sună la telefon pe pseudo-funcționarul grupului. Mazzieri răspunde. Colegii au hotărît să-l numească „Mazo", de la primele litere ale numelui său. Deci bandiții cer să vorbească cu domnul Mazaud. Mazzieri răspunde și interpretează la perfecție rolul funcționarului copleșit de evenimente care ascultă, fără entuziasm, de ordinele superiorilor săi.

Prudenți, răpitorii încep prin a-l interoga despre grup, despre diferiții directori și despre activitatea sa profesională. Mazaud răspunde cu accentul sincer al unui actor excelent și, la rîndul său, cere o dovadă că baronul este încă în viață. Răpitorii îi fixează o întîlnire la parkingul de la Saint-Germain des-Près, unde Mazaud va descoperi o scrisoare scrisă de baron, și în care acesta se referă la un articol apărut în „Le Monde" la 22 martie, intitulat „Tînăr ucis de un polițist care încerca să-l aresteze".

Răpitorii îi pretind „emisarului" grupului Empain să închirieze o mașină Peugeot 504 și îi ordonă să se aprovizioneze cu mărunțiș, hîrtie, stilou și o hartă a Parisului și a periferiei. Nu are voie să poarte nici impermeabil, nici pălărie. Sacii cu bani trebuie să fie depozitați pe bancheta din spate a automobilului. Plecarea „în raliu", joi 23 martie, orele 15, de la restaurantul Fouquet's, pe Champs-Elyseés.

Mazaud este perfect echipat. În buzunarele jachetei are două emițătoare minuscule, aproape invizibile, prin care vorbește cu colegii lui care trebuie să facă totul pentru a nu-l pierde din d'Orléans, să ajungă la nivelul patru, să se urce pe acoperișul mașinii și să ia un mesaj ascuns printre tuburile de încălzire centrală.

Mazaud execută întocmai. Îngerii lui păzitori nu l-au părăsit nici o clipă. În noul mesaj sînt alte instrucțiuni : intermediarul trebuie să se învîrtă în jurul pieței, să pună la zero kilometrajul și să se oprească la kilometrul 11, punctul A 26, pe autostrada Sud. Acolo, sub o piatră, va găsi un nou mesaj.

Acesta este o hartă mică, extrem de exactă, desenată la perfecție, cu creioane verzi și roșii, care indică calea ce trebuie să o urmeze. Pînă și arborii sînt reprezentați prin cerculețe. În josul paginii, răpitorii îl anunță că au cronometrat timpul necesar pentru a străbate itinerarul, și-l invită deci să nu piardă vremea pe drum.

În sfîrșit, Mazaud sosește la Antony, unde trebuie să găsească, la un parking situat de-a lungul căii ferate, un automobil „Renault-12" pe care răpitorii l-au furat pentru el. Cheile se află sub un covoraș. Vor să fie deci siguri că mașina lui Mazaud nu a fost trucată de poliție.

La bordul noului automobil se află un radio : Mazaud se decide să nu mai vorbească în interiorul automobilului, de teamă ca radioul respectiv să nu servească răpitorilor pentru a-l asculta.

Acum, ultimul mesaj al bandiților îi ordonă să se întoarcă pe autostradă și să iasă, de data aceasta, pe o poartă a zidului care străjuiește autostrada pentru a continua pe alt drum.

Bandiții îi ordonă să se întoarcă la barul Le Murat. Acolo Mazaud primește un telefon și este felicitat de răpitori : „Bravo, v-ați descurcat foarte bine. Acum, repede spre Hotel Hilton, la Orly. Așteptați noi instrucțiuni în hol..."

Un alt telefon în holul hotelului Hilton : „Foarte bine, dar acum e prea tîrziu, e ora 20,30, iar străzile Parisului nu sînt sigure la ora asta. Întorceți-vă acasă și lăsați mașina la parcare. Întîlnire aici, mîine la orele 17. Noapte bună".

În seara aceea, bandiții și polițiștii meditau asupra zilei care a trecut : polițiștii pentru a se întreba dacă au „trecut examenul", iar bandiții pentru a stabili dacă intermediarul este o persoană de încredere. Iar în biroul ministrului, cei cinci polițiști și procurorul general Sadon constată : „De-acum, cortina este pe punctul de a se ridica..."

Iar cînd, a doua zi la orele 17, răpitorii îl cheamă la telefon pe Mazaud, comisarii Leclerc Broussard și Ottavioli respiră ușurați. Aparent, răpitorii sînt, în sfîrșit, siguri de intermediar. Sînt chiar grijulii : „Luați un whisky", îi sugerează ei. Iar inspectorul Mazzieri pornește din nou la drum.

Un ocol scurt la aeroportul Orly, revenire la hotel, un alt telefon și, în sfîrșit, totul se precipită : „Duceți-vă la kilometrul B—12 de pe autostradă. Acolo veți găsi un bilet". Mazaud se oprește la locul indicat.

În momentul acela, pe neașteptate, intervine grăuntele de nisip care riscă să împotmolească un mecanism ce a funcționat atît de perfect. O macara montată pe un camion pentru depanare se oprește în spatele automobilului Renault 12. Șoferul coboară și începe să privească automobilul oprit. Polițiștii, la pîndă, cred la început că este vorba de unul din bandiți. Mazaud, însă, are dubii, coboară din mașină și începe un „dialog al surzilor": „Plecați imediat de aici!". „Dar dumneata ai o pană...". „Nu". „Dar atunci de ce te-ai oprit aici?"

În timp ce Mazaud și mecanicul discută, doi bărbați cu glugi pe cap, mitraliera în mînă, apar repede din spate. Urmează un duel din priviri. Bandiții ezită să-i îmbarce și pe Mazaud și pe mecanic.

Și iată al doilea grăunte de nisip: sosește un alt camion de depanare. Șoferul, văzîndu-l pe coleg în dificultate, se oprește. Bandiții cred că cei doi mecanici sînt polițiști; sar repede în R 12 al lui Mazaud și pleacă în cea mai mare viteză.

Polițiștii, la pîndă, continuă să creadă că cei doi mecanici sînt complici (deci ar fi suficient să-i prindă pe ei...), dar nu lasă totuși să le scape automobilul bandiților și pornesc în urmărire.

Pe neașteptate, aparatele de radio ale mașinilor de urmărire anunță: „Atenție, s-au oprit!". Într-adevăr, R 12 s-a blocat în fața unei porți închise a gardului „anti-zgomot", al autostrăzii. Și polițiștii se opresc. Văzîndu-se descoperiți, unul din bandiții din R 12 deschide focul cu mitraliera. În acel moment, cei doi mecanici, care nu înțeleg încă nimic, se opresc în spatele automobilelor. Deodată, poarta zidului se deschide brusc și apar alți doi gangsteri, înarmați cu mitraliere, care încep să tragă. Polițiștii din automobilele de urmărire apar din toate părțile. Doi inspectori, René Berroux, 29 de ani, și David Lailhengue, 41 de ani, sînt răniți.

Colegii lor răspund mitralierelor. René Pluoy, 54 de ani, și François Santini, 25 de ani, țintesc cu atenție pe cei doi gangsteri care au coborît din R 12. Unul din cei doi bandiți cade ucis, strîngînd încă la piept o bombă artizanală. Celălalt, rănit la braț, strigă: „Opriți, eu nu am tras!". Complicii, care au așteptat în spatele zidului, fug la bordul unui Peugeot 504.

Mecanicii, terorizați, crezînd că asistă la o răfuială între gangsteri, refuză să coboare din camioane. Trebuie trași jos cu forța.

La sediul poliției, la anunțul ciocnirii, se întreabă cu teamă: „Mai există măcar unul viu?" „Firește, rănit, dar viu. Am prins unul, și mai ales este unul cu dosar". Acum polițiștii au și ei ostaticul lor.

Cei doi, mortul Daniel Duchateau, 39 de ani, și rănitul Alain Caillol, 36 de ani, figurează în fișetul special al banditismului francez.

În ambulanță, supraviețuitorul are o criză de nervi. Polițiștii încearcă inutil să-i pună întrebări. Este rănit de două gloanțe, iar la spital medicii refuză să-i dea drumul și să-i lase pe polițiști să-l ancheteze.

Timp de două zile, forțele de poliție se ocupă de amicițiile și cunoștințele lui Caillol și ale fratelui său, care a dispărut de la domiciliul din Grenoble. Dar numai duminică la orele 15 îl pot supune interogatorului pe Alain.

Banditului nu-i trebuie prea mult să înțeleagă perfect situația: prețul răscumpărării nu va fi niciodată plătit, iar dacă baronul este ucis, lui nu-i mai rămîne decît ghilotina. Atunci, cu o voce calmă care-i uimește, Caillot propune: „Pot să fac în așa fel ca baronul să fie eliberat".

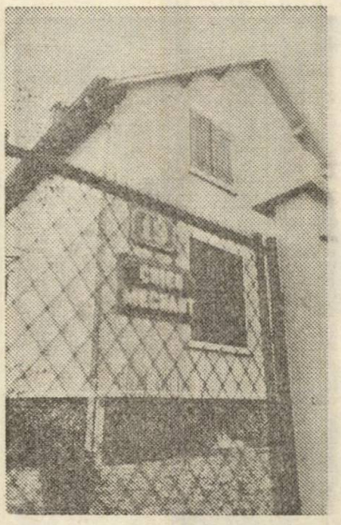

Casa din Savigny-sur-Orge, unde a fost sechestrat baronul Empain

Încep atunci tratative asupra felului în care să le telefoneze complicilor. Caillol vrea să telefoneze de la o cabină publică. Prea riscant. Îi propun să utilizeze, la alegere, unul din cele 400 de telefoane ale prefecturii de poliție. Pînă la urmă, Caillol alege linia directă a lui Pierre Ottavioli. Își trage telefonul pe genunchi, se întoarce, se ascunde în spatele biroului și, timp de un sfert de oră, formează o serie de numere false. Pe neașteptate, strigă: „Nu vorbiți! Nu vorbiți! Aici, Alain. Sînt la poliție. Am încheiat un acord cu ei. Nu vor plăti niciodată prețul cerut, au ordin din partea guvernului. Trebuie să-l eliberați pe baron..."

Închide receptorul și declară: „Perfect, peste cel mult două ore baronul va fi liber..."

Trei ore mai tîrziu, baronul Empain este lăsat în fața gării Porte d'Ivry. În mînă cu zece franci. Își smulge gluga de pe față și dezorientat, coboară clătinîndu-se treptele metroului, care-l duc spre libertate.

POSTA REDACȚIEI

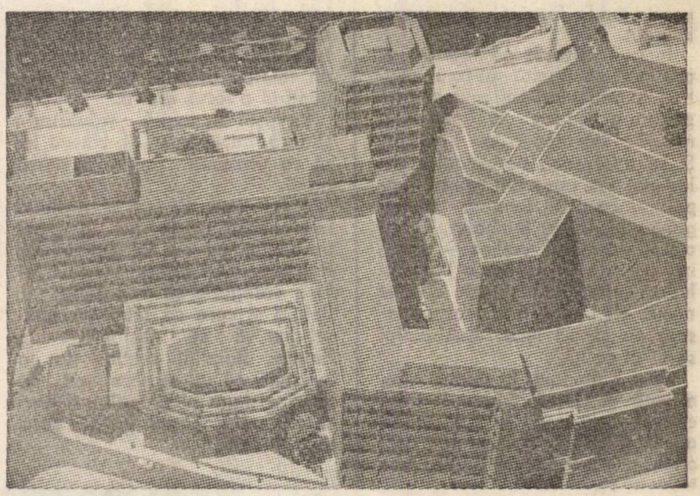

Sediul O.I.C.M.

Petre Ștefan, Hunedoara. Noul sediu al Organizației interguvernamentale Consultative pentru navigația maritimă (O.I.C.M.) va fi construit la Londra, pe cheiul Albert, la sud de podul Lambeth. Investițiile, eșalonate pe mai mulți ani, se ridică la 22 milioane de lire sterline. Se speră ca edificiul să devină funcțional în 1981. Construcția stă sub semnul urgenței, întrucît birourile actuale, situate pe Piccadilly St., au devenit, deja, insuficiente. Multe conferințe de anvergură n-au putut fi organizate în spațiile actuale, iar anumite servicii au fost deja transferate într-o altă clădire de pe strada Dover. O.I.C.M. este instalată în Londra de la crearea sa, în 1959, dar pînă acum și-a schimbat deja de două ori sediul, din lipsă de spațiu. Actualmente, personalul organizației cuprinde aproximativ 200 de persoane, reprezentînd peste 40 de țări. Se prevede ca cifra să crească în viitor, pe măsura extinderii activității organizației. Noul sediu va fi o clădire de nouă etaje, putînd adăposti un personal maxim (estimație pentru 1990) de circa 600 de persoane.

Constantin Ștefan, Focșani. Sperăm că articolul despre Insulele Solomon, publicat în numărul 30 al revistei, v-a satisfăcut dorința, cel puțin în parte. Din păcate, nu dispunem de o imagine a drapelului noului stat.

Premiul Cabanes

Mihai Sultănoiu, Iași. 1. În acest an, premiul internațional Bernard J. Cabanes, destinat unui ziarist ce lucrează într-o agenție de presă, a fost atribuit lui Hazem Foda, R. A. Egipt, de la agenția MEN. Director al redacției MEN din Cairo, el se găsea la Nicosia, la 19 februarie a.c., pentru a urmări Conferința Organizației de Solidaritate cu Popoarele din Asia și Africa, al cărei secretar general era Youssef El Sebai, redactor șef al ziarului cairot „Al Ahram". Știrea pentru care Foda a fost premiat relata circumstanțele asasinării lui Sebai. Vă reamintim că premiul Bernard J. Cabanes (după numele redactorului șef al agenției „France Presse", ucis la 14 iunie 1975, într-un atentat), a fost decernat, prima dată, la 14 iunie 1977 ziaristei Maureen Johnson, de la agenția „Associated Press", aflată la Johannesburg, pentru o știre despre apartheid.

2. Vă rugăm să vă adresați revistei „Magazin".

Marin Dutescu, Slatina. 1. Date noi arată că, în urma catastrofei aeriene de la Tenerife (Insulele Canare), din martie 1977, în care au murit 560 de persoane, după ciocnirea celor două avioane Boeing, companiile de asigurări au fost obligate să plătească despăgubiri între 150—175 milioane dolari pentru pagubele provocate. Astfel, numai secția daneză a asigurărilor aeriene a fost obligată să plătească 2 milioane dolari.

2. Într-adevăr, iahtul „Christina" — ce a aparținut lui Aristotel Onassis — a fost donat marinei grecești, ca urmare a dispozițiilor testamentare ale cunoscutului miliardar armator. El are o lungime de 50 de m.

3. Am scris în repetate rînduri despre problema respectivă.

Consiliul Mondial al Alimentației

Viorel Stănescu, Oradea. Cea de-a IV-a Conferință a Consiliului Mondial al Alimentației, desfășurată recent la Ciudad de Mexico, a adus cu acuitate în atenția opiniei publice internaționale necesitatea unor acțiuni concrete vizînd eradicarea foametei și malnutriției în lume. Consiliul Mondial al Alimentației (C.M.A.), creat în anul 1974, ca organism politic al O.N.U. în materie de alimentație, are menirea de a facilita inițierea, pe plan internațional, a unor acțiuni în direcția soluționării problemelor agroalimentare, de importanță vitală pentru existența și progresul întregii omeniri. Agenda conferinței din capitala mexicană, la care au participat miniștri ai agriculturii și reprezentanți din 36 de state a cuprins analiza situației mondiale a agriculturii și alimentației, studierea unui program împotriva foametei și malnutriției, ale cărui baze au fost stabilite anul trecut la Manila, probleme legate de sporirea sprijinului acordat de țările industrializate celor în curs de dezvoltare în domeniul agricol și de crearea unui „fond de securitate alimentară". Deși în ultimii ani s-a semnalat o ameliorare a situației alimentare în lume, statisticile arată că, în țările slab dezvoltate, nu s-au înregistrat decît progrese nesemnificative, ceea ce a agravat prăpastia care le separă și din acest punct de vedere de statele industrializate.

Abordînd problema creșterii producției agricole în țările în curs de dezvoltare, Consiliul Mondial al Alimentației a recomandat ca ajutorul statelor industrializate pentru „lumea a treia" să atingă, înainte de 1980, nivelul de 0,7 la sută din produsul național brut al fiecărei țări donatoare, astfel încît să se permită constituirea unui fond de 8,3 miliarde dolari.

Așa cum s-a subliniat și cu prilejul conferinței de la Ciudad de Mexico, un rol deosebit de important pentru soluționarea problemelor din domeniul alimentației ce confruntă lumea contemporană poate și trebuie să-l aibă colaborarea internațională echitabilă, pe baza avantajului reciproc și a sprijinului acordat țărilor mai puțin dezvoltate de către cele industrializate.

T. Novac, Cluj-Napoca. Ne pare rău, dar nu dispunem de o asemenea statistică. Vă sugerăm să vă adresați revistei „Tribuna României".

Ioana Rădulescu, Craiova. Într-adevăr, Ciudad de Mexico are 26 000 de automobile particulare, fapt care creează numeroase probleme legate de transport și contaminarea mediului în capitala mexicană.

Insulele Cocos

Necula Istrate, București. Cei 27 de atoli din Oceanul Indian cunoscuți sub numele de Insulele Cocos au fost cumpărați recent de guvernul australian, contra sumei de peste un milion de dolari. Insulele s-au aflat, pînă la această tranzacție, în posesia lui John Clunies-Ross, al cărui străbunic le-a primit în 1857 în dar „pentru totdeauna" de la regina Victoria a Marii Britanii. Clunies-Ross a administrat feudal insulele, cei patru sute de oameni angajați pe plantațiile sale de copra fiind plătiți cu jetoane de plastic ce aveau valabilitate numai în prăvăliile familiei Clunies-Ross. Procesul de predare a Insulelor Cocos către guvernul de la Canberra se va încheia în septembrie, cînd Australia va institui pe atoli o administrație locală.

„Deceniul femeii"

Viorica Levente, București. În octombrie 1976, Comisia O.N.U. privind condiția femeii a declarat perioada 1976—1985 drept „Deceniul femeii". Lucrările „Conferinței mondiale a Națiunilor Unite asupra deceniului femeii" vor avea loc în 1980, la Teheran. Recent, la Viena, s-au desfășurat lucrările sesiunii pregătitoare a Conferinței, la care au participat delegate din 23 de țări. În discursul inaugural, Helvi Sipilae, secretar general adjunct al Națiunilor Unite pentru problemele umanitare și dezvoltare socială, a insistat asupra „intensificării cooperării între organizațiile de femei după 1975 — anul femeii".

Ileana Petrescu, Ovidiu Popescu, București. Adson Arantes do Nascimento, cunoscut milioanelor de iubitori ai fotbalului sub numele de Pele, nu mai joacă fotbal de anul trecut, cînd s-a retras din activitatea competițională. Recent, la New York, Pele a anunțat sprijinul său față de fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), afirmîndu-și intenția de a fi activ în cadrul Anului internațional al Copilului, care începe în 1979. Comitetul O.N.U. pentru UNICEF, apreciind gestul lui Pele, l-a onorat pe acesta cu titlul de „cetățean al lumii".

Doina Torohțiu, Suceava. Noua întrunire în problema Ciadului (ce s-a desfășurat în zilele de 27—28 iunie a.c. la Tripoli, Libia) s-a încheiat printr-un eșec. Reamintim că ea fusese convocată inițial pentru 7 iunie, dar nu a putut avea loc, întrucît în Ciad s-au reluat luptele între forțele armate guvernamentale și FROLINAT.

George Constantinescu, Iași. Fosta reședință a lui Mussolini, Villa Torlonia, care aparține primăriei orașului Roma, a fost deschisă pentru public, în prezența primarului capitalei italiene, Giulio Argan.

Consumul de medicamente

R. Georgescu, București. Problema care vă interesează a fost tratată recent de săptămînalul economic american **Business Week**, în articolul intitulat : **Obiceiuri rele : pericolul exagerării consumului de medicamente.** Autorul semnalează că folosirea tranchilizantelor, sedativelor, stimulentelor, a analgezicelor, atît ca atare cît și în combinație, este în creștere — cu anumite rezultate alarmante. Medicația exagerată subminează capacitatea de muncă, provocînd amețeli, insomnie și, nu rareori, comă și moarte. Multe medicamente „cu probleme" au fost prescrise de medici. Institutul american specializat în problema abuzului de medicamente (NIDA) arată că 1 300 000 de americani folosesc curent tranchilizante, unul din trei le-a folosit într-un moment sau altul din decursul vieții lui. Valium-ul — cel mai cunoscut tranchilizant cu cel puțin 30 milioane de rețete pe an (adeseori reînnoite) — este considerat ca un medicament relativ nenociv în doze obișnuite... dar se poate naște pericolul obișnuinței organismului cu valium. Efecte periculoase pot apărea dacă valiumul se combină cu băutura. NIDA apreciază că 99 la sută din decesele celor care utilizau valium s-au datorat alcoolului. Peste un milion de persoane folosesc sedative — a arătat NIDA — în 1977, proporția fiind de 1 la 12 la adulți. Barbituricele recomandate pentru somn sau ca sedative — cum ar fi Seconalul — creează obișnuință, a declarat dr. G. Cohen, profesor de psihiatrie la Universitatea din Los Angeles. Luate în combinație cu medicamente care depresionează sistemul nervos central, cum ar fi alte sedative, tranchilizante sau alcool, pot avea rezultate fatale. Importanța codeinei, care, singură sau în combinație, a fost recomandată la peste 30 de milioane de persoane anual, este exagerată. Sînt cazuri în care recomandarea ei este justificată, dar ea poate fi foarte bine înlocuită cu aspirina. Medicii și cercetătorii din cadrul NIDA recomandă bolnavilor ca, în momentul în care li se dă un medicament, să se intereseze dacă folosirea lui vreme mai îndelungată nu va duce la obișnuință sau la necesitatea creșterii dozei și să ceară înlocuirea lui cu medicamente care nu au astfel de efect.

POSTA REDACȚIEI

Relații în Asia de sud-est

Matei Gheorghe, București. 1. Acordul intervenit, de curînd, între Malayezia și India privește cooperarea în dezvoltarea cercetării agricole. Printre altele, vor fi avute în vedere culturile destinate producției de cauciuc natural și ulei de palmier. Se apreciază că această cooperare este menită să accelereze activitatea de cercetare din cele două țări, întrucît datele pe care și le vor furniza, reciproc, ar necesita aproximativ 20 de ani pentru a fi obținute, separat.

2. Prima ședință a Adunării naționale interimare filipineze — formată în urma alegerilor din 7 aprilie a.c. — a avut loc în chiar Ziua națională a arhipelagului, 12 iunie. Precum se știe, în alegerile din 7 aprilie, forțele guvernamentale au obținut cvasitotalitatea celor aproximativ 200 de mandate disputate. Formarea Adunării naționale interimare semnifică inaugurarea unei etape noi pe drumul revenirii arhipelagului filipinez —, aflat din septembrie 1972 sub regim de lege marțială — la un regim constituțional. În discursul de inaugurare a primei sesiuni a Adunării, președintele Ferdinand Marcos a precizat că legea marțială va rămîne totuși în vigoare. Șeful statului filipinez s-a angajat, însă, să adopte o nouă serie de măsuri de liberalizare a vieții interne, printre care : eliberarea unor deținuți politici și inițierea unor acțiuni destinate rezolvării diferendelor cu opoziția.

3. A 11-a conferință a miniștrilor afacerilor externe din țările A.S.E.A.N. (Asociația națiunilor din Asia de sud-est, care grupează Tailanda, Malayezia, Singapore, Indonezia și Filipine) s-a desfășurat la mijlocul lunii iunie a.c., în localitatea Pattaya, la 150 km de capitala tailandeză, Bangkok. A asistat un observator din tînărul stat independent din Pacific : Papua-Noua Guinee. Prezența la reuniune a ministrului japonez al afacerilor externe a dat prilejul evocării raporturilor Japonia — A.S.E.A.N. (pentru amănunte, consultați articolul „Japonia-Asia de sud-est" din nr. 27 a.c.). Pe ordinea de zi au figurat trei „dosare" principale : definirea unei strategii comune în vederea apropiatelor negocieri, de la Bruxelles, cu Piața comună și, apoi, cu S.U.A. ; proiectele de investiții nipone (aproximativ un miliard dolari) în cele cinci complexe industriale de edificat în fiecare din statele membre A.S.E.A.N. ; studierea, în comun, a situației politice din regiune, în contextul existenței unor situații conflictuale între statele asiatice. Comentînd reuniunea, agenția „France Presse" a apreciat — preluînd informații din cercuri apropiate conferinței — că este posibilă organizarea în curînd a unei reuniuni A.S.E.A.N la nivel înalt.

Maria Popescu, Păulești, Prahova. Cercetările privind condițiile de viață ale tribului primitiv tao'tbato, descoperit în luna mai a.c. în insula Palawan, din Filipine, sînt în curs de desfășurare. Cînd vom dispune de noi amănunte, vi le vom comunica. În ceea ce privește problema adaptării membrilor tribului la condițiile vieții moderne, deocamdată nu poate fi vorba despre aceasta. Mai mult, autoritățile filipineze, în dorința de a asigura desfășurarea în cele mai bune condiții a cercetărilor întreprinse de oamenii de știință, au interzis vizitarea văii Palawan de către turiști.

Toma Rădulescu, Brăila. Cel de-al patrulea Consiliu latino-american al SELA (Sistemul economic latino-american, organizație cu profil economic) a avut loc în aprilie a.c., în Venezuela. Au luat parte reprezentanții guvernamentali ai celor 25 de state membre, sesiunea fiind deschisă de președintele țării gazdă, Carlos Andres Perez. Secretarul permanent al SELA este Jaime

Moncayo (în **fotografie**). Acesta a declarat : „Efortul propriu este singura alternativă pentru America Latină", scopul înființării, în 1975, a Sistemului economic latino-american fiind să construiască o Americă Latină unită, puternică și solidară, pentru a contribui la realizarea unei noi ordini economice internaționale". Pe de altă parte, Moncayo a arătat : „America Latină trebuie să-și refacă puterea de inițiativă, pentru dinamizarea dificilelor negocieri internaționale aflate în curs și pentru a-și exercita astfel în totalitate puterea sa de negociere". La SELA a aderat recent cel de-al 26-lea stat membru — Surinam.

Castelul Leeds

D. Brebeanu, București. Castelul Leeds, unde s-au desfășurat convorbirile dintre delegațiile egipteană și israeliană („Lumea" nr. 30), se află lîngă Maidstone, în comitatul Kent, la aproximativ 40 mile de Londra. Castelul a fost fondat în secolul al nouălea și descris ulterior drept „cel mai frumos castel din lume". În Evul Mediu a fost reședința regală, iar după renovarea din 1920 a fost cunoscut ca un castel cuprinzînd numeroase opere de artă. Leeds dispune și de un impresionant parc. Castelul Leeds a fost oferit în 1976 guvernului britanic pentru a-l folosi drept loc de întîlniri internaționale la nivel înalt sau întruniri ministeriale. Prima întrunire de acest fel a avut loc anul trecut, cînd s-au reunit aici miniștrii de externe ai C.E.E.

Constantin Ionescu, București. Este adevărat că, la un moment dat, respectiv după alegerile parțiale din luna februarie a.c., unii comentatori au vorbit despre eventualitatea unei fuzionări între partidul Congresul Național Indian (oficial) și partidul Congresul Național Indian — I, format în luna ianuarie a.c., prin desprinderea unei părți din membrii C.N.I. (O), în frunte cu fostul premier Indira Gandhi. Dar, recent, a avut loc, la Delhi o conferință politică națională a C.N.I. (O), la sfîrșitul căreia a fost adoptată o rezoluție excluzînd ideea fuzionării cu C.N.I. (I). În discursul de încheiere a conferinței, liderul C.N.I. (O), Y. B. Chavan, fost ministru de externe în guvernul I. Gandhi, a afirmat că formațiunea sa își „va păstra personalitatea proprie".

Marian Colcioiu, Craiova. 1. Prima reuniune la nivel înalt a Organizației pentru Punerea în Valoare a fluviului Gambia — O.M.V.G. — s-a desfășurat la 30 iunie, la Banjul, capitala gambiană. Participanții — președintele Senegalului, Léopold Sédar Senghor, și șeful statului gambian, Dawda Jawara — au adoptat mai multe proiecte referitoare la utilizarea rațională a apelor fluviului și dezvoltarea economică a statelor membre.

2. Vă rugăm să vă adresați revistei „Magazin istoric", unde a apărut articolul respectiv.

Niculae Koslinski, București ; G. Băjenaru, Comănești. Aveți dreptate. Este vorba nu de metri, ci de măsura englezească „picioare" (1 picior = 0,30 m). Vă mulțumim pentru observație.

Ioana Strejeanu, Tulcea. 1. Într-adevăr, recent s-a anunțat că în regiunea Kidal (Mali) au fost descoperite două zăcăminte de uraniu al căror conținut este de 0,48 la sută.

2. Banca arabă pentru dezvoltarea economică a Africii — B.A.D.E.A. — a fost creată în 1975.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

cora

alfa

cosmos

pescăruș

Omul modern simte o acută nevoie de informare, chiar și în timpul drumețiilor sau al excursiilor de sfîrșit de săptămînă.

Rețineți !

Numai un aparat de radio portabil vă poate oferi, oriunde vă aflați, ultimele știri.

Radioreceptorul portabil este un mijloc de informare de neînlocuit... dar și un tovarăș agreabil al clipelor de destindere.

În magazinele comerțului de stat există următoarele tipuri de radioreceptoare portabile ușoare, de mare sensibilitate și selectivitate, oferind o audiție clară și plăcută :

	L.U.	Preț
– CORA	1	345 lei
– APOLLO	1	345 „
– PESCĂRUȘ	2	450 „
– ALFA	2	450–540 „
– COSMOS	3	645–740 „
– GLORIA	4	1450 „

Radioreceptoarele portabile se vînd și cu plata în 18 rate lunare. Avansul este de numai 20%.

recom

TIRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM, LA A 9-a EDITIE !

BUCURESTI
1 august – 1 septembrie 1978

Înscriindu-se organic in ritmurile şi proporţiile dezvoltării intregii noastre vieţi sociale, industria bunurilor de consum îşi redimensionează structura şi calitatea produselor la echivalenţa exigenţelor beneficiarilor. Sinteză concludentă a celor mai recente realizări in acest domeniu, a eforturilor care se depun pentru transformarea cantităţii intr-o nouă calitate, superioară, constituie exponatele prezentate la a 9-a ediţie a Tirgului de Mostre de bunuri de consum.

Această acţiune de larg interes naţional îşi propune să contracteze in numele şi cu aportul direct al populaţiei fondul de marfă al comerţului socialist pe anul 1979.

Realmente, opiniile formulate de vizitatori cu privire la exponate se constituie ca o sursă de maximă valoare pentru asigurarea in volum şi structură a mărfurilor in relaţie directă cu preferinţele cumpărătorilor.

Reţineţi !

Şi dv. sinteţi invitat prin intermediul chestionarelor să vă faceţi cunoscute preferinţele, aprecierile şi opţiunile asupra produselor prezentate.

Lei 2

ROMÂNIA
ÎN CONȘTIINȚA
LUMII

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 32 — 3 august 1978

Securitatea europeană — obiectiv primordial pentru asigurarea păcii și progresului pe continent și în lume

DIN ACTUALITATEA INTERNAȚIONALĂ

ELGRAD. Conferința țărilor nealiniate

HARTUM. Semnificațiile majore ale reuniunii O.U.A.

ISABONA. Evoluția situației politice

ONDRA. Noua „Carte albă" și perspectiva alegerilor

PERU. Operațiunea Selva

Reportaj pe glob

COASTA DE FILDEȘ

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit, în stațiunea Neptun, cu tovarășul Armand Nicolas, secretar general al Partidului Comunist din Martinica

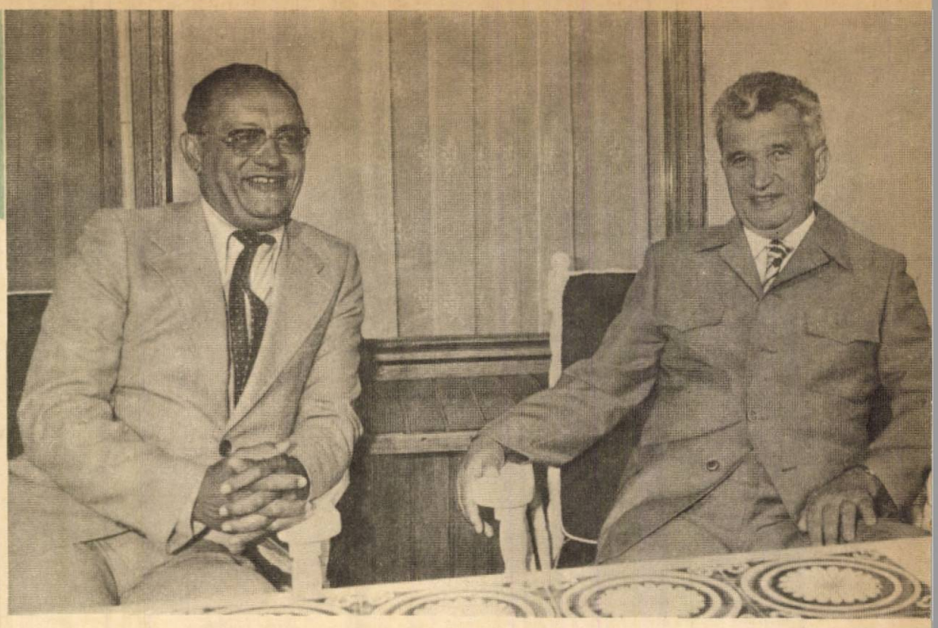

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, în stațiunea Neptun, pe ministrul comerțului din Iran, Kazem Khosrowshahi, președintele părții iraniene în Comisia mixtă ministerială româno-iraniană de colaborare economică și tehnică, ale cărei lucrări s-au desfășurat la București

Președintele Republicii Socialiste Român tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, stațiunea Neptun, delegația parlament spaniolă, condusă de Antonio Hernan Gil, președintele Cortesurilor, care a fă o vizită în țara noastră la invitația M Adunări Naționale

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Unității Socialiste, a primit, în stațiunea Neptun, delegația Partidului Conservator din Anglia, condusă de lordul Bessborough, care face o vizită în țara noastră, la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. Din delegație fac parte Alan Howarth și Scott Hamilton, membri ai Partidului Conservator

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

32 (771)

3 august 1978

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII
Interviuri cu : Antonio Hernandez Gil, Kazem Khosrowshahi, Lordul Bessborough, Averell Harriman 2

ARTICOLE, CORESPONDENȚE
Consolidarea cursului spre securitate în Europa – contribuție la pacea și înțelegerea internațională. Corneliu Bogdan 4
Conferința țărilor nealiniate. Afirmare hotărîtă a necesității unor raporturi noi în viața internațională. I. Ionescu 6
Reuniunea la nivel înalt a O.U.A. O puternică manifestare a unității și solidarității popoarelor africane. Paul Diaconu 7
Lisabona. Criza guvernamentală – antecedente și consecințe. Anca Voican 9
Roma. Partidele politice și programul concordat. P. Nicolae 10
Orientul Mijlociu. Impas și tatonare. Crăciun Ionescu 11
Namibia. Perspectivele – după votul din Consiliul de Securitate. Dumitru Constantin 12
Londra. „Faza a patra" și perspectiva alegerilor. Stelian Țurlea 13
Jamaica. Programe guvernamentale de dezvoltare. 19
Dezvoltarea relațiilor româno-turce, factor de pace și progres în Balcani. D. Olariu 20
Noi perturbații pe scena monetară occidentală. Ilie Șerbănescu 21
„Învățare și dezvoltare". Ana Maria Sandi 22

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI
R.P. Chineză. Amplu program de dezvoltare a științei și tehnicii. Ilie Olteanu 14

REPORTAJ PE GLOB
Operațiunea „Selva" (II). Drumul petrolului peruan (din junglă spre Pacific). Eugen Pop 16
Coasta de Fildeș – ani de dezvoltare și progres. Ioan Ivanici 18

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI
„Saliut-6" – „Soiuz 29" : experimente planificate și neplanificate. Nicolae Crețu 23

1000 + 1 24–25

SERIAL
„Tîrgul negustorilor de arme" 26

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ
Le Nouvel Observateur, Le Nouvel Economiste, Le Monde 29

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Trei ani de la semnarea Actului final de la Helsinki

Consolidarea cursului spre securitate în Europa – contribuție la pacea și înțelegerea internațională

DIN ACTUALITATEA INTERNAȚIONALĂ

LISABONA

Criza guvernamentală – antecedente și consecințe

ROMA

Partidele politice și programul concordat

NAMIBIA

Perspectivele – după votul din Consiliul de Securitate

ORIENTUL MIJLOCIU

Impas și tatonare

R.P. CHINEZĂ

Amplu program de dezvoltare a științei și tehnicii

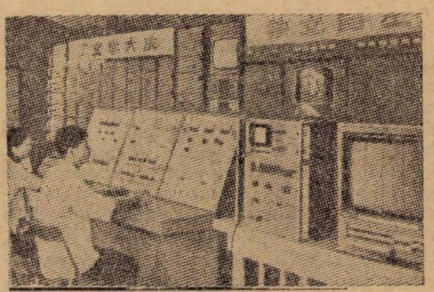

SERIAL

„Tîrgul negustorilor de arme"

„Există condiții propice pentru extinderea relațiilor româno-spaniole"

Antonio Hernandez Gil

președintele Cortesurilor spaniole

Săptămîna trecută, la invitația Marii Adunări Naționale, o delegație parlamentară spaniolă, condusă de Antonio Hernandez Gil, președintele Cortesurilor (parlamentul), a efectuat o vizită în țara noastră. Cu acest prilej, oaspetele a avut amabilitatea de a acorda un interviu colaboratoarei noastre, Ileana Scipione.

– Delegația parlamentară spaniolă – **ne-a declarat, pentru început, Antonio Hernandez Gil** – a venit în România cu sentimente anticipate de gratitudine, pentru că nu putem uita faptul că, încă de la constituirea Cortesurilor noastre, România și-a manifestat interesul prietenesc pentru o vizită de acest fel. Tocmai acesta reprezintă și motivul pentru care România este prima țară socialistă vizitată de o delegație parlamentară spaniolă, dorind să acordăm statului dumneavoastră această întîietate. Aș vrea să remarc, de asemenea, deplina coincidență a opiniilor exprimate. De-a lungul vizitelor făcute și, mai ales, în timpul întrevederii de cea mai mare importanță cu domnul președinte al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, am putut verifica din nou această coincidență de păreri care, în mod natural, trebuie să se traducă și să se materializeze într-o creștere, întărire și instituționalizare a relațiilor noastre. Trebuie să valorificăm condițiile propice existente, pentru a extinde relațiile noastre și, așa cum spuneam, pentru a le instituționaliza.

De la sosirea noastră în România, sîntem copleșiți de amabilitatea dumneavoastră. Cred că popoarele român și spaniol coincid în cultul lor pentru prietenie. La sosirea în România, am fost primiți de președintele Marii Adunări Naționale, care ne-a impresionat cu deosebita sa ospitalitate, ca și toate persoanele și instituțiile cu care am avut contacte : la nivel național, județean, municipal. Am venit în România sub impulsul prieteniei pe care țara dumneavoastră ne-a arătat-o și al celei pe care noi o simțim pentru România, aducînd mesajul fundamental pentru foarte bunele relații bilaterale – o politică ce reprezintă o necesitate imperioasă, atunci cînd este vorba de două țări ca România și Spania, două țări încercate de istorie, care, avînd un mare trecut, au în fața lor și un mare viitor.

– Care credeți că sînt direcțiile prioritare ale colaborării româno-spaniole ?

– Cu siguranță, toate. Toate, fără excepție : financiară, economică, comercială. Aș vrea să subliniez importanța cooperării cultural-științifice, care favorizează schimburile în diverse domenii. Cea mai pregnantă impresie cu care plec în Spania este aceea a extraordinarei dezvoltări a țării dumneavoastră și a mîndriei cu care România și conducătorii ei politici privesc această dezvoltare. Pe de altă parte, mi-am dat seama că nu vă mulțumiți doar cu cele realizate pînă acum, ci vă preocupă viitorul.

– Se vorbește mult în Spania despre „calendarul democratizării". Ce loc ocupă în acest calendar actualul moment politic ?

– În acest calendar, momentul actual prevede un punct culminant : Constituția. Ea a fost elaborată în întregime de către parlament, fără a fi existat un proiect guvernamental sau al unor experți. A fost opera parlamentului. La realizarea ei au participat toate partidele care și-au putut crea grupuri parlamentare. Constituția, realizată cu concursul forțelor legislative, va reprezenta normalizarea și legalizarea unei situații democratice, care există efectiv în Spania.

„Pentru o dezvoltare sporită a raporturilor româno-iraniene"

Kazem Khosrowshahi

ministrul comerțului din Iran

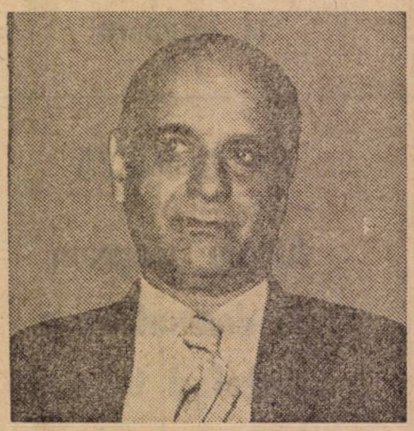

Cea de a 13-a sesiune a Comisiei mixte ministeriale româno-iraniene de colaborare economică și tehnică, ale cărei lucrări s-au desfășurat, de curînd, la București, a prilejuit vizita în țara noastră a unei delegații iraniene, condusă de Kazem Khosrowshahi, **ministrul comerțului din Iran, președintele părții iraniene în Comisia mixtă. La încheierea vizitei, ministrul iranian al comerțului a împărtășit colaboratoarei revistei noastre,** A. Gotea, **impresii asupra contactelor și discuțiilor purtate, opinii despre direcțiile de dezvoltare a raporturilor româno-iraniene.**

La început, dl Kazem Khosrowshahi s-a oprit asupra momentului de deosebită semnificație pe care l-a constituit primirea la președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În timpul întrevederii cu Excelența Sa președintele Nicolae Ceaușescu – **a arătat oaspetele iranian** – în centrul discuțiilor au stat relațiile de colaborare dintre România și Iran, relații desfășurate în diverse domenii : economic, comercial, tehnologic. Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea diversificării produselor comerciale și importanța ei pentru realizarea marilor obiective de colaborare stabilite în cursul întrevederilor și convorbirilor purtate de conducătorii celor două state. De aceea, în continuare, diversificării produselor care formează schimbul economic și comercial dintre România și Iran, i se va acorda o deosebită atenție, în contextul preocupării pentru o dezvoltare sporită a raporturilor româno-iraniene. Un schimb cît mai mare de delegații comerciale și industriale ar putea să ofere ocazia unor noi înțelegeri, ar putea să contribuie la amplificarea colaborării dintre România și Iran.

– Ce rol revine Comisiei mixte ministeriale de colaborare economică și tehnică în dezvoltarea cooperării româno-iraniene ?

– Este demn de semnalat faptul că economiile României și Iranului sînt complementare în domeniile industrial și comercial. De aceea, este importantă găsirea căilor de amplificare a schimburilor, inclusiv pe plan tehnologic și, de asemenea, pe terțe piețe. Aceasta ar putea avea implicații și asupra prețurilor mondiale. Totodată, va contribui la creșterea competitivității produselor noastre.

Prin activitatea sa, Comisia mixtă ministerială urmărește identificarea și valorificarea căilor celor mai propice pentru înfăptuirea importantelor obiective de colaborare bilaterală stabilite de conducătorii celor două state. De asemenea, lucrările Comisiei mixte se referă și la alte domenii de colaborare, printre care transferul, în interes reciproc, de tehnologie și de informații în sfera tehnologică.

– Cu ce impresii părăsiți România ?

– Am avut ocazia, în timpul șederii în țara dumneavoastră, să vizitez obiective industriale sau agricole, locuri turistice. **Totul** a fost foarte interesant. Am constatat, de pildă, nivelul avansat al agriculturii românești. Cele văzute au interesat în mod deosebit și pe colegii mei, care vor căuta să trimită delegații în vederea cunoașterii mai îndeaproape a progreselor dobîndite de România.

Între România și Iran au existat întotdeauna raporturi de prietenie, bună înțelegere și colaborare, și se poate aprecia că asemenea raporturi se vor dezvolta în continuare între cele două țări.

„Am fost foarte impresionat de progresul realizat de România"

Lordul Bessborough

membru al partidului conservator din Marea Britanie

O delegație a partidului conservator din Marea Britanie, condusă de lordul Bessborough, a întreprins o vizită în țara noastră, la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. La încheierea vizitei, lordul Bessborough a avut amabilitatea să răspundă unor întrebări adresate de colaboratoarea noastră, Catinca Ralea.

– Acum, la sfîrșitul vizitei dumneavoastră în România, ne-ați putea vorbi despre contactele avute și despre relațiile dintre țările noastre ?

– Delegația noastră a fost primită și de președintele Nicolae Ceaușescu și acesta a fost momentul cel mai important al vizitei. Trebuie să vă spun că am fost profund impresionat de vastele cunoștințe ale președintelui dumneavoastră, în domenii foarte largi, industriale, în toate sectoarele științei și tehnologiei.

Relațiile dintre țările noastre sînt foarte bune. Mai ales de la vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu, la Londra, la invitația reginei Elisabeta. Și după importantele convorbiri pe care le-a avut, cu acel prilej, președintele dumneavoastră, cu primul ministru britanic dl James Callaghan. Dar România nu are relații bune numai cu partidul laburist. Noi, cei din partidul conservator, avem, de asemenea, relații foarte bune cu România. Știu că doamna Thatcher, liderul partidului nostru, este extrem de atașată de România, așa cum sînt și alți colegi ai mei, din cadrul partidului conservator cum ar fi dl Heath, lordul Carrington și Julian Amery. În ceea ce mă privește, pot să vă spun că România este una din țările mele preferate. De altfel, aceasta nu e prima mea vizită aici. Prima dată am fost în România înainte de război. Atunci erau vremuri grele, pericolul nazist plutea deasupra noastră a tuturor. Dar m-am întors acum șapte ani, pentru a ține conferințe la universitate, la politehnică și la C.E.P.E.C.A. despre știința și tehnologia din Marea Britanie și m-am simțit foarte bine cu acea ocazie. Aceeași impresie excelentă mi-a produs-o și această vizită de acum.

– Ați menționat știința și faptul că ați ținut conferințe legate de acest domeniu acum șapte ani, iar acum ați avut convorbiri și la Consiliul Național de Știință și Tehnologie din România. Vreți să abordați mai în detaliu relațiile reciproce în domeniul științei și tehnologiei ?

– Într-adevăr, am avut o serie de convorbiri foarte valoroase, foarte interesante, la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, examinînd diferitele proiecte de cooperare care există între cele două țări ale noastre, la ora actuală, în domeniul aerospațial și al extragerii de petrol. Dar există și o serie de alte domenii de cercetare bilaterală. Mai demult s-a încheiat un acord de cooperare în domeniul cercetării și, în cadrul vizitei mele actuale, m-a interesat foarte mult să mă pun la curent cu ce s-a făcut și cum s-a dezvoltat acest acord. Mi-a părut extrem de bine să constat că relațiile dintre țările noastre s-au dezvoltat mult în diverse sectoare industriale. Am mai avut convorbiri la ministerul industriei construcțiilor de mașini, la ministerul energiei electrice – energia este unul din domeniile de care mă ocup atît în Camera Lorzilor, cît și în parlamentul (vest) european al cărui membru sînt și eu.

– În încheiere, cîteva cuvinte despre sentimentul general și impresiile cu care părăsiți România de această dată...

– Ceea ce m-a impresionat cel mai mult este dezvoltarea economică imensă a țării din ultimii ani : nivelul de industrializare și de dezvoltare generală. Cînd mă gîndesc că, spre exemplu, stațiunile atît de frumoase de pe țărmul Mării Negre, care se pot compara cu cele mai frumoase stațiuni din lume, au fost construite în ultimii zece ani și toate de arhitecți români extrem de talentați, nu pot să nu simt admirație. M-a impresionat, de asemenea, uzina care produce automobilele Dacia, pe care am vizitat-o a doua oară.

În general, România e o țară care înflorește. Oamenii arată fericiți și prosperi. Aceasta m-a impresionat foarte mult. Nu uitați că am fost aici în mai multe etape și pot constata diferențele. Toate acestea sînt, bineînțeles, încununate de faptul că aveți norocul de a avea un șef de stat atît de mare ca președintele Nicolae Ceaușescu, cu o soție care este o personalitate distinctă ; de altfel, îmi pare extrem de bine că a primit acele importante titluri științifice în timpul vizitei la Londra.

Am fost, în concluzie, foarte impresionat de progresul realizat de România. Și mai consider că aveți o politică externă extrem de inteligentă care mi se pare conformă intereselor țării dumneavoastră.

„Căi multiple de cooperare între România și S.U.A."

Averell Harriman

personalitate a vieții politice din S.U.A.

Printre vizitatorii României s-a aflat, în aceste zile, și Averell Harriman, personalitate bine cunoscută a scenei politice și diplomatice din S.U.A. în ultimele patru decenii.

Distinsul oaspete american a fost primit de președintele NICOLAE CEAUȘESCU **și a făcut o expunere la Academia de Științe Sociale și Politice în cadrul unei mese rotunde pe tema „Aspecte ale vieții politice internaționale", organizată de Asociația de Drept Internațional și Relații Internaționale din București.**

Referindu-se la început la raporturile generale dintre România și S.U.A., domnul Harriman a manifestat satisfacție profundă pentru evoluția pozitivă înregistrată în aceste raporturi. Vizita recentă pe care președintele Nicolae Ceaușescu a efectuat-o în S.U.A. **– a subliniat domnia-sa –** a fost un succes atît în ce privește înțelegerea punctelor de vedere reciproce, cît și în privința stabilirii unor căi multiple de cooperare. Sfera discuțiilor purtate cu acest prilej de cei doi președinți s-a extins la un număr considerabil de domenii, ceea ce reflectă posibilitățile vaste ale dialogului bilateral și, implicit, faptul că relațiile noastre reciproce sînt bune. Președintele Carter, **a adăugat interlocutorul nostru,** are o opinie personală extrem de bună despre președintele Nicolae Ceaușescu, iar eu, la rîndul meu, sînt convins de importanța extremă a relațiilor personale dintre

conducătorii de state pentru buna desfășurare a raporturilor dintre țările noastre.

Extinzînd aprecierile sale asupra raporturilor economice bilaterale, domnul Harriman a subliniat faptul că volumul schimburilor comerciale dintre România și S.U.A. a crescut substanțial, de peste două ori în ultimii doi ani, fapt salutat cu satisfacție de ambele părți. În acest domeniu, **a adăugat domnia-sa,** Acordul comercial realizat în 1975 a fost un pas foarte important și reprezintă un exemplu tipic de colaborare și înțelegere în cadrul raporturilor noastre generale. **În continuare, oaspetele a relevat dimensiunile semnificative ale schimburilor reciproce de oameni de știință și specialiști adăugînd :** Schimburile de specialiști în diferite domenii : științe, medicină, schimburile culturale sînt foarte importante și utile. Orice subiect nou apărut în oricare din domeniile cooperării îl dezbatem împreună, iar acest fapt lărgește și mai mult însăși sfera generală a colaborării.

Personalitate politică implicată într-o epocă istorică întinsă și tumultuoasă, domnul Harriman ne-a declarat în continuare : Am venit pentru prima oară în România în ianuarie 1946, în perioada imediat următoare încheierii războiului, perioadă marcată adînc de distrugerile acestuia. Am revenit apoi în 1967 și am fost extrem de satisfăcut că constat progresul remarcabil care l-ați înregistrat în acest interval de timp. Din 1967 și pînă în prezent, ritmul de creștere și dezvoltare al României a fost deosebit de înalt și sînt sigur că veți dispune foarte curînd de un nivel de trai tot mai ridicat. În prezent, în țara dumneavoastră procesul de perfecționare economică se desfășoară într-un ritm rapid și sînt convins că România va dobîndi printre națiunile lumii importanța conferită de statutul de țară puternic dezvoltată.

Subliniind dinamismul și valoarea morală unanim apreciată a politicii externe românești, cunoscutul diplomat american a arătat că cele două țări pot coopera în mod eficient, sănătos, în sfera importantă a relațiilor internaționale. **De asemenea, interlocutorul nostru a manifestat convingerea că** cele două țări ale noastre pot dezvolta un obiectiv major de cooperare, anume conlucrarea eficientă pe plan internațional în domeniul extrem de important al reducerii armamentelor și dezarmării.

În legătură cu principiile aflate la baza politicii externe românești, oaspetele a apreciat că orice națiune care se situează pe o poziție independentă în ce privește adoptarea unor hotărîri și acțiuni proprii procedează în deplină conformitate cu propriile sale interese naționale.

Discuția a abordat în continuare domeniul important al raporturilor internaționale. Sînt de părere, **a afirmat oaspetele,** că ne îndreptăm spre o perioadă de responsabilitate colectivă, de „conducere multilaterală" a sistemului de relații internaționale. Această tendință este extrem de sănătoasă, pentru că exprimă, în fond, un proces obiectiv de democratizare a raporturilor dintre state. Cel mai important și necesar element în negocieri este să se înțeleagă punctul de vedere al celeilalte părți și să se facă înțeleasă propria poziție. Negocierile între state au fost întotdeauna importante, dar cred că în epoca noastră importanța lor a crescut și mai mult.

Sînt de părere că cele mai importante subiecte la ora de față în dialogul internațional sînt reducerea armamentelor, controlul armelor nucleare și dezarmarea. Fără îndoială, convorbirile SALT sînt importante, dar obiectivul pe care și l-a fixat Organizația Națiunilor Unite, anume eliminarea completă a tuturor armelor, depășește cadrul lor. Consider că este nedemocratic ca unele țări să dispună de soarta celorlalte. În lumea multilaterală de care am vorbit, Organizația Națiunilor Unite deține un rol important. Aș sublinia că într-un sistem de relații internaționale multilaterale O.N.U. poate asigura coordonarea sistemului mondial de necesități și asistență.

Radu Toma

Consolidarea cursului spre securitate în Europa — contribuție la pacea și înțelegerea internațională

Corneliu Bogdan

Trebuie să ne pregătim mai bine și mai din timp pentru ca reuniunea de la Madrid din 1980 să nu repete greșelile de la Belgrad și pentru ca ea să ducă la măsuri concrete pentru întărirea și dezvoltarea cooperării și securității europene. Iată o apreciere care se întîlnește tot mai des în declarațiile și comentariile factorilor de răspundere, ale reprezentanților opiniei publice din țările participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa (CSCE). Această preocupare reprezintă în sine o evoluție pozitivă care reflectă interesul profund al popoarelor continentului în continuarea procesului început la Helsinki în 1975 unde, acum trei ani, a fost semnat Actul final.

Dar pregătirea adecvată a reuniunii de la Madrid cere mai mult decît o declarație de bune intenții, oricît de sincere ar fi aceste declarații.

În primul rînd, o asemenea pregătire cere o înțelegere cît mai corectă a cauzelor care au determinat rezultatele nesatisfăcătoare de la Belgrad. Desigur, nimeni nu deține monopolul acestei înțelegeri și de aceea o dezbatere largă, deschisă, pe bază de respect reciproc apare necesară.

În acest spirit sînt concepute observațiile și considerațiile preliminarii care urmează.

Din capul locului ni se pare evident că reuniunea de la Belgrad și în general procesul cooperării intereuropene a avut de suferit de pe urma unei ascuțiri generale a contradicțiilor internaționale, a recrudescenței metodelor de forță în raporturile dintre state, a luptei pentru împărțirea lumii în zone de influență și dominație.

Toate aceste tendințe, indicînd o deteriorare a situației internaționale, nu exprimă însă o evoluție necesară, inevitabilă, ci, dimpotrivă, se produc într-o perioadă istorică în care procesele obiective ale lumii contemporane merg în direcția democratizării vieții internaționale, a afirmării voinței popoarelor de a pune capăt politicii de forță, dominație și dictat, de a deveni stăpîne pe destinele proprii, în care pe arena mondială au loc mutații în favoarea forțelor păcii, democrației și progresului, în care aceste forțe capătă posibilitatea de a asigura o politică nouă care să permită popoarelor să-și poată clădi, în pace și securitate, o viață conformă cu aspirațiile și interesele lor.

Evident, însă, că această posibilitate nu devine realitate în mod automat, iar absența unei activități politice conștiente care să pună în concordanță structurile internaționale cu cerințele proceselor obiective duce la ciocniri inevitabile între aceste procese și vechile structuri depășite. Aceste ciocniri pot căpăta forme primejdioase cînd partizanii vechilor structuri încearcă să oprească evoluția procesului de democratizare a vieții internaționale. Tocmai asemenea încercări stau la originea tendințelor negative semnalate la începutul acestor rînduri, tendințe care și-au pus pecetea și pe raporturile intereuropene.

În Europa, rînduielile vechi internaționale întemeiate pe politica de forță își găsesc expresia în divizarea actuală a continentului în blocuri militare opuse, iar ascuțirea luptei pentru reîmpărțirea lumii în zone de influențe își găsește corespondentul european în recrudescența politicii de consolidare a blocurilor militare, a presiunilor pentru abordarea de la bloc la bloc a problemelor europene.

Această tendință s-a manifestat în primul rînd în domeniul dezangajării militare și dezarmării în care reuniunea de la Belgrad a fost practic împiedicată să intervină. Dar tendințe asemănătoare s-au manifestat în ultima vreme și în celelalte domenii ale cooperării intereuropene și nu numai în cadrul reuniunii de la Belgrad.

Tendințe puternice de abordare de la bloc la bloc au apărut și în domeniul cooperării economice, printre altele în cadrul Comisiei Economice pentru Europa și în reuniuni privind cooperarea științifică și tehnică. Chiar în domeniul umanitar, observatorii au avut de multe ori impresia că problemele drepturilor omului sînt abordate mai puțin cu scopul de a se ajunge la o examinare de fond, serioasă, cît mai curînd cu intenția de a folosi și acest domeniu în jocul de forțe politico-strategic dintre cele două blocuri militare.

Este, desigur, adevărat că încă înainte de Helsinki unii dintre participanți au

Înfăptuirea securității pe continentul nostru va avea o înrîurire favorabilă nu numai asupra climatului politic din această zonă, ci va influența pozitiv întreaga viață internațională, va contribui la destindere, la intensificarea colaborării și prieteniei dintre toate popoarele lumii

NICOLAE CEAUȘESCU

văzut CSCE numai ca o negociere între „Est-Vest" (o formulă eufemistică pentru a descrie abordarea de la bloc la bloc), dar atît evoluția negocierilor care au dus la Actul final, cît și spiritul și litera acestui Act, ca și normele de funcționare a CSCE resping o asemenea interpretare.

CSCE va intra în istorie pentru că a avut loc în afara blocurilor militare, că a fost prima Conferință internațională în care principiul egalității și suveranității naționale a fost aplicat cu strictețe.

Consilierul președintelui S.U.A. pentru problemele securității naționale observa într-un interviu acordat rețelei de televiziune CBS la 7 mai 1978 că „am intrat într-o fază a istoriei umane în care dintr-o dată o omenire, care a devenit incredibil de numeroasă..., s-a deșteptat totodată pe plan politic, se afirmă pe plan social și politic. Angajamentele, instituțiile și procesele existente încep să se destrame. Ele nu pot absorbi această nouă dezvoltare. Și, de aceea, sîntem în fața alternativei fie de a dezvolta forme de cooperare mondială mai largi, mai diversificate, noi instituții, noi procese, fie de a ne confrunta cu perspectiva unor continue turburări și conflicte... Toate acestea determină presiuni pentru reforma actualului sistem internațional, pentru adaptări în procesul de luare a deciziilor (pe plan internațional), pentru o mai largă împărțire a răspunderilor și această realitate ni se va impune pentru multă vreme de azi înainte".

Desigur că această apreciere realistă nu are o valoare practică decît dacă își are o aplicație generală și nu selectivă.

Mai mult decît atîta : dacă este vorba ca în sistemul internațional să se producă reforme în bine, Europa trebuie să fie în primele rînduri, pentru că vechiul sistem își are nucleul, baza sa cea mai solidă tocmai pe continentul european și această situație influențează negativ întreaga situație internațională.

Astăzi, Africa a devenit regiunea în care ascuțirea luptei pentru zone de influență capătă formele cele mai acute și mai primejdioase. Dar această luptă își găsește surse puternice de sprijin în politica de consolidare a blocurilor militare din Europa.

Desigur, promovînd cu perseverență obiectivul lichidării blocurilor militare, țările socialiste au fost întotdeauna conștiente de complexitatea procesului de realizare a acestui obiectiv.

Existența blocurilor militare este legată de existența unui anumit echilibru de forțe care își are semnificația sa pentru securitatea statelor europene. Nimeni cu simțul răspunderii nu își propune să răstoarne sau să distrugă acest echilibru. În același timp, însă, nu credem că trebuie să ne împăcăm cu perspectiva de a ne întemeia securitatea pe un echilibru de forțe prin definiție instabil și care devine tot mai precar pe măsura intensificării cursei înarmărilor.

Totodată, construcția unui nou sistem internațional sau chiar numai reforma unui sistem vechi presupune și un proces de educație pentru unii care se despart greu de vechile structuri cu care s-au obișnuit și se apropie cu rezerve de o structură nouă pe care nu o cunosc sau în care nu au încă încredere, pentru că nu au încercat-o. În acest proces, statele trebuie să capete încredere că noua structură reprezintă o garanție mai bună decît vechile rînduieli pentru securitatea lor, pentru interesele lor fundamentale.

Vorbind despre desființarea blocurilor militare, trebuie să luăm în considerație și o altă teză care în ultima vreme caută să apere necesitatea permanentă a unor alianțe nu pentru „a duce război", ci pentru „a duce pacea".

Astfel, ambasadorul Harlan Cleveland, fost reprezentant al S.U.A. la N.A.T.O., actualmente director al Programului de afaceri internaționale la Institutul A.S.P.E.N. pentru studii umanistice, arată, într-un articol scris cu prilejul recentei sesiuni N.A.T.O. la nivel înalt de la Washington (30—31 mai 1978), că S.U.A. și aliații săi au nevoie de N.A.T.O. nu numai pentru rațiuni de securitate (care, după cum Cleveland recunoaște prin implicație, ar putea dispare), dar și ca „un club democratic pentru consultări cu privire la relațiile Est—Vest și la problemele politicii mai largi ale ordinii mondiale. Și avem nevoie de el pentru a găsi formule prin care să ne ajutăm unii pe alții pentru a face față sarcinilor de a guverna societățile democratice". Este aici vorba, în esență, după cum reiese din restul textului, de o coordonare a politicii interne și externe a țărilor capitaliste dezvoltate din punct de vedere economic (ideea lui Cleveland este pusă în practică într-un cadru care depășește sfera N.A.T.O., prin instituționalizarea întîlnirilor de vîrf între cele 7 puteri : S.U.A., Marea Britanie, R.F.G., Franța, Italia, Japonia, Canada), cu scopul principal de a apăra bazele sistemului capitalist.

Fără îndoială, desființarea blocurilor politico-militare nu înseamnă neapărat dispariția oricăror altor organizații sau grupări de state care au interese specifice comune. Într-un asemenea context apar legitime și forme de cooperare între țări cu aceeași orînduire socială, pentru soluționarea unor probleme specifice care decurg din identitatea de orînduire.

În același timp, comunitatea internațională și fiecare stat suveran în parte sînt interesate să evite repetarea unor experiențe istorice negative în care asemenea forme de cooperare au dus la formarea unor Sfinte Alianțe care s-au opus luptei de eliberare socială și națională a popoarelor și au transferat, cu consecințe grave pentru pace, pe planul relațiilor interstatale contradicții care nu-și pot găsi soluția decît în cadrul fiecărui stat, al fiecărei națiuni.

Tocmai de aceea, desființarea blocurilor militare nu poate fi concepută decît ca un proces complex, îndelungat, în care forme ale vechiului sistem vor coexista probabil multă vreme cu structuri noi, care, la rîndul lor, vor trece printr-un proces de adaptare și consolidare.

Dar, indiferent de durata, de complexitatea, de greutățile procesului de desființare a blocurilor militare și chiar dacă primii pași sînt mai modești, procesul trebuie început cît mai repede dacă dorim într-adevăr să împiedicăm ca Europa să devină din nou teatrul unor confruntări cu consecințe imprevizibile pentru pacea, securitatea și înțelegerea internațională.

Există de pe acum acumulate un număr important de propuneri care sînt menite să atenueze treptat presiunea blocurilor, să le diminueze semnificația lor militară.

O importantă contribuție în această direcție ar fi un curs mai hotărît în abordarea principalelor probleme ale relațiilor intereuropene (inclusiv și mai ales în domeniul militar) într-un cadru general european. Nu ducem lipsă de propuneri din acest punct de vedere. Mai curînd nu este suficientă voința politică, dar trebuie sperat că și această voință se va manifesta.

Am insistat atît de mult asupra necesității eliminării abordării de la bloc la bloc, întrucît ea ni se pare cheia întregului proces de edificare a unor relații noi între statele europene, S.U.A. și Canada.

Într-un asemenea cadru, și celelalte probleme care au preocupat pe participanții la CSCE își vor găsi mai ușor o soluție.

Sîntem convinși că problema mult dezbătută a liberei circulații a ideilor și oamenilor, în general dimensiunea umană a cooperării și securității europene își va găsi un cadru mult mai adecvat, mai stimulator pentru o examinare de substanță într-un mediu intereuropean eliberat sau mai puțin apăsat de presiunea blocurilor politice militare.

Evident, situația din Europa este influențată de situația internațională generală.

Dar Europa nu trebuie să aștepte ca situația internațională generală să se îmbunătățească pe alte meridiane, pentru a continua cursul început de CSCE cu trei ani în urmă.

Țările care au participat la CSCE au posibilitatea, mai mult, datoria, nu numai de a împiedica avansul în Europa al tendințelor de înrăutățire a situației din lume, dar și pe aceea de a aduce o contribuție la progresul proceselor pozitive în viața internațională, la instaurarea pe planeta noastră a unei lumi noi, democratice, mai dreaptă și mai bună.

Conferința țărilor nealiniate

Afirmare hotărîtă a necesității unor raporturi noi în viața internațională

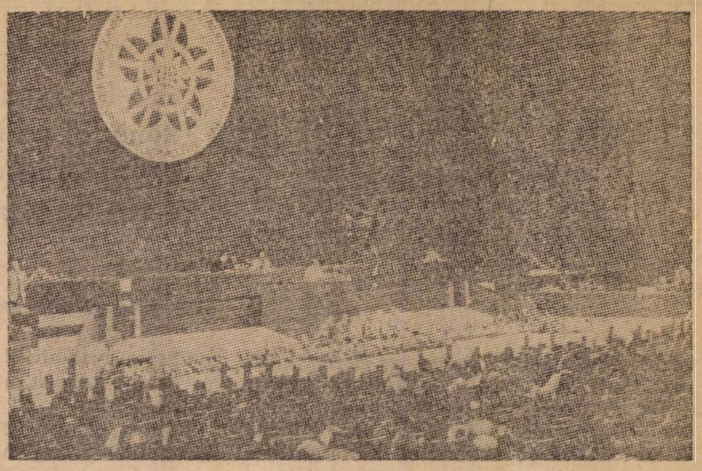

Corespondență din Belgrad de la I. Ionescu

Complexitatea tot mai mare a problemelor internaționale și gradul crescînd de interdependență ce se manifestă astăzi în lume fac ca soluțiile cele mai bune să nu poată fi găsite decît de către toate țările și toți factorii politici și economici interesați, pe calea armonizării punctelor de vedere în cadrul unor discuții ample, democratice în care principiul dominant să fie consensul. Conferința de la Belgrad a miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate a prilejuit tocmai o astfel de discuție. Ea a adus o contribuție importantă la definirea unor probleme politice și economice majore ale vieții internaționale și deschiderea căilor pentru rezolvarea lor. Probleme dintre cele mai diverse — atît cele care preocupă întreaga omenire cum ar fi dezarmarea, pacea, destinderea, democratizarea relațiilor internaționale, întărirea independenței fiecărei națiuni, găsirea unor soluții la criza economică care afectează deopotrivă țările industrializate și țările în curs de dezvoltare, instaurarea unei noi ordini economice internaționale, dezvoltarea cooperării bi și multilaterale, cît și cele ale relațiilor dintre țările nealiniate — au fost dezbătute pe larg, ajungîndu-se la un consens, la puncte de vedere comune pentru rezolvarea lor.

Mișcarea de nealiniere reunește — după cum se știe — pe baza unei platforme politice și economice comune în mare majoritate țări în curs de dezvoltare unite prin idealuri de pace, progres, prosperitate, prin voința nestrămutată de a-și salvgarda independența națională, integritatea teritorială, de a lupta împotriva politicii de asuprire și dictat, pentru relații internaționale democratice bazate pe echitate. La reuniunea ministerială a acestei mișcări, organizată acum la Belgrad, ca și la cea la nivel înalt de la Colombo, România, care are statut de invitat permanent al mișcării de nealiniere, a fost reprezentată de tovarășul Ilie Rădulescu, ministru secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe, membru al guvernului, și Cornel Pacoste, adjunct al ministrului de externe. Țara noastră, ca țară socialistă și, totodată, ca țară în curs de dezvoltare, se găsește în mod obiectiv alături de aceste țări în lupta pentru progres economic și social, pentru înlăturarea relațiilor de inechitate, a politicii imperialiste de forță și dictat, pentru făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Printre rezultatele de cea mai mare importanță ale Conferinței de la Belgrad trebuie în primul rînd relevat cel al reafirmării principiilor de bază ale nealinierii. Acest fapt capătă o deosebită semnificație întrucît el certifică viabilitatea unor idealuri, a unor idei forță care au mobilizat două treimi din țările lumii și toate forțele democratice progresiste care luptă pentru pace, destindere, cooperare, independență națională și integritate teritorială, împotriva împărțirii lumii în blocuri militare opuse, a politicii de forță și dictat, a extinderii și redistribuirii sferelor de influență. După cum se știe, în cursul conferinței au avut loc discuții vii, s-au exprimat păreri diferite, dar nici unul dintre vorbitori nu a contestat vreunul din aceste principii fundamentale, ci, dimpotrivă, a cerut aplicarea lor cu și mai multă consecvență. Declarația politică, adoptată la încheierea conferinței, reafirmă atașamentul participanților față de principiile de bază ale mișcării de nealiniere. În acest sens se arată că printre principalele obiective ale statelor nealiniate se numără lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a exploatării, a politicii de forță, sub toate formele sale, a tendințelor de împărțire a lumii în sfere de influență și dominație, și, totodată, lupta pentru instaurarea păcii și securității în întreaga lume. În acest sens, participanții la conferință, se arată în declarație, s-au pronunțat pentru încetarea oricărei forme de ocupație străină, pentru desființarea bazelor militare, înfăptuirea dezarmării generale și totale și soluționarea tuturor problemelor conflictuale pe cale politică.

Un capitol al Declarației este consacrat sublinierii importanței deosebite a solidarității și unității de acțiune a statelor nealiniate. Se relevă necesitatea salvgardării și consolidării unității și solidarității statelor nealiniate, a soluționării tuturor disputelor dintre ele exclusiv pe calea negocierilor.

Ceea ce capătă o deosebită semnificație pentru noile tendințe democratice care se impun tot mai mult în viața internațională este faptul că în cursul conferinței a fost relevat cu o deosebită vigoare că această unitate nu trebuie concepută în sensul unui monolitism rigid, ci în cel al întreprinderii de acțiuni comune pe linia unor orientări politice la care s-a ajuns de comun acord. Dar, așa cum a subliniat în cadrul discuțiilor în Comitetul Politic președintele acestui comitet, reprezentantul Indiei, Jaipal, „unitatea nu înseamnă uniformitate", după cum nici „deosebirile de vederi nu înseamnă fragmentare". Ideea care a predominat în tot cursul desfășurării lucrărilor conferinței este cea a discuțiilor libere, în care concluziile să fie tocmai rezultatul exprimării unor opinii variate.

În cursul discuțiilor s-a evidențiat, totodată, că unitatea trebuie realizată nu de dragul unității, pentru că mișcarea de nealiniere nu este o organizație, un „alt bloc" de state, ci o mișcare deschisă tuturor forțelor păcii și progresului. Unitatea trebuie realizată în interesul eficienței țelurilor urmărite de toți participanții la această mișcare.

După cum arăta Carlos Julio Ego Aguirre, secretar general al afacerilor externe din Peru, „forța mișcării de nealiniere rezidă în unitatea sa și orice îndepărtare de această linie nu poate decît să aducă prejudicii credibilității și autorității politice și morale ale mișcării". Această credibilitate și autoritate sînt necesare tocmai pentru a se putea aduce o contribuție cît mai eficientă la rezolvarea unor probleme grave și urgente din zonele conflictuale cum sînt cele din Orientul Mijlociu, Coreea, Cipru, Africa.

Printre regiunile cele mai „fierbinți" din punct de vedere al conflictelor militare de pe glob este astăzi Africa. Marile sale bogății încă neexplorate : 40 la sută din rezervele mondiale de uraniu, 80 la sută din cele de titaniu, peste 90 la sută din cele de diamante, litiu, crom, cobalt, 6 la sută zinc, 8 la sută minereu de fier și 10 la sută petrol, atrag forțele străine pe acest continent. Iată de ce Obiang Nguema Nbansogo, conducătorul delegației din Guineea ecuatorială, a propus transformarea Africii într-un continent demilitarizat, în care fiecare stat să se bucure de dreptul de a dezvolta acel sistem social care este cel mai adecvat condițiilor sale naționale specifice. Declarația adoptată la Conferința de la Belgrad reafirmă solidaritatea cu lupta tuturor popoarelor împotriva dominației străine, a rasismului și colonialismului, pentru obținerea unei reale și autentice independențe. În mod deosebit este subliniat sprijinul statelor nealiniate față de popoarele africane angajate în eforturile de eliminare a ultimelor vestigii ale colonialismului și rasismului de pe continent, evidențiindu-se importanța acțiunilor necesare pentru a se împiedica transformarea Africii într-o zonă de confruntare a marilor puteri.

Participanții la conferință și-au afirmat, de asemenea, solidaritatea cu lupta popoarelor din America Latină pentru dobîndirea unei reale independențe și democrații.

Totodată, miniștrii de externe ai țărilor nealiniate au fost conștienți că toate aceste probleme mari și grave nu pot fi rezolvate decît cu participarea tuturor statelor și unicul for mondial pentru aceasta nu poate fi decît Organizația Națiunilor Unite. Iată de ce în Declarația politică se relevă necesitatea sporirii rolului O.N.U. în soluționarea problemelor majore ale contemporaneității

și a creșterii participării statelor nealiniate în cadrul Organizației.

Conferința miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate a acordat, cum era și firesc, — aproape toate aceste state sînt țări subdezvoltate sau în curs de dezvoltare — aceeași importanță și problemelor economice ale lumii contemporane. Declarația consacrată problemelor economice evidențiază, în primul rînd, necesitatea intensificării eforturilor pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale. La conferință s-a subliniat cu putere că accentuarea decalajului dintre țările dezvoltate și celelalte țări este un factor de destabilizare atît în situația economică generală a lumii, cît și în cea politică. În legătură cu aceasta, se reamintește absența progreselor înregistrate în urma acțiunilor inițiate pentru soluționarea unor importante probleme economice internaționale și pentru îmbunătățirea situației, în prezent inechitabilă, în care se află, din acest punct de vedere, țările în curs de dezvoltare. Participanții apreciază că insuccesele se datorează absenței voinței politice a statelor dezvoltate de a se angaja în negocieri serioase și efective, care să conducă la instaurarea unor raporturi de colaborare și cooperare reciproc avantajoasă între țările lumii. Asemenea negocieri, arată declarația, trebuie să fie angajate și desfășurate în cadrul sistemului Națiunilor Unite.

În fața refuzului statelor dezvoltate de a întreprinde eforturi corespunzătoare pentru a scoate din impas această situație, la conferință s-a subliniat importanța intensificării eforturilor proprii ale fiecărui stat pentru dezvoltarea sa economică, a luptei sale pentru eliminarea dominației și exploatării străine.

O atenție deosebită a fost consacrată problemei datoriilor externe ale statelor în curs de dezvoltare, apreciate în prezent la circa 250 miliarde dolari. S-a pus, în același timp, accentul pe necesitatea modificării substanțiale a modalităților actuale de realizare a transferului de știință și tehnologie, pentru ca acest transfer să se efectueze în mod real în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, care să poată avea acces nestingherit la ultimele cuceriri ale științei și tehnicii. S-a reafirmat opoziția categorică a statelor în curs de dezvoltare față de monopolul tehnologiei nucleare, subliniindu-se faptul că fiecare stat, în special cele rămase în urmă, trebuie să beneficieze de avantajele dezvoltării științei și tehnicii.

O idee care a revenit mereu în cuvîntările delegaților a fost aceea că țările nealiniate trebuie nu numai să-și definească obiectivele și politica în domeniul economic, ci și căile și metodele pentru realizarea acestor obiective. În programul de acțiune pentru cooperarea economică adoptat de conferință sînt stabilite sarcinile și acțiunile pentru materializarea eforturilor mișcării de nealiniere privind dezvoltarea colaborării reciproc-avantajoase. Această colaborare, se arată în document, trebuie să cuprindă cele mai variate domenii. Printre altele, se propune intensificarea eforturilor pentru instituirea unui fond mixt, împreună cu statele industrializate, pentru crearea unor stocuri regulatorii de materii prime. Se face apel la coordonarea acțiunilor statelor nealiniate în vederea angajării efective a dialogului cu țările dezvoltate, care să aibă drept obiectiv final instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

În program sînt enumerate și o serie de recomandări privind desfășurarea unor acțiuni de cooperare ale statelor nealiniate cum ar fi : convocarea unei întîlniri a reprezentanților miniștrilor de finanțe și ai Băncilor centrale din țările nealiniate, participarea activă la lucrările apropiatei conferințe a O.N.U. consacrate cooperării tehnice între țările în curs de dezvoltare, care urmează să aibă loc în Argentina în august 1978, pregătirea unei întîlniri preliminare a „Grupului celor 77“ pentru a se elabora o strategie comună în aceste dezbateri, organizarea unei reuniuni în legătură cu rolul femeii în procesul dezvoltării naționale, în mai 1979 la Bagdad, organizarea la Georgetown, în Jamaica, a întîlnirii unor reprezentanți ai organizațiilor comerciale și a ministerelor comerțului exterior, un program de cooperare în domeniul turismului, a unei conferințe internaționale pentru folosirea pașnică a energiei nucleare, proiecte de colaborare în domeniul sănătății, culturii și educației.

Conferința de la Belgrad s-a încheiat cu hotărîri importante care, avînd în vedere ponderea țărilor nealinite în viața internațională, vor aduce o contribuție valoroasă la rezolvarea problemelor enunțate mai sus. Faptul că la conferință au fost luate hotărîri în urma unor discuții ample, deschise, demonstrează voința comună de a găsi soluțiile cele mai convenabile, marile eforturi depuse de țările nealiniate pentru a se adopta o atitudine flexibilă în interesul întăririi mișcării, în ansamblu, respectul manifestat față de punctele de vedere ale tuturor participanților, cu scopul de a se ajunge la soluții a căror realizare să fie produsul colaborării tuturor țărilor interesate.

„Sala Prieteniei“ din capitala sudaneză, Khartum, unde s-au desfășurat lucrările celei de-a XV-a conferințe la nivel înalt a O.U.A.

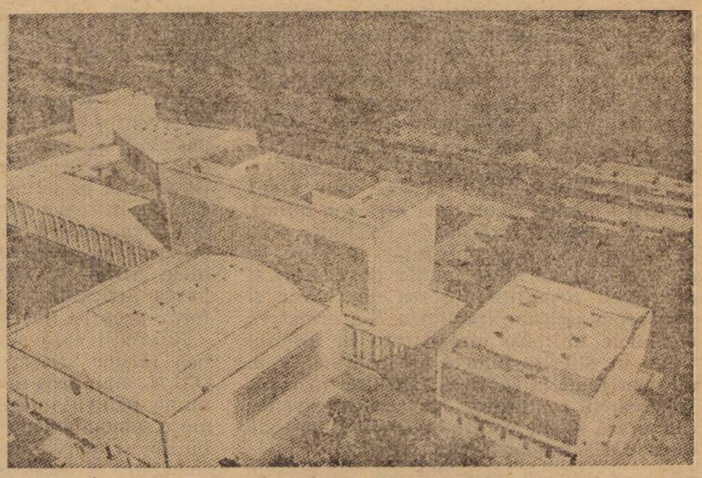

Conferința la nivel înalt a O.U.A.

O puternică manifestare a unității și solidarității popoarelor africane

Corespondență din Khartum de la Paul Diaconu

Capitala Sudanului, Khartum — oraș situat în inima Africii, la confluența Nilului Albastru și Nilului Alb, acolo unde vechi civilizații s-au întîlnit și întrepătruns — a arborat, timp de două săptămîni, drapelele statelor membre ale Organizației Unității Africane, ca gazdă a reuniunii ministeriale și a celei de-a XV-a conferințe la nivel înalt a O.U.A. În aceste zile, te întîmpinau pretutindeni chemări la unitatea africană, la promovarea unor relații de bună vecinătate, înțelegere și cooperare, la întărirea solidarității în lupta pentru lichidarea definitivă a colonialismului, neocolonialismului, rasismului și apartheidului de pe continent, la soluționarea problemelor Africii de către africanii înșiși, în spiritul idealurilor comune care îi animă. Cu atitudinea lor demnă și ospitalieră, sudanezii, purtătorii uneia dintre cele mai vechi civilizații din Africa, cu rădăcini în timp de peste patru milenii, au creat o ambianță favorabilă desfășurării lucrărilor conferinței africane la nivel înalt, căreia i-au oferit drept sediu „Sala Prieteniei“, una dintre cele mai moderne de pe continent.

Sub semnul voinței de unitate, șefii de stat și de guvern ai țărilor membre ale O.U.A., prezenți la Khartum, au analizat situația existentă pe continent, căile și modalitățile de soluționare a problemelor care confruntă Africa, perspectivele dezvoltării țărilor africane în contextul internațional general, precum și locul și rolul ce revin O.U.A. în scopul asigurării independenței politice și economice a statelor membre, a unui cadru favorabil promovării colaborării dintre ele, precum și cooperării cu celelalte țări în curs de dezvoltare, în conformitate cu aspirațiile spre progres și pace ale popoarelor respective.

De la înființarea O.U.A., în urmă cu 15 ani, numărul statelor africane care și-au cîștigat independența a crescut vertiginos, frontierele libertății fiind mereu extinse, prin luptă, pe continent. Așa cum s-a subliniat la conferința de la Khartum, țările și popoarele africane sînt hotărîte să lupte pentru înlăturarea completă și definitivă a oricăror vestigii ale colonialismului, a practicilor de discriminare rasială și de apartheid de pe continent, pentru dreptul imprescriptibil al fiecărui popor de a decide nestingherit asupra propriului destin, de a fi deplin stăpîn pe bogățiile naturale ale țării sale, de a trăi liber și independent. Vorbitorii au condamnat crimele și represaliile în masă comise de regimurile rasiste din sudul continentului, denunțînd accentuarea agresivității acestora, îndeosebi împotriva statelor vecine, membre ale O.U.A., raidurile sălbatice întreprinse împotriva lor, amenințarea pe care asemenea acte o reprezintă la adresa păcii în Africa și în întreaga lume.

Un grup important de rezoluții adoptate la conferință relevă necesitatea acor-

dării de către statele africane a unui sprijin susținut luptei tot mai intense a popoarelor zimbabwe, namibian și sud-african împotriva regimurilor rasiste de la Salisbury și Pretoria, pentru dobîndirea drepturilor lor legitime.

Rezoluțiile cer respectarea sancțiunilor împotriva regimurilor rasiste, condamnă manevrele de nuclearizare a R.S.A. și cheamă la intensificarea sprijinului, inclusiv în cadrul O.N.U., pentru cauza justă a mișcărilor de eliberare din sudul Africii, precum și pentru țările africane „din prima linie".

Africa va comemora în fiecare an, la 12 septembrie, „Ziua Martirilor", în memoria militantului sud-african Steve Biko, asasinat de poliția rasistă din R.S.A.

În același timp, dezbaterile conferinței au relevat intensificarea, în ultima vreme, a contradicțiilor internaționale, a luptei pentru zone de influență și dominație în Africa între state sau grupări de state, persistența pe continent a unor probleme nesoluționate, moștenite de la îndelungata dominație colonială, inclusiv probleme teritoriale, care au fost folosite din afară pentru a opune unele țări africane altora, pentru a agrava stările de tensiune, pînă la izbucnirea unor confruntări militare, ce au provocat un mare număr de victime și distrugeri resimțite dureros de statele și popoarele africane implicate. S-a arătat că ciocnirile militare înregistrate în ultimul timp, în diferite puncte ale continentului, au contribuit la sporirea tensiunii în zonă, la crearea condițiilor pentru intervenții din afară — în contradicție cu interesele dezvoltării independente, de sine stătătoare, a statelor africane, cu interesele păcii pe continent și, în general, în lume.

Luările de poziție, precum și rezoluțiile adoptate de conferință ilustrează conștientizarea crescîndă a țărilor africane, atît în legătură cu primejdiile pe care le implică actualele stări de lucruri din Africa, precum și în ce privește căile concrete ce se impun a fi adoptate pentru depășirea lor, pentru întărirea unității africane în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru apărarea independenței și suveranității. „Niciodată Africa — după cum s-a spus la Khartum — nu a fost expusă la atît de multe încercări grele, calamități naturale, disensiuni interne, amenințări de amestec extern în treburile interne și în disputele interafricane".

Abordînd problemele complexe ce confruntă continentul african, rezoluțiile adoptate de conferință definesc cu claritate pozițiile statelor Africii. Rezoluțiile privind intervențiile militare în Africa și măsurile ce trebuie luate împotriva manevrelor neocolonialiste și intervențiilor militare străine, agresiunile și tentativele de invazie ale mercenarilor împotriva Republicii Populare Benin și a altor state africane independente subliniază că problemele africane trebuie rezolvate de către africani, fără nici un amestec din afară, apărarea și securitatea continentului constituind o responsabilitate de competența exclusivă a africanilor. Documentele menționate condamnă manevrele neocolonialiste, precum și existența unor baze militare străine pe solul Africii și reafirmă dreptul fiecărei țări africane de a-și alege propria cale de dezvoltare economică și socială, de a-și defini independent propria opțiune ideologică. Respingîndu-se toate formele de activități subversive și de intervenție în disputele interafricane și în treburile interne ale acestor state, inclusiv utilizarea mercenarilor, se afirmă cu tărie hotărîrea O.U.A. de a asigura unitatea, integritatea teritorială și securitatea statelor membre.

În esență, dezbaterile și documentele conferinței relevă necesitatea ca, în condițiile existente pe continentul african, toate statele africane să respecte cu fidelitate obligațiile, obiectivele și principiile fundamentale proclamate de Carta O.U.A., să apere independența, integritatea teritorială și suveranitatea statelor africane, identitatea, personalitatea și autenticitatea valorilor materiale și spirituale ale civilizației africane, să promoveze colaborarea dintre ele, în vederea dezvoltării economice și sociale, precum și cooperarea cu celelalte state ale lumii, să asigure pacea și securitatea pe continent, să acționeze pentru stabilirea unei noi ordini politice și economice internaționale.

Exprimînd îngrijorarea poporului sudanez față de consecințele intervenției străine în Africa, președintele Sudanului, Gaafar Mohammed El Nimeiri, care exercită și mandatul de președinte al O.U.A., sublinia : „Respectînd suveranitatea și neintervenția în treburile interne ale altora, păstrînd legăturile frățești și de bună vecinătate, închidem căile pe care intervenția străină ar putea veni. Orice acțiune pe care o întreprindem trebuie să o bazăm pe Carta noastră, să o plasăm în contextul organizației noastre, astfel încît problemele Africii să constituie numai preocuparea africanilor, de a le soluționa conform propriei lor voințe și înțelepciuni".

Rezoluții cum sînt cele privind aderarea țărilor africane la principiile Cartei O.U.A., stabilirea unei strategii africane comune pentru întărirea mișcării de nealiniere, amendamentele în legătură cu atribuțiile și activitatea Comisiei de mediere, conciliere și arbitraj a O.U.A., situația refugiaților africani și convocarea unei conferințe pentru examinarea acestei probleme reafirmă voința statelor africane de a promova o politică de strictă nealiniere, necesitatea soluționării disputelor și a lichidării focarelor conflictuale exclusiv prin mijloace pașnice, în conformitate cu principiile înscrise în Carta O.U.A., respectîndu-se independența și suveranitatea fiecărei țări, astfel încît să nu se deschidă calea intervenției străine și să nu poată fi oferit un pretext pentru o asemenea intervenție. Documentele relevă voința de întărire a unității și solidarității statelor africane, de conlucrare și inițiere a unor acțiuni concrete în vederea soluționării problemelor care confruntă continentul. Prin rezoluțiile privind activitatea comisiilor de mediere, conciliere și arbitraj între Etiopia și Somalia, Etiopia și Sudan și Ciad și Libia se ia notă de rezultatele încurajatoare, îndeosebi în ce privește îmbunătățirea relațiilor etiopiano-sudaneze, hotărîndu-se continuarea activității acestor comisii pentru găsirea unor soluții politice la problemele respective. De menționat că Ciadul și Libia au acceptat conținutul rezoluției care preconizează realizarea reconcilierii naționale în Ciad, în cadrul statului ciadian. O înaltă apreciere a fost dată de conferință, printr-o rezoluție specială, succesului eforturilor de soluționare pe cale pașnică, cu concursul Coastei de Fildeș, a problemelor care au opus în trecut Senegalul și Guineea. În același sens, participanții la conferință au salutat demersurile care au dus la normalizarea relațiilor dintre Angola și Zair.

Preocupările pentru progresul social și economic al țărilor africane, depășirea subdezvoltării, extinderea și diversificarea relațiilor de colaborare reciproc avantajoasă între statele Africii, între acestea și statele arabe, între toate țările în curs de dezvoltare, în general, pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale sînt reflectate într-un mare număr de rezoluții. Dintre acestea menționăm rezoluțiile privind coordonarea eforturilor țărilor africane pentru combaterea unor calamități naturale, pentru progresul cercetărilor industriale și tehnologice, pentru valorificarea resurselor energetice africane, constituirea unei rețele panafricane de telecomunicații, cooperarea afro-arabă, cooperarea economică și tehnică între țările în curs de dezvoltare, transferul de tehnologie, activitatea țărilor africane în cadrul UNCTAD etc. Aceste documente afirmă necesitatea ca, în stadiul actual de dezvoltare a continentului, țările africane să-și concentreze și mai mult atenția asupra măsurilor de impulsionare a progresului economic și social, de adaptare a structurilor economice și sociale existente la cerințele valorificării depline a resurselor lor umane și materiale, corespunzător propriilor lor interese și năzuințe.

Alte rezoluții privesc situația din Orientul Apropiat, creșterea rolului O.U.A. în viața internațională, colaborarea dintre aceasta, O.N.U. și diferite organizații internaționale, precum și pozițiile țărilor africane la viitoarea sesiune a UNCTAD, la conferința asupra dreptului mării etc.

Sentimentul dominant, după urmărirea dezbaterilor de la Khartum, este că a XV-a conferință la nivel înalt a O.U.A., care a abordat deschis și într-o manieră constructivă problemele complexe ale continentului, în spiritul unității și solidarității africane, va constitui un pas important pe calea consolidării unei Africi libere și prospere. Prin multitudinea problemelor dezbătute, de importanță deosebită pentru Africa, precum și pentru pacea și securitatea internațională, forumul de la Khartum a dovedit hotărîrea și capacitatea țărilor africane de a rezolva problemele continentului și de a-și aduce, în același timp, o contribuție sporită la instaurarea unei noi ordini politice și economice internaționale, a unui climat de pace, bună vecinătate, înțelegere, conlucrare și prietenie, spre binele popoarelor africane, al securității și colaborării internaționale.

Acționînd ferm pentru dezvoltarea relațiilor sale cu țările africane, România apreciază la adevărata lor valoare eforturile și succesele obținute de statele independente din Africa, inclusiv prin activitatea O.U.A., în lupta pentru consolidarea independenței lor politice și economice, pentru depășirea stadiului de subdezvoltare, ridicarea nivelului de trai al popoarelor lor, făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale, înlăturarea definitivă a politicii colonialiste, neocolonialiste și imperialiste de forță și dictat, de amestec în treburile interne ale altor state. Țara noastră s-a pronunțat și se pronunță cu consecvență pentru soluționarea problemelor litigioase dintre statele africane pe cale pașnică, prin tratative între părțile direct interesate, fără intervenții din afară. România socialistă a acordat și acordă sprijin politic, diplomatic, moral și material popoarelor africane și mișcărilor de eliberare națională în lupta lor dreaptă împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a politicii de apartheid și discriminare rasială, pentru o viață liberă și demnă, în conformitate cu năzuințele lor legitime.

Animată de sentimente de caldă prietenie față de popoarele Africii, țara noastră sprijină întărirea unității și solidarității africane, deziderat afirmat cu putere la conferința de la Khartum, astfel incît statele continentului african să-și poată concentra forțele spre accelerarea progresului economic și social, într-un climat de securitate, colaborare și prietenie.

LISABONA

Criza guvernamentală — antecedente și consecințe

În evoluția lor, evenimentele care au dus la actuala criză portugheză au avut o desfășurare precipitată : Centrul Democratic și Social, partenerul de coaliție al socialiștilor în guvernul condus de Mario Soares, cere primului ministru efectuarea unei remanieri guvernamentale ; pentru a urgenta o hotărîre în acest sens, miniștrii centriști demisionează ; apoi, C.D.S. decide să iasă din coaliție. Deși rămas în fruntea unui guvern minoritar, premierul Soares anunță că nu-și va prezenta, din proprie inițiativă, demisia, lăsînd la latitudinea președintelui Republicii găsirea unei soluții. După nenumărate consultări, acesta optează pentru demiterea premierului Mario Soares. Dar, în felul acesta, nu s-a reglementat decît aspectul urgent al crizei.

Mario Soares după declanșarea crizei guvernamentale

Liderul C.D.S., Freitas Do Amaral, și purtătorul său de cuvînt, conferind cu ziariștii după întîlnirea cu președintele Eanes

Prin ieșirea centriștilor din coaliția guvernamentală portugheză s-a renunțat la acordul de guvernare semnat la 19 ianuarie între Partidul socialist și Centrul Democratic și Social. Ruptura a fost anunțată de liderii celor două partide, Mario Soares și Freitas Do Amaral, la încheierea unei lungi întrevederi cu președintele Ramalho Eanes. În felul acesta, coaliția socialist centristă, care a înlocuit guvernul socialist omogen a lui Mario Soares — infirmat la 8 decembrie 1977, prin neacordarea de către parlament a votului de încredere — nu a durat decît șase luni.

Primele semne de divergență în cadrul coaliției guvernamentale au apărut la începutul verii. Apoi, la 8 iulie, conducerea C.D.S. a cerut premierului Soares efectuarea unei remanieri guvernamentale, care s-ar fi soldat, în primul rînd, cu înlocuirea ministrului socialist al agriculturii. Dezacorduri (dar de mai mică amploare) au apărut și în legătură cu un proiect de servicii privind sănătatea, elaborat de ministrul socialist al asigurărilor sociale, proiect suspectat de centriști de a viza o oarecare „socializare" a medicinei.

Evenimentele au urmat un curs foarte rapid. C.D.S. a decis să-și retragă din guvern miniștrii ce-l reprezintă (afaceri externe, comerț exterior și reformă administrativă), cu scopul — s-a afirmat — de a facilita sarcina primului ministru privind remanierea guvernamentală. Urmează o întîlnire de reconciliere între liderii celor două partide, sub auspiciile președintelui Eanes. Se anunță, însă, că, în fața refuzului primului ministru de a remania cabinetul, C.D.S. denunță oficial acordul semnat cu socialiștii și hotărăște să părăsească guvernul.

De reamintit că acordul semnat între socialiști și centriști la 19 ianuarie a.c. urma să rămînă în vigoare pînă în 1980, cît durează actuala legislatură. Avea la bază principiul potrivit căruia nici un guvern nu poate fi format fără socialiști, care, la rîndul lor, nu pot guverna singuri. Consemna, de asemenea, necesitatea asigurării guvernului cu o majoritate parlamentară „stabilă și coerentă". Acordul reafirma opțiunea europeană a Portugaliei ; recunoștea rolul fundamental al inițiativei particulare, dar și coexistența obligatorie dintre sectoarele public, particular și cooperatist. De asemenea, stabilea bazele unui plan economic de stabilitate pentru 1978 și a unuia de dezvoltare pentru viitorul apropiat. Menționa, pe de altă parte, că guvernul va aplica legea „normalizării" reformei agrare, prin restituirea pămînturilor către proprietarii deposedați în timpul revoluției. Este, de fapt, punctul asupra căruia s-au axat divergențele dintre cele două partide la putere.

Să notăm că, relativ recent, Centrul Democratic și Social anunțase că, în ciuda unor dezacorduri cu socialiștii, nu intenționează să provoace o vară politică fierbinte. Dacă ea totuși s-a produs, se datorește spinoasei probleme a reformei agrare, mai precis implicațiilor ei politico-economice deosebit de adînci. Gravitatea acestui delicat subiect decurge din însăși structura economiei Portugaliei — țară eminamente agricolă, în care 30 la sută din populația activă este ocupată în acest sector — precum și din pozițiile diferite ale socialiștilor și centriștilor față de conținutul reformei agrare. Este vorba, de fapt de atașamentul unora față de proprietatea particulară și al celorlalți mai curînd de cea publică și cooperatistă.

Reforma agrară a avut, în timp, un drum sinuos : demarată în aprilie 1975, a determinat, pe lîngă exproprierile decise de guvernul provizoriu din acea vreme, o serie de ocupări spontane, de către țărani, a terenurilor marilor proprietari absenteiști. Primul guvern constituțional (socialist monocolor) și-a propus să aducă unele corecturi acestei legi, înainte ca ea să intre în discuția parlamentului. Ca urmare, unele terenuri ocupate spontan au fost redate proprietarilor. Efectele în plan politic nu s-au lăsat așteptate : demisionează ministrul agriculturii, iar comuniștii declară că noua lege (aprobată între timp de parlament) deformează, de fapt, reforma agrară. Izbucnesc, de asemenea, conflicte în plan social, ceea ce face ca socialiștii să recurgă la soluția plasării altor probleme urgente în prim planul agendei guvernamentale și să amîne aplicarea reformei agrare. Temporizarea nu este, însă, acceptată de partenerii de coaliție, care amintesc socialiștilor, din ce în ce mai insistent, de angajamentele asumate în momentul formării guvernului. Freitas Do Amaral declară că partidul său nu poate continua să sprijine guvernul, în condițiile evidenței unei „apropieri între socialiști și comuniști în ceea ce privește agricultura". „C.D.S. nu este dispus să accepte un viraj la stînga al guvernului", a subliniat președintele acestui partid. Divergențele avansează spre ruptura de la 24 iulie, C.D.S. insistînd asupra pozițiilor sale și exercitînd presiuni asupra primului ministru, iar acesta menținîndu-se, la fel de ferm, pe poziție.

Hotărînd să nu demisioneze, în ciuda destrămării coaliției, Mario Soares a lăsat să treacă responsabilitatea rezolvării crizei în seama președintelui Eanes, obligîndu-l pe acesta să renunțe la o anumită menținere în rezervă și să adopte o atitudine politică. Majoritatea comentatorilor au relevat dificultatea sarcinii președintelui : rămînerea în funcție a premierului Soares însemna acordarea unei cauțiuni politice considerabile socialiștilor, în condițiile în care aceștia nu dispun de majoritatea absolută în parlament ; renunțarea la serviciile socialiștilor — atîta vreme cît aritmetica parlamentară exclude orice soluție în afara sprijinului acestora — presupunea ca președintele să-și asume răspunderea de a găsi, el însuși, o soluție în afara cadrului parlamentar. Decizia șefului statului de a consulta Consiliul revoluției confirmă tocmai dificultatea alegerii. Cu atît mai mult cu cît se știe că eventualitatea convocării unor alegeri anticipate nu poate fi aplicabilă decît peste cinci-șase luni, întrucît este necesară o revizuire a listelor electorale. Iar legea electorală ca atare nu a fost încă aprobată de parlament.

La palatul Belem au avut loc numeroase consultări. Președintele Eanes s-a întîlnit cu șefii de stat major ai celor trei armate (de unde unele zvonuri privind eventuala formare a unui guvern militar), cu lideri ai socialiștilor și celorlalte partide politice, cu reprezentanți ai sindicatelor și patronatului. Este o inițiativă fără precedent a președintelui Republicii, în încercarea sa de a găsi un consens național capabil să garanteze echilibrul politico-social.

Consiliul revoluției, organ consultativ, a apreciat că soluția adoptată în cele din urmă de președinte este „cea mai bună pentru viitorul democrației portugheze". Celelalte partide și-au exprimat, la rîndu-le, pozițiile față de actuala conjunctură politică, dar mai ales față de consecințele sale viitoare asupra vieții politice portugheze. Socialiștii apreciază că „rațiunea va prevala" și că „funcționarea mecanismelor democratice prevăzute în consti-

tuție va permite găsirea unei soluții democratice a crizei". Secretariatul național al partidului își exprimă totala solidaritate cu Mario Soares și cheamă toți socialiștii să se unească în apărarea democrației și a republicii.

Căderea guvernului, afirmă comuniștii, a creat o situație „complexă și periculoasă", care cere din partea forțelor democratice deosebit calm și simț al răspunderii. Într-o rezoluție adoptată de Plenara C.C. a P.C. Portughez destinată analizării situației, se menționează că actuala criză provocată de centriști ar putea fi soluționată numai pe două căi : fie prin formarea unui nou guvern pe baza actualei componențe a parlamentului portughez, fie prin desfășurarea de alegeri parlamentare anticipate într-un termen cît mai scurt. Partidul social democrat propune formarea unui guvern de „salvare națională", însărcinat cu pregătirea alegerilor anticipate. În sfîrșit, Uniunea Democratică Populară apreciază că ieșirea din criză presupune alegeri și cheamă muncitorii „să-și întărească vigilența și să se mobilizeze împotriva oricăror atacuri ale forțelor reacționare".

În condițiile actualei crize (și, poate, chiar mai mult în aceste momente) s-a confirmat, la Lisabona, ponderea socialiștilor, rolul lor de principală forță politică națională — în absența căreia este de neconceput formarea oricărui guvern, fiind la fel de valabil și faptul că socialiștii nu-l pot alcătui singuri. Mario Soares a condus, după primele alegeri legislative libere din 1976, ambele guverne constituționale pe care le-a avut Portugalia în ultima jumătate de secol. Pe de altă parte, în ciuda destrămării coaliției, raporturile dintre conducătorii Partidului Socialist și ai Centrului Democratic și Social nu par a se fi deteriorat. Ideea unei noi înțelegeri între cele două partide, într-un viitor relativ apropiat, este în general admisă în cercurile politice. De altfel, C.D.S. a menționat că este gata să negocieze un nou acord cu socialiștii „pe baze noi". Se așteaptă, deci, o soluționare — în această formulă sau într-alta —, părînd posibilă, dar nu certă, numirea chiar în cursul acestei săptămîni a unui nou prim-ministru al Portugaliei.

Anca Voican

ROMA

Partidele politice și programul concordat

Rareori, în Italia, în ajunul vacanței estivale, activitatea politică s-a afirmat atît de intens ca în acest sfîrșit de iulie. Este atmosfera specifică unui efort de recuperare : parlamentul dezbate și aprobă legi ale căror prevederi privesc nemijlocit largi pături ale populației (chiriile, amnistia, crearea de noi posturi de muncă etc.), guvernul imprimă un ritm mai alert activității sale ținînd dese ședințe consacrate celor mai acute probleme economice și sociale, între care politica de combatere a șomajului și inflației, măsuri de apărarea ordinii publice. La rîndul lor, partidele majorității parlamentare — democrat-creștin (P.D.C.), comunist (P.C.I.), socialist (P.S.I.), socialist-democratic (P.S.D.I.) și republican (P.R.I.) — fac bilanțul unei perioade scurte, dar deosebit de agitată, caracteristică primului semestru al lui 1978 : de la soluția dată dificilei crize de guvern la tragedia Moro ; de la demisia forțată a fostului șef al statului la alegerea socialistului Sandro Pertini ca președinte al Italiei ; de la rezultatele alegerilor locale parțiale la carențele manifestate în activitatea guvernului. Toate acestea sînt acum examinate de statele majore ale partidelor prin prisma incidenței lor asupra vieții politice și sociale a țării, a rezultatelor obținute de fiecare în parte, a consecințelor deja avute sau care se vor produce în viitorul apropiat.

Caracteristica de fond a acestei efervescențe politice este aceea că dezbaterile și chiar polemicile se duc, fără accente grave, de pe o poziție ce evidențiază dorința de a continua experiența începută la 16 martie a.c. odată cu intrarea comuniștilor în rîndurile majorității parlamentare. Și se subliniază pe bună dreptate că lunile dramatice, pline de tensiune care au răscolit Italia în ultima vreme nu trebuie considerate ca avînd exclusiv laturi negative, chiar dacă în ansamblu situația generală rămîne critică. Astfel, organul democrației creștine italiene, ziarul „Il Popolo", apreciază că partidele majorității și guvernul Andreotti „au acționat cu seriozitate și cu mult spirit de înțelegere față de exigențele fiecărei formațiuni politice și cele ale guvernului, care trebuie să sintetizeze în măsuri legislative propunerile și cerințele unei majorități atît de diversificate. Aceasta confirmă că este corect să se vorbească de stabilitate a cadrului politic și de efectivă voință a forțelor ce sprijină guvernul de a favoriza la maximum tot ceea ce poate contribui la realizarea înțelegerilor programatice".

Secretarul general al P.C. Italian, Enrico Berlinguer, vorbind la plenara C.C. din 24—26 iulie despre semnificația actualului moment politic pe care îl cunoaște Italia, sublinia : „Soluționarea crizei de guvern trebuie considerată ca un important și efectiv pas înainte al întregii situații politice italiene, atît în ce privește programul guvernamental concordat, cît mai ales pentru faptul că intrarea P.C.I. în rîndurile majorității parlamentare — după 30 de ani de discriminare — constituie o noutate relevantă nu numai pentru Italia, dar și în cadrul întregii panorame politice a Europei occidentale". De asemenea, spunea el cu același prilej, sîntem convinși că „în actuala fază pe care o străbatem, oricît ar fi de zbuciumată și dură, crește ponderea politică a mișcării muncitorești și se confirmă treptat posibilitatea accesului său la exercitarea puterii pînă la cel mai înalt nivel, în colaborare cu alte forțe populare și democratice".

Pornindu-se de la aceste premise, dezbaterile ce au avut loc în cadrul Consiliului Național al Partidului Democrat-Creștin, al plenarelor partidului comunist, partidului socialist-democratic și celui republican au avut ca punct central tocmai modalitățile de consolidare a majorității constituite în parlament la 16 martie 1978 și realizarea prevederilor programului guvernamental concordat. Pentru **democrat-creștini,** așa cum s-a subliniat în dezbaterile din Consiliul Național, actualul consens politic între cele cinci partide ale majorității parlamentare „trebuie continuat" întrucît se consideră că nu există o altă alternativă pozitivă și dat fiind faptul că gama largă de probleme pe care le înfruntă în prezent Italia, acuitatea lor necesită cele mai largi convergențe între forțele democratice. Dar „realizarea înțelegerii programatice, a ținut să precizeze secretarul național al P.D.C., Zaccagnini, nu face să dispară diferențele substanțiale între aceste partide ce au concepții ideologice, politice și sociale diferite ; dimpotrivă, dialogul intens și direct între forțele politice comportă o angajare mai profundă în definirea propriei identități politice". Pentru Flaminio Piccoli, noul președinte al Consiliului Național al P.D.C., funcție deținută anterior de Aldo Moro, încercările dure la care a fost supusă majoritatea parlamentară au fost trecute cu succes, ceea ce reprezintă un „act de salvgardare a democrației într-un moment dificil al vieții naționale". Ministrul afacerilor externe, Forlani, intervenind în dezbateri, a susținut că actuala politică de compatibilitate între forțele democratice „trebuie menținută", adăugînd că „o angajare extraordinară de inițiativă și acțiune a guvernului este imposibilă fără o amplă coresponsabilitate instituțională a celor mai importante forțe politice și sindicale". De altfel, la încheierea lucrărilor sale, în noaptea de duminică spre luni, Consiliul Național al P.D.C. a adoptat un document care aprobă linia „renovării și confruntării constructive" a P.D.C. cu celelalte formațiuni politice, considerînd necesară menținerea cadrului politic existent — un guvern democrat-creștin susținut de actuala majoritate parlamentară.

Plenara C.C. al P.C.I. a prilejuit o amplă dezbatere a problematicii politice și economico-sociale pe care o înfruntă în prezent Italia, în lumina ultimelor evenimente și a sarcinilor pentru perioada următoare. Raportul prezentat cu acest prilej de către Enrico Berlinguer, secretarul general al partidului, scoate în relief faptul că, în prezent, direcția principală de acțiune a comuniștilor italieni trebuie să fie dezvoltarea și consolidarea actualei majorități parlamentare, imprimarea unui ritm mai activ acțiunilor guvernului și parlamentului pentru realizarea riguroasă a programului concordat, în direcția reformelor economice și sociale, împotriva stagnării, a șomajului și inflației. „Ne aflăm — a spus E. Berlinguer — în etapa concretă și stringentă a demonstrării valabilității, a capacității de înfăptuire a liniei politice și programatice definită în martie '78. A

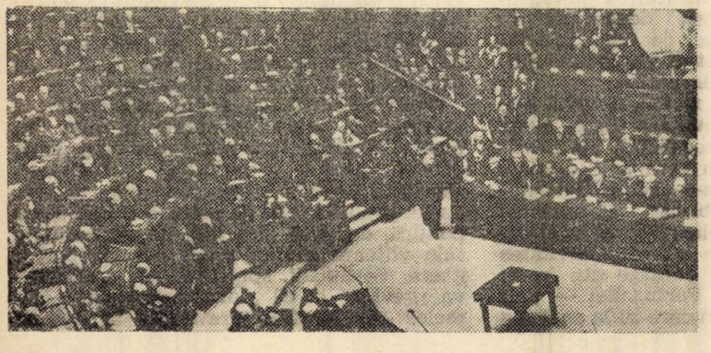

Intensă activitate parlamentară. Se dezbat și aprobă legi ale căror prevederi privesc nemijlocit largi pături ale populației

confirma această politică, a consolida majoritatea parlamentară înseamnă pentru noi, în primul rînd, realizarea deplină și rapidă, în întregul său, a programului concordat ; înseamnă, de asemenea, că noi intenționăm să fim parte responsabilă activă a majorității în scopul înfăptuirii și a asigurării realizării obiectivului înțelegerii dintre forțele democratice". Plenara P.C.I. a arătat clar că în domeniul economic și social se are în vedere ieșirea din criză și trecerea la reforme de structură. măsuri ferme pentru diminuarea contingentului de șomeri, în special în rîndurile tineretului, care a ajuns la circa 2 milioane de persoane, asigurarea unor investiții productive, în special în Mezzogiorno (sudul țării), modernizarea agriculturii etc. Pentru realizarea acestor obiective, P.C.I. subliniază importanța atît a consolidării unității între forțele politice democratice, cît și acțiunile incisive ale maselor populare pentru un trai mai bun, pentru democrație și socialism.

Un element care a fost notat cu atenție de către observatorii politici este referirea secretarului general al P.C.I. la problema participării comuniștilor la majoritatea parlamentară, fără a fi însă reprezentați direct în guvern. „Noi considerăm că această contradicție — a precizat E. Berlinguer — trebuie să fie depășită, că această problemă trebuie să fie, mai curînd sau mai tîrziu, rezolvată". Se apreciază, în general, că prin această declarație se prefigurează încă unul din obiectivele majore pentru realizarea căruia va acționa P.C.I. și în perspectiva congresului său prevăzut pentru începutul anului 1979.

În ce privește **P.S.I.**, fruntașii acestui partid s-au declarat chiar în aceste ultime zile în favoarea unei „angajări și mai intense" a socialiștilor pentru consolidarea politicii de unitate națională și a promovării unității între forțele de stînga. Numeroși lideri ai P.S.I. au ținut să sublinieze, totodată, că nu au nici o bază reală diversele păreri care le atribuie intenția de a stabili o „legătură preferențială" cu P.D.C., menită să le asigure o mai mare influență în cadrul actualei majorități.

Republicanii, cu prilejul lucrărilor Consiliului lor național, au declarat, de asemenea, că linia lor politică rămîne neschimbată, adică de colaborare amplă cu toate forțele democratice, considerînd că majoritatea parlamentară ar putea fi tot așa de bine reprezentată direct și în guvern. Biasini, secretarul național al P.R.I., a ținut să dezmintă cu acest prilej zvonurile privind o înclinare a republicanilor spre o „alianță" între cele două mari partide italiene, sprijinită de P.R.I.

La rîndul lor, **socialiștii democrați** — după cum a declarat, cu prilejul lucrărilor Comitetului Central, Pierluigi Romita, secretarul național al P.S.D.I. — „se consideră strîns legați de urmărirea tuturor obiectivelor stabilite de majoritatea parlamentară" și reafirmă „necesitatea de a se întări înțelegerea dintre cele cinci partide care sprijină guvernul". S-au înregistrat însă și voci în cadrul P.S.D.I., care au susținut că „inevitabilei unități a partidelor în perioada de urgență" actuală i-ar putea urma, probabil, „o majoritate politică mai bine definită" pentru care unele partide (P.C.I.) ar fi, „de fapt, inutilizabile". O asemenea poziție, împreună cu ideile altora de a nu se pierde din vedere reeditarea formulei depășite a unei noi coaliții de centru-stînga, reprezintă, după cum se apreciază în unele cercuri politice, „contaminări de tip conservator" care contravin realității politice italiene.

Desigur, ar fi nerealist să se considere că orizontul politic italian ar fi acum complet degajat de nori. Pentru că, cu toate că poate conta pe o mare majoritate în parlament, guvernul beneficiază de aceasta numai dacă a căzut de acord în prealabil cu toate cele cinci partide care-l sprijină. Și tocmai pe dificultățile obiective ale unei înțelegeri permanente și rapide mizează acele forțe conservatoare din țară, și chiar din rîndurile actualei majorități, atunci cînd acționează fățiș sau pe ascuns pentru a face să eșueze efortul unitar, pentru a înceta „experiența pe timp determinat" și să se revină la politica de izolare a comuniștilor față de „sfera activității guvernamentale".

Firește, o asemenea intenție nu poate avea succes atît timp cît vor fi permanent prezente considerentele majore care au dus la actuala formulă politică. Interesele maselor populare cer în continuare acțiuni ferme pe calea democrației și progresului economic, al respingerii oricărei involuții. De aceea, se impune cu atît mai mult necesitatea unirii eforturilor în cadrul majorității în vederea realizării unui nou pas înainte în dezvoltarea situației politice din Italia, ridicînd pe o treaptă superioară colaborarea și solidaritatea dintre partidele democratice.

P. Nicolae

ORIENTUL MIJLOCIU

Impas și tatonare

Președintele Sadat vorbind la ședința Consiliului Securității Naționale a Egiptului în cadrul căreia s-a hotărît ca să se ceară delegației israeliene de legătură să părăsească teritoriul egiptean unde staționa de la începutul anului

Reuniunea egipteano-israeliano-americană la nivelul miniștrilor de externe desfășurată acum două săptămîni la castelul englez Leeds, marcînd un pas înainte prin însăși ținerea ei, n-a reușit însă să deblocheze impasul în care se află de peste șase luni negocierile de pace dintre Egipt și Israel. Aceasta este opinia tuturor observatorilor politici ai situației din Orientul Mijlociu și ea se bazează atît pe declarațiile factorilor de răspundere din țările direct interesate, cît și pe fapte concrete cum ar fi de pildă cererea guvernului de la Cairo ca delegația israeliană de legătură să părăsească teritoriul egiptean unde staționa de la începutul anului.

Divergențele de poziții dintre Egipt și Israel par să fi atins un grad destul de ridicat după reuniunea de la Leeds care a evidențiat, pregnant, prăpastia ce separă punctele de vedere egiptean și israelian, privitoare la căile unei reglementări în Orientul Mijlociu. În această lumină, optimismul degajat după Leeds într-o serie de declarații oficiale israeliene, inclusiv avansarea unei noi reuniuni tripartite la o dată precisă, infirmată de fapte, a avut darul cel puțin să surprindă pe comentatori, aceștia căutînd în continuare să deslușească motivele unei astfel de stări de spirit contrară desfășurării reale a situației. Mai cu seamă că între timp a survenit și hotărîrea Consiliului național de securitate al Egiptului de a pune capăt prezenței pe teritoriul său a delegației militare israeliene de legătură, compusă din tehnicieni și specialiști. Această delegație israeliană constituia singura legătură oficială care mai subzista între Egipt și Israel după întreruperea convorbirilor dintre cele două comisii mixte, politică și militară, înființate ca urmare a întîlnirii la nivel înalt de la Ismailia, de la sfîrșitul anului trecut, dar a căror activitate luase sfîrșit, în mod neprevăzut, la scurt timp de la constituirea lor. Anunțînd hotărîrea Egiptului privind delegația israeliană de legătură, agenția egipteană de presă MEN relata că aceasta se datorează politicii premierului israelian Begin, care, după cum se știe, este de cîtva timp ținta criticilor ferme ale cercurilor oficiale și de presă de la Cairo.

Convorbirile avute în Israel și Egipt de ambasadorul itinerant american A. Atherton, în pregătirea vizitei apropiate în Orientul Mijlociu a secretarului de stat al S.U.A., n-au condus, după cum se relatează, nici ele la rezultate încurajatoare, acesta fiind nevoit să constate la rîndul său neconcordanța flagrantă dintre punctele de vedere egiptean și israelian în problemele cheie ale situației din zonă. Ca de altfel și dificultatea evidentă de a se organiza o nouă reuniune tripartită în viitorul imediat.

„Nu aprob o întîlnire în actuala stare de lucruri", a ținut să precizeze președintele Sadat după întrevederea acordată în cursul zilei de duminică, la Alexandria, ambasadorului itinerant A. Atherton. Șeful statului egiptean a adăugat însă că „dacă va interveni un acord, pe căi oficiale, stabilind că suveranitatea și teritoriile sînt în afara oricărui compromis, și dacă Israelul se va arăta dispus să se așeze și să discute pacea sub toate aspectele ei și problemele securității, mai ales securitatea, atunci noi vom fi dispuși să ne așezăm oriunde pentru a negocia". Cu puțin timp înainte, o declarație asemănătoare fusese făcută și de ministrul afacerilor externe egiptean, în care se spunea categoric : „Fără noi elemente pozitive din partea israeliană nu există nici un motiv să ne pierdem timpul sau să fim tîrîți într-un dialog steril".

Pornind de la cunoscuta formulă a guvernului israelian „totul este negociabil", exprimată în repetate rînduri atît de premierul Begin, cît și de ministrul său de externe Moshe Dayan, observatorii politici constată că, în practica tratativelor, poziția israeliană lasă o marjă destul de neînsemnată acestui joc pentru a putea fi acceptată de cealaltă parte, ceea ce, se înțelege, duce în mod invariabil la blocarea șanselor. Respingînd a priori retragerea din teritoriile arabe ocupate în 1967 și crearea unui stat palestinian propriu, actualul cabinet israelian demonstrează în realitate, după părerea observatorilor politici, că de fapt „foarte puțin este negociabil" pentru el și în orice caz problemele

cheie ale unei reglementări eficiente în Orientul Mijlociu ies de sub incidența conceptului tratativelor, fiind escamotate cu bună știință. Or, fără rezolvarea acestor probleme, care presupune de altfel o soluționare globală, este de neconceput instaurarea unei păci juste și durabile, capabilă să asigure securitatea tuturor statelor din zonă, inclusiv a Israelului, buna vecinătate și înțelegere între popoarele ce trăiesc în Orientul Mijlociu.

Majoritatea comentariilor presei mondiale consideră că impasul în care se află de peste șase luni negocierile egipteano-israeliene s-ar fi accentuat, în prezent pozițiile celor două părți apărînd ca foarte depărtate. Via activitate politico-diplomatică ce continuă să se desfășoare în Orientul Mijlociu privind negocierile de pace — și în acest sens ne referim atît la turneul ambasadorului itinerant american A. Atherton la Ryad, Aman, Ierusalim și Cairo, traseu ce urmează să fie repetat identic de secretarul de stat al S.U.A., zilele următoare, ca și la convorbirile în Iordania și Egipt ale prințului moștenitor Fahd ben Abdel Aziz al Arabiei Saudite — lasă să se întrevadă că nu toate punțile au fost rupte. Deocamdată se ignoră dacă o nouă reuniune tripartită ar mai putea să aibă loc în cursul vizitei lui Cyrus Vance în Orientul Mijlociu, dar, după cum relatau unele agenții de presă în legătură cu aceasta, „nimic nu-i sigur pînă în ultimul moment". Așa că rămîne de văzut pentru viitorul apropiat, dacă actualele tatonări diplomatice vor reuși să determine un rezultat concret, favorabil.

Crăciun Ionescu

NAMIBIA

Perspectivele — după votul din Consiliul de Securitate

Programată inițial pentru marți, 25 iulie a.c., ședința Consiliului de Securitate, care urma să se pronunțe asupra planului țărilor din „grupul de contact" — S.U.A., Anglia, Franța, R.F.G., Canada — privind independența Namibiei, a avut loc cîteva zile mai tîrziu, în cadrul ei adoptîndu-se două importante rezoluții.

Pînă joi, 27 iulie, pe culoarele ONU au domnit incertitudinea și tensiunea create de un nou element apărut în dosarul namibian. Pe de o parte, în mod firesc, Organizația Poporului din Africa de Sud-Vest (SWAPO) solicita adoptarea unei rezoluții asupra zonei Walvis Bay care să prevadă în mod expres reintegrarea acesteia în Namibia, iar, pe de altă parte, Africa de Sud declara inacceptabil proiectul de rezoluție privind problema respectivă și, în consecință, amenința cu respingerea planului celor cinci state occidentale. Consultările intense au condus pînă la urmă la desfășurarea reuniunii Consiliului de Securitate ce a durat o zi. În acest răstimp, Consiliul de Securitate „a luat act" de planul privind accesul Namibiei la independență și a adoptat două rezoluții. Prima dintre ele se referă la trimiterea în Namibia a unui reprezentant special al secretarului general al ONU pentru a se asigura, în viitorul apropiat, independența Namibiei prin alegeri libere sub supravegherea și controlul ONU.

Cel de al doilea proiect de rezoluție se referă la Walvis Bay și declară că integritatea și unitatea teritoriale ale Namibiei trebuie reasigurate prin reintegrarea (zonei) Walvis Bay în teritoriul său, și subliniază că, în vederea realizării acestui obiectiv, Africa de Sud nu trebuie să utilizeze Walvis Bay în nici o manieră care ar prejudicia independența Namibiei sau viabilitatea economiei sale. Această rezoluție a fost adoptată în unanimitate.

În legătură cu planul statelor occidentale din „grupul de contact", mai multe știri transmise de agențiile de presă, după ce Consiliul de Securitate „a luat act" de el, enumeră dispozițiile pentru perioada interimară ce va duce la alegeri, înaintea sfîrșitului anului și la formarea unei Adunări Constituante care va elabora consti-

CHILE. Divergențe în cadrul juntei

O importantă schimbare s-a produs în cadrul juntei militare chiliene, condusă de președintele Augusto Pinochet: la 24 iulie, generalul Gustavo Leigh a fost destituit din funcția de membru al juntei, precum și din cea de comandant șef al aviației, ca urmare a unor dezacorduri interne intervenite în cadrul grupului la conducere. Comunicatul oficial precizează: „Începînd de azi, 24 iulie, junta condusă de președintele republicii, alcătuită din comandantul șef al marinei, amiralul Jose Toribio, Merino Castro și comandantul carabinierilor, generalul Cesar Mendoza Duran, a decis în unanimitate — uzînd astfel de puterile ce i-au fost conferite prin lege — că generalul Gustavo Leigh se află în totală imposibilitate de a continua să exercite responsabilitatea de comandant șef al aviației, ca și cea de membru al juntei, ca urmare a abaterii repetate de la principiile și regulile care au motivat mișcarea de la 11 septembrie 1973". În locul generalului Leigh, a fost numit Fernando Matthei, care îndeplinea, pînă atunci, în guvern funcția de ministru al sănătății.

Generalul Gustavo Leigh (57 de ani) fusese numit comandant al forțelor aeriene cu trei săptămîni înainte de lovitura de stat împotriva președintelui Salvador Allende, din septembrie 1973. El a intrat în componența juntei militare alături de comandanții șefi ai armatei terestre, forțelor navale și carabinierilor. În iulie 1977, președintele Pinochet — care se declarase de acord cu transferul puterii către un guvern civil — a expus public etapele pe care le consideră necesare pentru transpunerea în practică a acestei hotărîri, fără a-i fixa un termen anume de aplicare. Gustavo Leigh, „mai grăbit decît ceilalți membri ai juntei", cum se exprimase el însuși, s-a pronunțat, atunci, pentru accelerarea acestei evoluții, considerînd că „partidele politice sînt de neînlocuit, în calitatea lor de expresie a voinței colective". Ca membru al juntei, generalul Leigh, care se ocupa în special de problemele sindicale și ale organizațiilor profesionale, își exprimase, de asemenea, preocuparea pentru „costul social prea ridicat" al procesului politic început cu cinci ani în urmă. Apoi, la 23 decembrie 1977, se declarase împotriva referendumului popular propus de președintele Pinochet (și desfășurat la 4 ianuarie 1978), prin care populația era chemată la urne ca să-și exprime adeziunea sau lipsa de sprijin față de politica guvernului. Generalul Leigh, într-o amplă scrisoare publică, apreciase că această acțiune „compromite prestigiul armatei", întrucît „oricare ar fi rezultatul votului, nu pot fi evitate îndoielile și suspiciunile pe care procedeul acesta îl va stîrni în Chile și în străinătate". În sfîrșit, la 18 iulie a.c., într-un interviu acordat cotidianului italian „Corriere della Sera", Leigh — vorbind despre posibilitatea transferului puterii către civili — a reluat ideea realizării acestuia într-un termen cît mai scurt pentru a se reveni la „normalitatea democratică", coincizînd astfel cu poziția partidelor politice chiliene. Ca urmare, la 20 iulie se desfășoară ședința Consiliului de Miniștri, care declară că nu împărtășește aceste opinii, iar la 24 iulie se comunică destituirea lui Leigh.

Înlăturarea comandantului șef al aviației reprezintă un moment de profundă criză politică, poate cea mai acută de la instalarea militarilor la putere. Într-o lungă scrisoare, membrii guvernului exprimă generalului Leigh „profunda surprindere" față de poziția pe care o susține. Declarațiile sale, se afirmă în scrisoare, „nu contribuie nici la unitatea națiunii, nici a forțelor armate". În consecință, acest dialog în termeni duri duce la constatarea unui profund dezacord, practic ireconciliabil.

Într-un discurs radiotelevizat, transmis cu ocazia prestării jurămîntului de către noul membru al juntei, generalul Fernando Matthei, președintele Augusto Pinochet a declarat că situația în țară este absolut normală și calmă. Președintele a relevat apoi multiplele eforturi depuse pentru a se depăși divergențele politice, ca și pentru a-l convinge pe generalul Leigh că „poziția sa implica o întoarcere la trecut și la vechile structuri".

Se confruntă, astfel, două poziții contradictorii cu privire la viitorul politic al statului: de o parte, adepții unei deschideri limitate, vizînd cedarea puterii într-un termen mediu; de cealaltă parte, partizanii continuității, în dezacord cu orice propunere de stabilire a unei perioade limită de guvernare. Concomitent, prin plecarea generalului Leigh și a altor nouă generali din aviație (în cadrul unei restructurări a întregului înalt comandament) s-a creat un climat de tensiune în această secțiune a armatei, precum și în raporturile ei cu celelalte arme. Se constată, deocamdată, un anumit avans al aripii dure, adeptă a menținerii la putere, dar aceasta nu înseamnă și aplanarea diferențelor de opinii în cadrul juntei chiliene. Episodul de la 24 iulie a relevat, în primul rînd, tocmai existența unor importante deosebiri de vederi la nivelul puterii.

La reuniunea Consiliului de Securitate a asistat și a luat cuvîntul și Sam Nujoma, liderul SWAPO

tuția noului stat independent. După cum se știe, planul a fost pus la punct după deplasări și discuții purtate, cu intermitențe, timp de 15 luni. El are în vedere ca viitoarea campanie electorală, ce va precede alegerile, să se desfășoare în mod liber și în ordine, pe întreg teritoriul, cu participarea namibienilor refugiați, exilați sau a persoanelor deținute din motive politice. Se mai prevede ca un reprezentant special al secretarului general al ONU — funcție pe care Kurt Waldheim a atribuit-o actualului înalt comisar pentru Namibia (desemnat din ianuarie 1977) Martti Ahtisaari (Finlanda) — să colaboreze strîns cu administratorul sud-african și să-i controleze activitatea, pentru ca procesul electoral să se desfășoare fără discriminări sau intimidări și în toată libertatea. Martti Ahtisaari va fi ajutat de o misiune de asistență civilă, evaluată de ONU la circa o mie de persoane, și de controlori civili. Se mai prevăd o încetare totală a focului de către toate părțile și consemnarea forțelor armate sud-africane și a celor a SWAPO în cantonamentele lor. Totodată, planul stipulează o retragere eșalonată a militarilor sud-africani, cu excepția a 1 500 dintre ei, într-un interval de trei luni și înaintea deschiderii oficiale a campaniei electorale. Forța sud-africană ce va rămîne va avea libertate de mișcare limitată la două localități, ea urmînd să fie retrasă după confirmarea oficială a rezultatului alegerilor. Milițiile civile, comandourile și forțele locale vor fi — și ele — demobilizate. O secție militară a grupului de asistență al ONU — evaluată la circa 5 000 de „căști albastre" — va veghea ca, în perioada de tranziție, aceste prevederi să fie respectate de toate părțile.

Un prim pas în aplicarea acestui plan îl constituie deplasarea la Windhoek, la începutul acestei săptămîni, a lui Martti Ahtisaari.

Asistăm, așadar, la debutul reglementării politice și pașnice a problemei namibiene. Realist vorbind însă, este un debut timid iar procesul va fi sinuos pentru că, după cum s-a văzut imediat după votul din Consiliul de Securitate a rezoluției privind Walvis Bay, șeful diplomației sud-africane, Pik Botha, declara că guvernul său refuză să accepte acest document și autoritățile de la Pretoria nu recunosc „dreptul ONU de a se pronunța asupra unei zone ce aparține istoricește Africii de Sud". Or, după cum se știe, SWAPO consideră că problema Walvis Bay deține un rol important în amorsarea și viabilitatea procesului proclamării independenței Namibiei, făcînd parte integrantă din teritoriul țării. Cu toate aceste deosebiri de vederi, observatorii apreciază că există unele indicii care justifică un anumit optimism în evoluția reglementării pașnice a problemei namibiene. În acest sens, se citau de către agenția France Presse declarațiile „nuanțate ale șefului guvernului sud-african, lipsa precipitării Pretoriei în examinarea documentelor adoptate la ONU joia trecută și chiar promisiunea puțin voalată de viitoare negocieri asupra Walvis Bay cu o Namibie «amicală»". Pe scurt, se opinează că progresele înregistrate pe calea unei reglementări pașnice și negociate sînt prea importante pentru ca ele să fie puse, cu ușurință, sub semnul întrebării.

În ansamblu, cercurile diplomatice de la ONU și din Africa australă relevă că, dacă cîteva mari dificultăți au fost surmontate, un rol determinant l-a avut realismul, înțelegerea și cooperarea de care a dat dovadă SWAPO, ca și activitatea constantă desfășurată de statele africane din „prima linie" — Angola, Botswana, Mozambic, Tanzania și Zambia — în vederea unei reglementări pașnice a problemei namibiene.

Firește, apreciind auspiciile favorabile realizării acestui deziderat, deopotrivă, nu pot fi neglijate aspectele încă neclare sau care pot compromite procesul amorsat de curînd.

Dumitru Constantin

LONDRA

„Faza a patra" și perspectiva alegerilor

Deși puțin agreată, „faza a patra" a contractului social dintre guvern și sindicate pare să fi început la 1 august. Întrebarea esențială : cînd se va desfășura scrutinul ?

Premierul James Callaghan : ferm în inițierea unei „faze a patra"

Margaret Thatcher : parlamentarii conservatori să înceapă campania electorală

Nimic nu este decis pentru viața politică din această toamnă, alegerile despre care se vorbește atît de mult în ultimele luni nu au fost anunțate, dar atmosfera preelectorală a prins un contur clar săptămîna trecută. Margaret Thatcher, liderul partidului conservator, a cerut tuturor parlamentarilor aparținînd acestui partid să desfășoare o campanie în această vară în vederea unor alegeri către sfîrșitul anului. Temele sînt tradițional conservatoare : reducere de impozite, încurajarea liberei întreprinderi, menținerea ordinii publice ; și, bineînțeles, atac asupra șomajului și naționalizărilor. Margaret Thatcher este atît de convinsă de iminența unei chemări la urne încît, potrivit spuselor premierului Callaghan, este pregătită să lanseze o campanie publicitară de peste două milioane lire sterline. Or, își previne James Callaghan colegii, laburiștii nu dispun decît de a zecea parte din această sumă. Multe depind de sprijinul pe care sindicatele îl vor acorda.

Intențiile de politică economică în următoarele 12 luni au fost prezentate de guvern la 21 iulie, într-o Carte albă intitulată „Să cîștigăm lupta împotriva inflației". Intenția principală e definită încă din titlu. Continuînd, ca și în 1977, să propună anumite norme fără a mai consulta sindicatele, guvernul a elaborat coordonatele a ceea ce e numit „faza a patra" a contractului social, într-un mod socotit chiar de observatori politici laburiști sever, deși, în condițiile economice britanice, necesar. Pentru anul urmînd din acest august, s-a propus o limitare strictă la 5 la sută a tuturor sporirilor de salarii în sectoarele care depind de guvern (multe din ele revendică cifre de cinci-șase ori mai mari). Deși pentru sectorul particular această limită este doar indicativă, guvernul va utiliza toate mijloacele de care dispune (restrîngerea contractelor oficiale, suprimarea creditelor de stat ș.a.) pentru a o face aplicabilă. Sînt prevăzute, de asemenea, un control al prețurilor și un control al dividendelor (destinat în mod evident să satisfacă sindicatele). Numai observarea îndeaproape a unor asemenea prevederi va putea — potrivit declarației ministrului de finanțe, Denis Healey, la prezentarea Cărții albe — menține inflația la niveluri scăzute în acest an și în anul viitor. Guvernul recunoaște că o asemenea politică nu este pe placul multor sectoare ale populației, dar speră să obțină rezultate similare celor din trecut. Amintim că „faza a treia" a contractului social, atît de mult pusă la îndoială, s-a soldat cu rezultate surprinzătoare pentru toți observatorii economici. Inflația a fost redusă la 7,4 la sută — sub jumătatea nivelului de anul trecut și la cel mai scăzut nivel din ultimii șase ani.

Noului program economic laburist — considerat „un act politic necesar" („The Sunday Times") — i-au fost recunoscute chiar de către conservatori „realismul, moderația și sensul responsabilității" (purtătorul de cuvînt Sir Geoffrey Hove), cu toate că a fost criticat pentru „lipsă de suplețe". Ca urmare, Camera Comunelor a aprobat programul de combatere a inflației la 25 iulie, iar două zile mai tîrziu, guvernul a obținut o nesperată victorie în alt vot important, asupra controlului dividendelor (prin alăturarea partidelor naționaliste). Încît, în cele din urmă, „The Economist" părea să aibă dreptate în ceea ce privește existența sigură a viitoarei „faze a patra — fie că place sau nu". Se mai impune și o altă observație : nu este exclusă o tentativă a guvernului de a atrage prin acest nou plan economic o parte a electoratului moderat și chiar conservator-moderat, nemulțumit de o anume intransigență sau lipsă de concretețe a programelor economice ale conducerii conservatoare. În acest caz, gîndul la alegeri este evident.

O singură problemă există, pe de o parte delicată, pe de alta, controversată. Sindicatele s-au declarat categoric potrivnice măsurilor limitative propuse de guvern în ședința Comitetului Național Executiv al T.U.C. din 26 iulie. Dar o anume distanță ar putea interveni între declarații și fapte și, în practică, politica guvernului să nu fie stînjenită. Toți economiștii sînt conștienți că orice explozie a creșterii salariilor, cu impact asupra ratei inflației, ar înlătura orice succes laburist la viitoarele alegeri — ceea ce sindicatele nu doresc. De altfel, un program al colaborării viitoare dintre laburiști și T.U.C. — „Into the Eighties : An Agreement" (un acord pentru anii '80) — a fost pus la punct de comitetul de legătură dintre cele două părți și, potrivit secretarului general al T.U.C., Len Murray, pentru colaborare există „cele mai sănătoase baze — ca întotdeauna". Observatorii remarcă moderația acestui document, faptul că nu respinge politica salarială a guvernului, dar accentuează și ideea revenirii la contractele colective libere și că va forma, mai mult ca sigur, baza manifestului electoral laburist.

Mai apare însă un fapt care, dacă se concretizează, ar putea aduce modificări interesante. Anume : înlocuirea contractului social — socotit discreditat —, prin care laburiștii guvernează din 1974, cu un „contract economic". Se pare că, la conferința sindicatelor din luna septembrie, sindicatul muncitorilor municipali va înainta un asemenea plan potrivit căruia T.U.C. și partidul laburist ar trebui să cadă la o înțelegere asupra unei politici economice în termeni generali ; guvernul nu va formula politici salariale particulare, ci T.U.C. va stabili prioritățile pentru toate sindicatele, inclusiv reducerea orelor de lucru, salariul minim și eliminarea unor anomalii ivite în ultimii trei ani de strictă reglementare a salariilor. Dacă un asemenea plan cîștigă aderenți și este aprobat, ar putea reprezenta o nouă șansă de cîștig pentru laburiști.

Deocamdată, următoarele săptămîni, deși de vacanță, vor fi foarte dense și importante. Pe de o parte, va fi urmărită reacția în fapte a sindicatelor. Pe de altă parte, se vor intensifica probabil luările de poziții la care au îndemnat principalii lideri politici. Și vor fi pregătite conferințele anuale, în mod sigur cele dinaintea scrutinului. Dar în cazul în care alegerile vor fi anunțate pentru 12 sau 19 octombrie, cum indică unele surse, campania electorală va amîna conferințele anuale.

Stelian Țurlea

R. P. CHINEZĂ

Amplu program de dezvoltare a științei și tehnicii

Republica Populară Chineză se află în fața unui grandios obiectiv — acela de a realiza, pînă la sfîrșitul secolului, modernizarea agriculturii, a industriei, a apărării naționale, a științei și tehnologiei. În cadrul acestor „patru modernizări" — care vor transforma China într-un stat socialist modern și puternic — este apreciată ca esențială dezvoltarea științei și tehnologiei. Rolul cheie care i se atribuie științei și tehnicii în strategia dezvoltării economice a țării este atestat și de conferința națională (18 martie—1 aprilie a.c.) organizată pentru o amplă dezbatere a acestei tematici.

Apreciată de președintele Hua Kuo-fen ca avînd „o semnificație imediată și istorică uriașă", conferința în problemele științei și tehnicii a aprobat un cuprinzător program național, eșalonat pe o perioadă de 8 ani (1978—1985). „Planul nostru — sublinia Fan I, membru al Biroului Politic al C.C. al P. C. Chinez, vicepremier al Consiliului de Stat — trebuie pus în serviciul realizării celor patru modernizări. Planurile științifico-tehnic și al dezvoltării producției trebuie să fie armonizate și să fie legate organic. Trebuie acordat un loc corespunzător cercetării aplicative, ca și celei fundamentale, trebuie judicios organizate sarcinile pe termen scurt și cele pe termen lung, evitîndu-se neglijarea unora sau altora".

Obiectivele mari ale programului național pentru următorii 8 ani se referă la apropierea de sau atingerea nivelurilor mondiale avansate din anii '70 într-o serie de ramuri importante ale științei și tehnologiei ; creșterea numărului de cercetători pînă la 800 000 ; crearea unor centre moderne de experimente științifice; elaborarea unui sistem de cercetări științifice și tehnologice la nivel național. Prevederile generale ale programului vizează 27 de domenii principale, între care resursele naturale, agricultura, industria, apărarea națională, transporturile și telecomunicațiile, oceanografia, protecția mediului ambiant, medicina, finanțele și comerțul, cultura și învățămîntul.

Un loc de seamă acordă programul celor mai importante opt domenii științifice și tehnice, noilor tehnologii și discipline care au o influență hotărîtoare asupra situației generale, și anume agricultura, energetica, resursele materiale, computerele, tehnica laserului, știința și tehnologia spațială, fizica energiilor înalte și ingineria genetică.

Agricultura este considerată ca bază a economiei naționale. Programul are în vedere studii ample asupra resurselor agricole, a celor din silvicultură, creșterea animalelor, producția auxiliară și pescuit, studii care să ofere o bază științifică pentru dezvoltarea generală a agriculturii chineze. Este subliniată, în context, importanța studierii și elaborării unui sistem agricol și a unor metode de cultivare a pămîntului care să îmbine armonios și să ducă mai departe tradițiile de cultivare intensivă a pămîntului cu mecanizarea, acest ultim aspect necesitînd o producție de mașini și unelte agricole de bună calitate și cu o înaltă eficiență. Pentru ameliorarea cît mai curînd posibil a terenurilor slab productive — circa o treime din totalul terenurilor agricole — programul prevede realizarea unor progrese în ce privește ameliorarea solurilor mai puțin fertile, prevenirea eroziunii, combaterea secetei și a furtunilor de nisip. Cum ? Prin devierea cursului de ape din sud spre nord, producerea de noi sortimente de îngrășăminte mixte și biologice pentru fixarea azotului, elaborarea de metode privind aplicarea științifică a îngrășămintelor, crearea de tehnici noi de asanări și irigații, cultivarea unor soiuri de cereale de înalt randament etc.

Nu este neglijată nici cercetarea științifică și tehnică în domeniile silviculturii, creșterii animalelor, producției auxiliare și pescuitului. Se are în vedere perfecționarea utilizării multifuncționale a resurselor forestiere, intensificarea cercetării în privința creării de pășuni, îmbunătățirea raselor de animale și păsări, mecanizarea procesului de creștere a animalelor, sporirea producției piscicole ș.a. Împle-

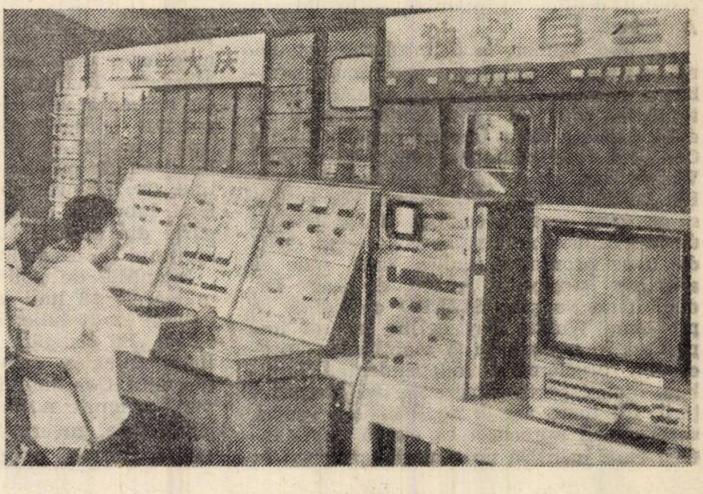

Stația terestră de telecomunicații prin satelit realizată de R.P. Chineză

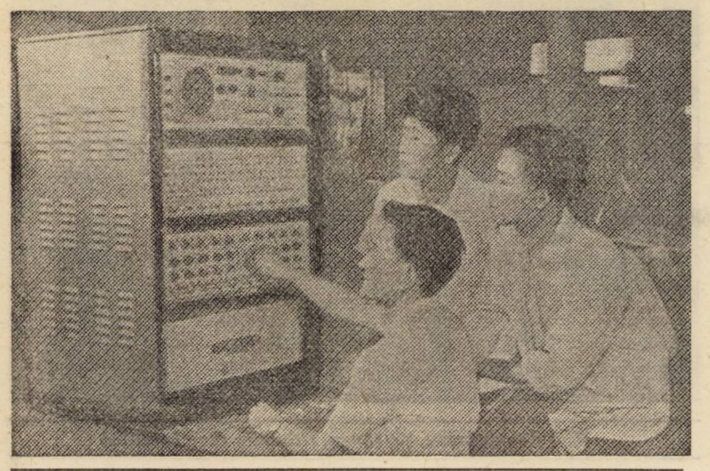

Personalul tehnic de la fabrica de aparaturi electronice supersonice din Santou examinînd un nou detector automat de mare viteză

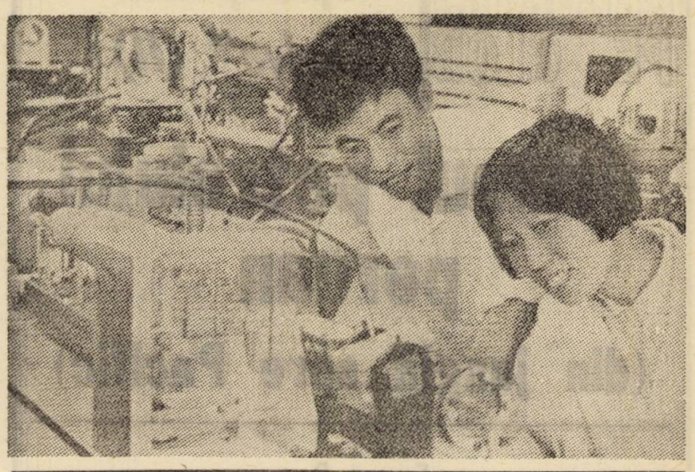

Cercetători ştiinţifici ai Institutului de mecanică optică fină din Şanhai, lucrînd la experimentarea unei aparaturi laser de mare eficienţă şi înaltă calitate

tirea cercetării aplicative cu cea fundamentală vizează crearea unei baze ştiinţifice solide în agricultură pentru sporirea continuă a producţiei.

Un loc important în programul naţional îl ocupă **energetica**, domeniu în care se prevede intensificarea dezvoltării cercetării ştiinţifice şi tehnologiei pentru a permite o exploatare şi o utilizare deplină şi raţională a resurselor de care dispune economia. În abordarea problemelor pe care le ridică energia se porneşte de la faptul că R. P. Chineză dispune de o bogată experienţă proprie în tehnologia petrolieră. Propunîndu-şi să ajungă din urmă şi să depăşească ţările avansate în materie petrolieră, R. P. Chineză urmăreşte, între altele, studierea caracteristicilor originii şi răspîndirii acestei resurse energetice şi a gazului în principalele regiuni sedimentare, perfecţionarea teoriilor referitoare la geologia petrolului, studierea noilor procese, metode şi utilaje de explorare şi exploatare a petrolului, perfecţionarea metodelor de prelucrare a ţiţeiului, înfiinţarea a zece noi exploatări petroliere.

Principala sursă de energie rămîne însă, pentru încă multă vreme, cărbunele. În viitorii opt ani, programul prevede mecanizarea, în linii mari, a principalelor exploatări miniere, mecanizarea complexă a unora dintre ele — ca treaptă necesară spre automatizare. Minele de cărbune mici şi mijlocii îşi pot — şi ele — ridica nivelul de mecanizare, activitatea ştiinţifică şi tehnică în industria cărbunelui trebuind să se axeze pe această sarcină şi impunîndu-se, în acest scop, efectuarea de cercetări active în domeniul teoriei fundamentale, tehnologiei miniere, echipamentului tehnic şi măsurilor de protecţie.

Hidro şi termoenergetica ocupă, de asemenea, un loc important în programul ştiinţific şi tehnologic de opt ani. În acest domeniu, eforturile vor fi concentrate asupra cercetării ample a tehnicilor pe care le implică construirea de baraje şi centrale energetice de mari dimensiuni, ca şi asupra sectoarelor geologiei, hidrologiei, meteorologiei legate strîns de proiectele hidroenergetice.

Nu sînt scăpate din vedere tehnicile energetice viitoare. În acest context, se prevede accelerarea cercetărilor ştiinţifice şi tehnice în producţia energiei atomice, precum şi intensificarea cercetărilor în domeniul energiei solare, geotermice, eoliene, a mareelor, a fuziunii termonucleare controlate etc. În sfîrşit, cu atenţie este privită şi economisirea energiei, a înlăturării risipei. Se are în vedere realizarea de utilaj perfecţionat şi eficient pentru valorificarea surplusului de căldură, reducerea consumurilor de cocs, de cărbune termoenergetic, a energiei utilizate în industriile chimică şi metalurgică.

Cercetările intense în domeniul ştiinţei şi tehnologiei privind **materialele** sînt apreciate ca avînd o deosebită importanţă pentru modernizarea generală a agriculturii şi industriei. Considerînd oţelul ca avînd un rol-cheie în industrie, programul de opt ani are în vedere însuşirea tehnologiei metalurgiei moderne, crearea unei reţele de întreprinderi producătoare de materiale feroase şi neferoase ş.a. De asemenea, se urmăreşte folosirea deplină a bogatelor resurse naturale de care dispune China, sporirea grabnică a producţiei de ciment, de noi tipuri de materiale de construcţie, reînnoirea metodelor de fabricare a maselor plastice, cauciucului şi fibrelor sintetice, ridicarea nivelului echipamentului şi automatizării în industria petrochimică. Eforturi serioase se vor face în direcţia cercetării fundamentale asupra ştiinţei materialelor, dezvoltării de noi tehnici experimentale şi metode de testare pentru elaborarea, în mod treptat, de materiale noi.

Progrese importante sînt prevăzute şi în ştiinţa şi tehnologia **computerelor.** În următorii trei ani se prevede dezvoltarea rapidă a cercetării fundamentale în domeniul ştiinţei ordinatoarelor şi al disciplinelor aferente. De asemenea, se va urmări rezolvarea problemelor ştiinţifice şi tehnice care apar în producţia industrială de mare serie a circuitelor integrate şi realizarea de progrese însemnate în tehnologia acestor circuite. Pe de altă parte, pînă în 1985, China vizează realizarea unei forţe comparativ avansate în ce priveşte cercetarea în ştiinţa computerelor şi crearea unei industrii moderne de calculatoare electronice. O serie de întreprinderi de mare importanţă vor folosi ordinatoarele pentru a controla procesele de producţie şi activitatea de conducere.

Pînă în 1981 se prevede studierea şi perfecţionarea fizicii **laserului.** Pe termen mai lung, în următorii opt ani, se speră în descoperirea de noi tipuri şi dispozitive laser, prin studierea noilor mecanisme pentru producerea razelor laser. Potrivit programului adoptat, R. P. Chineză intenţionează să construiască linii experimentale pentru comunicaţii optice şi să realizeze progrese însemnate în studierea unor puncte importante, precum folosirea laserului în tehnologia nucleară.

O importanţă deosebită se acordă studierii **tehnicii spaţiale.** În acest context, se are în vedere studierea, producerea şi lansarea unei game variate de sateliţi cu caracter ştiinţific şi aplicativ, înfăptuirea de cercetări în cîmpul lansării de laboratoare şi sonde spaţiale, efectuarea de cercetări ample în ceea ce priveşte teoria fundamentală a ştiinţei spaţiale şi aplicarea tehnologiei spaţiale.

Un alt domeniu prioritar din programul ştiinţific şi tehnic îl constituie **fizica energiilor înalte.** Obiectivul urmărit în acest caz este crearea, în următorul deceniu, a unei baze experimentale moderne, construirea (în viitorii 5 ani) a unui accelerator de protoni cu o capacitate de aproximativ 30—50 GeV, iar în alţi cinci ani a încă unui accelerator cu o capacitate şi mai mare. Există, şi în acest caz, o serie de sarcini trasate cercetării. Ele vizează, în ultimă analiză, efectuarea de cercetări privind aplicarea tehnologiei acceleratorilor în industrie, agricultură, medicină, în alte domenii, precum şi studierea problemelor care prezintă perspective de a fi aplicate în practică.

În sfîrşit, al 8-lea domeniu important căruia programul naţional de dezvoltare a ştiinţei şi tehnologiei îi acordă o atenţie sporită este cel privind **ingineria genetică.** În următorii trei ani se prevede întărirea măsurilor organizatorice şi de coordonare, intensificarea construirii şi îmbunătăţirii laboratoarelor existente, efectuarea unor studii de bază în sfera geneticii. Toate acestea vor trebui împletite, în viitorii opt ani, cu studii în domeniul biologiei şi geneticii moleculare, al biologiei celulare. Cercetări se vor întreprinde în ce priveşte aplicarea noilor tehnologii din domeniul geneticii în industria farmaceutică, ca şi privind explorarea unor căi posibile de tratare a unor maladii complicate.

Materializarea prevederilor acestui plan de dezvoltare a ştiinţei şi tehnicii este asigurată prin luarea unor cuprinzătoare măsuri. Concretetea acestor măsuri, multitudinea domeniilor de activitate pe care le acoperă, antrenarea unor importanţi factori de decizie la diferite eşaloane sînt mărturii ale seriozităţii cu care este privită înfăptuirea programului adoptat la conferinţa naţională în domeniul ştiinţei şi tehnicii, care dau certitudinea realizării lui exemplare.

Ilie Olteanu

REPORTAJ PE GLOB

Operațiunea „Selva" (II)

Drumul petrolului peruan

(din junglă spre Pacific)

Eugen Pop

Sînt desfășurate, pe teren, tuburile oleoductului

Dialog cu un petrolist, din Iquitos, pe malul Amazonului. Mă întreabă :

— E prima călătorie a dumneavoastră în junglă, nu-i așa ?

— Am mai fost în zona de junglă a Anzilor, dincolo de Urubamba, dar aici, în Amazonia vin pentru prima oară.

— În ultimul timp — mă refer la perioada de cînd a început exploatarea petrolului din junglă și construirea conductei — sosesc mulți ziariști și scriitori aici, la noi, în junglă. Pădurea virgină îi fascinează prin sălbăticia și frumusețea ei fabuloasă. Filmează și fotografiază papagali cu pene roșii și verzi sau cîte o maimuță din specia rară a celor cu barba albă ; urmăresc ore întregi să vadă cum cresc, cum se întind lianele (într-adevăr, ele invadează potecile văzînd cu ochii) și pîndesc încremeniți, cu teleobiectivul, mișcarea leneșă a unui șarpe boa. Și uneori rămîne pe planul doi *boa de oțel* — minunata noastră conductă, care parcurge sute de kilometri în locuri pe unde înaintea noastră n-a mai pătruns nimeni. Înțelegeți ce vreau să spun ?...

Ride inginerul Medina cînd îi relatez această discuție cu un confrate a lui.

— Are și n-are dreptate. Are dreptate, cînd dorește ca această construcție, într-adevăr minunată, să fie tot mai bine cunoscută în lume. Dar greșește, îndemnînd la închiderea ochilor în fața junglei. Dimpotrivă, trebuie să-i cunoaștem tot mai bine solul, fauna și flora, să le ocrotim. Doar pădurile tropicale dau aproape jumătate din oxigenul pămîntului. Și trebuie să evităm cu maximă grijă poluarea pădurii. Și să menținem, în condițiile ridicării economice a selvei, tradițiile sănătoase ale legăturii omului cu natura. Pare paradoxal că tocmai industria petrolieră va deveni o pîrghie puternică pentru stimularea acestor armonii necesare.

— Se spune că selva nu are taine pentru dumneavoastră.

— Copilării... E adevărat, am muncit și am trăit mulți ani în junglă, am lucrat și în selva braziliană — pe atunci nu se foloseau elicoptere — dar și pentru oameni ca mine pădurea virgină este încă plină de mistere. Vreau să spun, o cunoaștem încă puțin. Traseul conductei de petrol înlesnește și va înlesni și mai mult această apropiere de selvă.

— Cîți kilometri străbate acum conducta din zona aceasta ?

— Se apropie de o sută. E aproape terminată. Pe această conductă va ajunge petrolul la San José de Saramuro, de unde începe primul tronson al conductei centrale, care — de-a lungul cîtorva sute de kilometri — urmează aproape fidel cursul Marañonului. Dacă am asemui conducta cu aparatul circulator al unui organism, am putea spune, fără să greșim, că această porțiune de 100 de kilometri este artera cea mai apropiată de inima petrolului. De Trompeteros.

Omul în confruntare cu jungla

„BOA DE OȚEL". Rog cititorul să privească cu atenție fotografia luată în selva, care surprinde o scenă de muncă la sudarea țevilor conductei. Se lucrează pe ploaie. Dar umbrela din fotografie nu este folosită de cei trei lucrători pentru a se proteja pe ei, ci pentru a feri de apă locul unde se execută sudura. Nu este o fotografie „aranjată", ci un instantaneu — favorizat de cîteva clipe de contenire a rafalelor de ploaie — și numai unul din cei trei lucrători și-a dat seama că aparatul de fotografiat îi are în obiectiv. În junglă toate lucrările, aproape fără excepție, cer abnegație și spirit de sacrificiu, iar o treabă terminată cu bine, o operație executată ireproșabil în pofida condițiilor vitrege de climă dă în cel mai înalt grad sentimentul împlinirii profesionale. Nu vreau neapărat să-i idealizez pe oamenii de aici ; mulți dintre ei au venit să lucreze în junglă exclusiv pentru a cîștiga mai mult. Dar pentru mulți, foarte mulți oameni de aici, participarea la amenajarea conductei reprezintă și un titlu de mîndrie profesională. Deși, cum spuneam, e greu să înfrunți condițiile de lucru pe traseul conductei. Mai cu seamă în zone cu terenuri mlăștinoase, care — potrivit unor studii de specialitate — nu puteau fi ocolite. Cei care au deschis primele drumuri, apoi muncitorii și tehnicienii care au avut în sarcina lor așezarea „paturilor" pentru țevi trebuiau să lucreze frecvent în apă, uneori cufundați, ore întregi în mlaștină, pînă la piept. Podurile peste mlaștini nici nu puteau fi construite altfel. Și, uneori, cobora bezna nopții fără ca elicopterele care trebuiau să-i ducă la campament să fi sosit. Pe vreme de furtună nici măcar nu pot decola de pe elioporturile dispuse de-a lungul conductei din patru în patru kilometri. În acele nopți aprige, lucrătorii rămași pe trasee descopereau formidabilele calități ale unor oameni de prin părțile locului, integrați în brigăzile de petroliști (printre aceștia — și tinerii indieni din triburile locale). De cîte ori nu și-au scos tovarășii din dificultăți și situații grele, a căror evitare pe moment nu ar fi fost posibilă fără experiența oamenilor selvei. Ei cunosc cel mai bine acele tipuri de liane, extraordinar de rezistente, din care se pot întinde poduri provizorii și chiar definitive ; iar cînd se taie drumurile în desișurile junglei, intuiesc, simt instinctiv apropierea unui *loro machucay*, vipera verde a junglei, și-i alarmează pe ceilalți. Iar cunoștințele lor în legătură cu plantele și ierburile medicinale din junglă sînt de-a dreptul uluitoare. Ei știu că zeama fructului *mucno pucham*, stoarsă pe o rană, duce la regenerarea rapidă a țesuturilor ; că ceaiul de *muribe* alungă durerile reumatice, că frunzele de *huacaparuno* tămăduiesc dezinteria. Sînt foarte prețuiți oamenii aceștia de către cei cu care lucrează, iar în ce-i privește pe ei se aleg, pînă la urmă, cu o meserie care — cine știe ? — poate îi va ajuta să părăsească viața tribală.

După terminarea amenajării locurilor unde se amplasează țevile și după lansarea lor din elicoptere, intră în acțiune sondorii despre care indienii au crezut, la început, (poate mai cred și acum) că sînt priculici ai junglei, atît de mult i-au impresionat — mai ales în timpul nopții — erupțiile de lumină ale aparatelor de sudat.

„O PASIUNE PROFESIONALĂ, O DATORIE PATRIOTICĂ". Despre construirea ramurii orientale a conductei ne vorbește inginerul Carlos Zegarra. Înalt, zvelt, în jur de 30 de ani, inginerul Zegarra este acel tip de om călit de viața în selvă, care în basmele neamurilor din pădurea virgină sînt asemuiți copacilor tineri, cu tulpina elastică, pe care nici o furtună nu poate să-i dezrădăcineze.

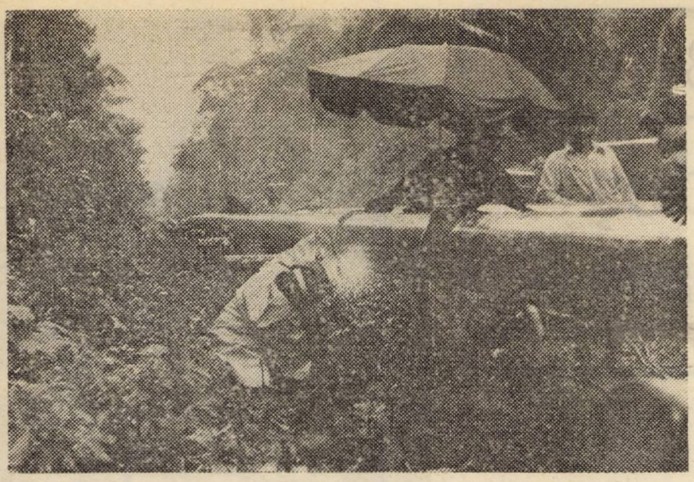

Lucrări dificile de sudură

E cam taciturn inginerul Zegarra, conversația cu el s-a urnit destul de anevoios.

— Mi s-a spus că oamenii dv. au depus un efort titanic pentru cei o sută de kilometri de conductă de aici.

— Un efort destul de mare, temperează el aprecierea, continuînd după o clipă de zăbovire, ca pentru a-și putea exprima cît mai concis gîndurile : un efort de concepție mai întîi — sincronizarea studiilor de specialitate pentru amplasarea conductei cu cele referitoare la stațiile de pompare și rezervoare. Apoi, după cum ați văzut, a urmat treaba pe teren.

— Dificilă.

— Depinde cum o iei. În zonele inundate sau cu mlaștini — într-adevăr, dificilă.

— Știu că, în calitatea dumneavoastră de conducător al operațiunilor de amenajare a conductei, ați avut o „slăbiciune" deosebită pentru sectorul sudorilor...

— O slăbiciune — dacă vreți —, dar întru totul justificată. De calitatea muncii sudorilor depinde finalizarea în bune condițiuni a lucrărilor care vor asigura pomparea petrolului spre Bayovar. La Petroperu s-au calificat 250 de sudori pentru această arie a conductei. Au lucrat bine. Foarte bine.

— Ce ar trebui să consemneze un reporter, înainte de toate, în legătură cu conducta de aici? Dumneavoastră, dacă ați fi în locul meu, ce ați scoate în evidență ?

Răspunsul se lasă așteptat...

— Nu știu ce și cum veți scrie despre șantierele noastre, dar m-ar bucura dacă ați releva un lucru : Aici totul e creație națională peruană. Tehnicienii, inginerii și muncitorii de aici sînt peruani. Am creat pentru operațiunea selva din zona aceasta o tehnologie a noastră, o tehnologie peruană. Sîntem mîndri de ea, căci s-a dovedit creatoare și funcțională. Am lucrat tot timpul cu hotărîrea de a contribui la satisfacerea cu resurse și forțe proprii a necesităților noastre de petrol. În fond, am venit să lucrăm aici în junglă nu numai din pasiune profesională, dar și dintr-o datorie patriotică.

Deslușeam în cele spuse de Carlos Zegarra, ca și în cuvintele cu care își luase rămas bun de la noi Luis Medina, o mare satisfacție, conștiința îndeplinirii unei importante îndatoriri față de țara lor. Aș dori să notez în această ordine de considerații rolul marei întreprinderi de stat Petroperu în consolidarea și lărgirea sectorului public din economie, în afirmarea și promovarea suveranității de decizie asupra dezvoltării naționale. Competența tehnică și administrativă a societății Petroperu, cadrele sale de înaltă calificare, cum sînt specialiștii pe care i-am cunoscut în selva, rolul îndeplinit de această întreprindere în dirijarea și controlarea mecanismelor de cooperare cu întreprinderi străine reprezintă o solidă instituție, cu forța de acțiune an de an tot mai mare în susținerea politicii de ocrotire a intereselor naționale.

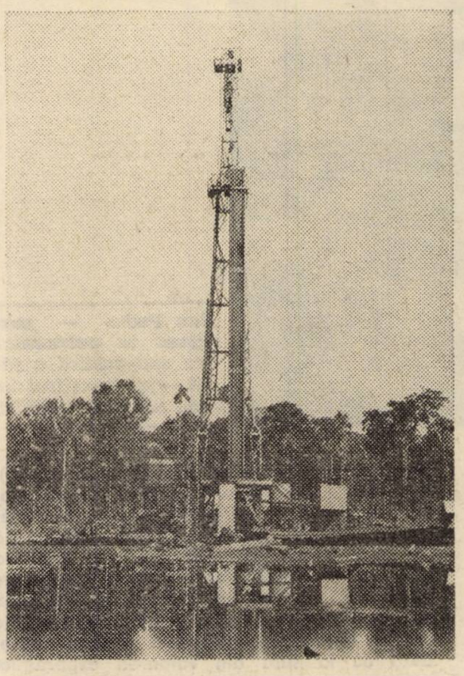

Sondele de petrol își fac apariția

— O ultimă întrebare, ingeniere. Pe care am pus-o, de fapt, și colegului dv. Medina. În acești doi ani, ce anume din tot ce s-a făcut aici, în acest sector de selvă, a constituit pentru dv. momentul cel mai emoționant ?

O tăcere lungă. După care :

— Ziua în care s-au unit două din cele trei tronsoane ale conductei. S-a făcut și o adunare la punctul de joncțiune. Am fost și eu acolo. Oamenii m-au rugat să țin și un mic discurs. L-am ținut... ce le-am spus ? Că au muncit eroic, că, fără a cădea în mreaja automulțumirii, doar mai avem atîtea de făcut, sîntem îndreptățiți să fim mîndri că am răzbit, că ne-am făcut datoria. Cam acesta a fost discursul.

— Mă bucur că am avut prilejul să-l ascult și eu.

CONFLUENȚE ALE ITINERARIILOR PROGRESULUI. Înainte de a reveni la Iquitos am făcut un popas în localitatea Tarapoto, situată la granița dintre selva amazonică și jungla montană. La plecare, pe aeroport am cunoscut un fermier care pleca și el la Iquitos. Spunea că este din Saposoa, de unde pornise de dimineață, grăbindu-se să prindă avionul. Mi s-a părut stranie exprimarea lui în sensul că *s-a grăbit*. L-am întrebat dacă a venit cu un elicopter. Nu. Era un întreg mister în tot ce spunea omul ăsta. Știam că din Saposoa nimeni nu poate ajunge repede la Tarapoto decît cu elicopterul. Orășelul Saposoa, fundat de spanioli la frontierea dintre Anzi și selva, aproape că n-avea nici ieșire, nici intrare. Timp de patru veacuri, locuitorii orășelului, claustrați în junglă, s-au bazat aproape exclusiv pe o economie de subzistență, în care au dovedit — ce-i drept — multă ingeniozitate. În provincia Huallaga, unde este situată Saposoa, terenurile sînt așa de accidentate, natura opune o rezistență atît de acerbă penetrației, încît fiecare metru patrat e teren de bătălie cu jungla. Pînă la începutul secolului nostru doar patru reprezentanți ai autorităților provinciale au reușit să pătrundă în provincia Huallaga, dar nici unul n-a ajuns pînă la Saposoa.

Era, totuși, un „drum" spre Tarapoto. Cu pluta, pe rîul Saposoa și apoi pe fluviul Huallaga, dar dura o săptămînă. Cum a ajuns, totuși, fermierul din Saposoa la Tarapoto de dimineață pînă la ora prînzului — treb, pînă la urmă. „Cu camionul", mi-a răspuns el.

Și așa am aflat că nu de mult s-a tăiat un drum pînă la o localitate foarte apropiată de Tarapoto, iar, în prezent, prin comunicarea stabilită cu acest centru din junglă, cei din Saposoa au intrat în legături economice cu toată zona.

— Selva se apropie de noi și noi ne apropiem de selva, îmi spunea un scriitor din Iquitos, căruia i-am povestit cum am aflat de spargerea izolării orășelului Saposoa. Și plimbînd vîrful unui creion pe o hartă a selvei de pe un perete al biroului său urmă : ultimii ani au adus modificări serioase a acestei hărți. Uite, aici e Pucalpa. Dar la 30 de kilometri de Pucalpa se lucrează la ridicarea unui mare combinat de prelucrare a lemnului. În fond, un nou orășel. Uite, aici e Tocache, un district din departamentul San Martin. În acest district se ridică o mare întreprindere pentru fabricarea de ulei special de palmier. Se deschid, astfel, noi drumuri în selva. Nu uitați nici de cele care au fost deschise de reforma agrară. Pe asemenea drumuri ne apropiem de indienii din triburi și ei de noi. Nu de mult s-a decretat așa-numita lege a „comunităților de baștinași". Pentru prima oară în istoria țării aceștia au primit dreptul de cetățean.

Mișcînd vîrful creionului pe firul fluviului Putumayo, adăugă : pe un vas al forțelor armate, nu de mult au plecat pe Putumayo în sus 30 de învățători, împreună cu familiile lor. Rămîn, pentru un timp, în diferite centre populate de pe Putumayo. Anul școlar se inaugurează și la marginea selvei noastre.

Urmărind traseul creionului plimbat pe hartă am înțeles și mai bine semnificația — nu numai economică, dar și politico-socială — a unor noi drumuri deschise de petrol în selvă. Și mai ales convergența lor cu alte drumuri noi care duc din și spre Saposoa, Tarapoto, Tocache, Pucalpa...

■

Întîmplarea a făcut ca, după întoarcerea din selva la Iquitos, să-l reîntîlnesc pe petrolistul căruia îi datorez metafora cu boa de oțel.

— Ați fost, mă întreabă.

— ... Fost.

— Ați filmat vreo maimuță cu barbă albă.

— Nu.

— Boa de oțel cum vi s-a părut ? E măreț, nu-i așa ?

— Nu el e măreț...

— ? !

— E măreț omul care i-a dat drumul prin selvă.

Eram tot pe malul Amazonului. Frunzele de palmier se răsuceau în primul gest molatic al somnului, iar soarele, coborînd spre asfințit, scotea flăcărui roșcate din apele verzi ale marelui fluviu. Interlocutorului meu îi păreau pălălăi stoarse din pete de țiței lunecînd pe fața apei...

REPORTAJ PE GLOB

Coasta de Fildeş

— ani de dezvoltare şi progres —

Ioan Ivanici

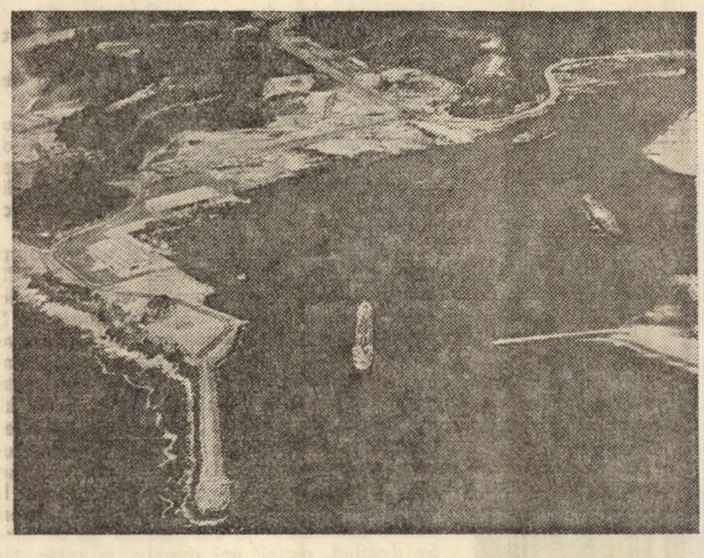

San Pedro — port situat în extremitatea sud-vestică a ţării — va constitui un nou pol al dezvoltării

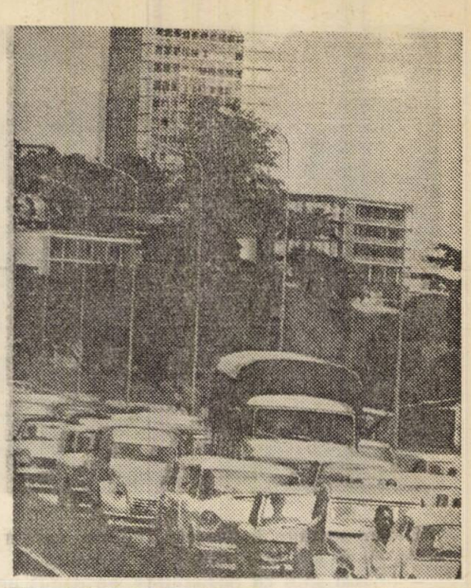

Abidjan — capitala ţării — oraş al secolului nostru

Abidjanul este un oraş fără legende, căci tinereţea sa nu a îngăduit imaginaţiei locuitorilor săi să creeze una. Oraş al secolului nostru, pentru că istoria sa aparţine în exclusivitate acestui veac, Abidjanul este azi una dintre cele mai frumoase metropole de pe continentul african. Un oraş nou, cu o arhitectură modernă şi variată, care capătă o notă aparte în decorul vegetaţiei luxuriante şi al lagunei Ebrie, ce-i fragmentează cartierele. Zgîrie-nori, bulevarde largi, cu numeroase spaţii verzi, autostrăzi moderne, iată înfăţişarea de astăzi a capitalei ivoriene prefigurînd viitorul acestei ţări. Totuşi, oraşul mai poartă încă urme ale contrastelor. O navetă care traversează laguna asigură legătura între un cartier mai recent — Cocody — şi cel mai vechi şi mai popular — Treicville. De altfel, mulţi dintre cei care lucrează în birourile centrului comercial Plateau — numit şi Manhattanul ivorian — locuiesc în partea opusă a lagunei, traversînd-o, zilnic, cu bacul.

Dar, în pofida unor inerente reminiscenţe ale trecutului, Abidjanul rămîne oglinda dinamismului economic ivorian. Este un dinamism ce se receptează înainte de toate prin mulţimea şantierelor de construcţii, astfel încît nu e deloc gratuit să se spună că, pentru orice vizitator, capitala prefigurează chipul de mîine al ţării, al unui viitor privit de localnici cu încredere şi optimism.

Cei 17 ani care au trecut de la dobîndirea independenţei, despre care ivorienii vorbesc cu nedisimulată mîndrie, nu marchează decît debutul unei acţiuni care tinde spre o societate ivorizată în toate structurile sale. Coasta de Fildeş figurează, astăzi, printre primele ţări ale Africii în ceea ce priveşte produsul naţional brut pe locuitor — circa 600 de dolari — şi se apreciază că, menţinînd ritmul de creştere înregistrat pînă în prezent — circa 8 la sută pe an —, ea va consemna un important salt înainte.

În ciuda rezultatelor apreciabile obţinute în ultimii ani, economia ivoriană continuă să depindă într-o mare măsură de agricultura în care lucrează două treimi din populaţie. Coasta de Fildeş este al treilea producător mondial de cafea (300 000 tone pe an), după Brazilia şi Columbia, şi al doilea producător de cacao (240 000 tone anual). Măsurile luate şi planurile ce au început să prindă viaţă vor face astfel încît, în 1985, ea va trece pe primul loc atît în producţia de cacao, cît şi în cea de ananas. Lemnul este, după cafea şi cacao, a treia mare bogăţie a ţării. Împreună, aceste trei produse reprezintă 65 la sută din valoarea exporturilor ivoriene.

Deşi s-ar putea declara mulţumit de încasările destul de ridicate, obţinute din valorificarea acestor produse, statul ivorian preconizează o diversificare a bazelor economice. Din această perspectivă, unul din marile obiective ale guvernului de la Abidjan vizează transformarea industrială a materiilor prime şi livrarea la export de produse prelucrate. În consecinţă, orientările prezente şi de perspectivă urmăresc cu precădere accelerarea procesului de industrializare, dezvoltarea echilibrată a diferitelor regiuni ale ţării. Ca urmare a celor 17 programe speciale elaborate, atît în sudul, cît şi în nordul ţării au fost construite noi întreprinderi agroalimentare, textile şi metalurgice, care răspund nevoilor interne şi celor externe. În acest sens ni se pare deosebit de semnificativ faptul că numărul întreprinderilor industriale a ajuns de la cîteva zeci, în 1960, la 486, în 1976. Guvernul ivorian a optat pentru continuarea în ritm accelerat a procesului de industrializare a ţării, opţiune care se regăseşte în volumul de investiţii preconizate pentru perioada 1976–1980, cifră aproape echivalentă cu ceea ce s-a realizat în primii 15 ani de independenţă. În acest cincinal, pe seama investiţiilor, în industrie vor fi create circa 150 000 noi locuri de muncă.

...În inima ţării, la Kossou, apele Bandamei, cel mai important din cele cinci mari cursuri de apă ale ţării, formează un imens lac de acumulare. Pentru ivorieni el constituie un simbol, acela al efortului propriu în slujba dezvoltării mai rapide a ţării. Însă hidrocentrala de la Kossou nu este decît unul din primele şi marile obiective ale vastului program integrat de dezvoltare, preconizat de guvern. Începînd din acest an au fost lansate noi proiecte destinate să valorifice potenţialul energetic al riurilor interioare. Ca urmare, Kossou îşi va spori puterea instalată la 320 MW, iar în aval, aproape de muntele Taabo, se va începe construcţia unei hidrocentrale de 210 MW. Apele Bandamei, îmblînzite de mîna omului, coboară lin pînă în apropiere de Grand Lahou, unde fac joncţiune cu oceanul. Din larg, pirogi violent colorate se apropie de plaja aurie mărginită de cocotieri. Ceva mai încolo, cargouri maritime arborînd la catarg diferite pavilioane îşi aşteaptă rîndul pentru a acosta la cheiurile portului Abidjan. Pentru ivorieni, activitatea economică este strîns legată de mare, pentru că 94 la sută din comerţul exterior al ţării se realizează pe această cale şi numai un procent destul de redus din traficul total este acoperit de nave sub pavilion naţional. Iată de ce guvernul ivorian a elaborat un plan de dezvoltare

Exploatării lemnelor i se acordă în continuare o importanţă deosebită. Măsurile şi programele lansate vizează valorificarea la nivel superior a „aurului verde".

maritimă, care vizează, între altele, achiziționarea a 30 cargouri, construirea unui șantier de reparații navale, dotarea porturilor cu structuri care să permită optimizarea activităților lor economice.

Pe platforma continentală, la 20 km de Abidjan, sînt în plină desfășurare operațiunile destinate să scoată din adîncuri o nouă bogăție — aurul negru. Se estimează că, în 1983, cererile țării vor fi acoperite în întregime din producția internă și chiar se va asigura și un surplus. În această perspectivă, Coasta de Fildeș este preocupată să evite eroarea de a se baza, aproape în exclusivitate, pe aurul negru a cărui istorie începe în 1885, odată cu efectuarea primelor prospecțiuni de către administrația colonială. Cercetările petroliere prin foraj au început, însă, abia în 1940, după descoperirea nisipului bituminos în regiunea Eboinda. Din cele 50 de foraje efectuate în ultimii anii pe un perimetru de 100 kmp, 20 s-au soldat cu rezultate pozitive, evidențiind existența unui zăcămînt de foarte bună calitate. În așteptarea exploatării primului dintre ele — la Belier — pe platforma continentală au loc explorări într-o nouă zonă, cuprinsă între frontiera cu Ghana și Grand Lahou. Se apreciază că, în trei ani, se vor crea trei platforme, iar în 1980, Belier, în largul Bassamului, va intra în exploatare, producția sa fiind estimată la 400 000 tone în primul an.

■

Paralel cu eforturile depuse pentru progresul său economic și social, Coasta de Fildeș promovează o politică de largă cooperare cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduirea lor socială. Acestui context i se circumscriu și relațiile dintre România și Coasta de Fildeș, țări care, într-o scurtă perioadă, au dezvoltat fructuoase legături de colaborare, pe multiple planuri și în beneficiul reciproc.

În numeroase rînduri, la Abidjan, am avut prilejul să consemnez opinia unor importante oficialități care arătau că aceste raporturi au fost dinamizate de vizita efectuată de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Coasta de Fildeș, în anul 1977. Această vizită este evocată în termeni deosebit de elogioși de ivorienii cu care am avut ocazia să stau de vorbă. În mod deosebit ei au relevat faptul că dialogul româno-ivorian la cel mai înalt nivel a conferit noi dimensiuni, mai ample, conlucrării bilaterale, a identificat alte punți de apropiere și fructuoasă colaborare între cele două țări.

Realizările obținute deopotrivă de România și Coasta de Fildeș în sporirea potențialului lor economic prin valorificarea resurselor proprii, eforturile în care sînt angajate cele două popoare pentru asigurarea continuă a progresului lor, creează, fără îndoială, premise dintre cele mai favorabile pentru dezvoltarea pe cele mai diverse planuri a colaborării româno-ivoriene. În acest cadru s-a înscris expoziția economică a țării noastre organizată în Africa în februarie 1978, manifestare apreciată de cercurile ivoriene ca o modalitate practică de amplificare a legăturilor economice bilaterale. Astfel, într-o convorbire, ministrul ivorian al comerțului, Maurice Seri Gnoleba, opina că expoziția românească a constituit o adevărată reușită, relevînd mai cu seamă diversitatea și performanțele produselor expuse, în măsură să ofere o imagine convingătoare asupra realizărilor economiei României.

La rîndul lor, numeroși oameni de afaceri ivorieni au fost unanimi în a sublinia că expoziția românească a dovedit largile posibilități care există pentru aprofundarea relațiilor bilaterale. În opinia lui Mamadou Kouyate, vicepreședinte al Camerei de Comerț, produsele românești întrunesc toate calitățile pentru a pătrunde pe piața ivoriană, fiind, din acest punct de vedere, competitive cu mărfuri similare de pe piața mondială. Fără îndoială că, în viitor, relațiile româno-ivoriene vor consemna noi și importante momente, de natură să le confere dimensiuni tot mai ample și mai eficiente, spre binele celor două popoare, al păcii și colaborării internaționale.

JAMAICA

Programe guvernamentale

Stat insular din America Centrală, Jamaica se află în mijlocul Mării Caraibilor. Cu o suprafață de 10 962 kmp și o populație de 2 201 000 locuitori — din care 80 la sută negri — trece drept unul din statele de mărime mijlocie din zona Antilelor. Iată și cîteva date din istoria acestor pămînturi : descoperită de Cristofor Columb în cursul celei de-a doua călătorii spre Lumea Nouă (mai 1494), Jamaica devine posesiune spaniolă (1509), apoi britanică (1655). După exterminarea, în secolul XVI, a amerindienilor arawak, care populau Jamaica din mileniul întîi al erei noastre, pe plantațiile de zahăr sînt aduși sclavi negri din Africa, iar după abolirea sclaviei (1833), muncitori din India și China. În 1953, Jamaica obține autonomia internă, apoi (1958—1961) este inclusă în Federația Indiilor Occidentale. La 6 august 1962, își proclamă independența de stat în cadrul Commonwealthului ; în același an, devine membru al O.N.U., apoi al O.S.A. (1969).

Capitala se află la Kingston, principalul centru urban al insulei, cel mai mare oraș de limbă engleză din Indiile de Vest. Istoricii spun că a fost întemeiat în 1693, în apropierea locului unde s-a aflat vestitul oraș Port Royal, distrus în 1692 de un mare cutremur și apoi de un incendiu. În 1872, Kingston este ales reședința administrativă a coloniei britanice, în locul orașului Spanish Town. La 10 aprilie 1962, este ales capitală a statului independent Jamaica. Kingston dispune de unul dintre cele mai frumoase porturi naturale din lume. De asemenea, orașul s-a dezvoltat și ca un important centru turistic, cu toate că se remarcă lipsa monumentelor arhitectonice din secolele trecute, ca urmare a cutremurelor și uraganelor care bîntuie frecvent prin această parte a lumii.

În anii care au trecut de la proclamarea independenței naționale, Jamaica și-a orientat eforturile spre o dezvoltare de sine stătătoare, de dobîndire a independenței economice și de valorificare a resurselor proprii în direcția depășirii stării de înapoiere. Țară în curs de dezvoltare, cu o economie bazată în special pe agricultură și minerit, insula a fost multă vreme specializată în producția de banane, orientîndu-se apoi spre cultura trestiei de zahăr și fabricarea romului. Se dezvoltă, în același timp, industriile textilă, de ciment, oțelului, aluminiului, petrochimiei, în care statul beneficiază de o participare substanțială.

În ceea ce privește bogățiile naționale, Jamaica este al doilea producător și cel mai mare exportator mondial de bauxită, produs care reprezintă peste jumătate din valoarea exporturilor. Constituind principala sursă de devize a țării, bauxita concentrează atenția guvernului : acesta a preluat acțiunile celor mai mari firme străine care operau în domeniul exploatării bauxitei, majorînd, de asemenea, impozitele asupra exporturilor cu această materie primă.

„Guvernul jamaican își menține neschimbate obiectivele de bază și opțiunea sa progresistă în materie de politică internă și externă", a declarat premierul Michael Manley. El a precizat că programele guvernamentale care se bucură de sprijin din partea maselor populare — programe care vizează reforma agrară, sporirea numărului locurilor de muncă și accentuarea controlului de stat în economia națională — nu vor suferi modificări, ele nefiind „negociabile". Premierul jamaican a răspuns, astfel, la unele propuneri privind modificarea politicii economice guvernamentale, ca urmare a presiunilor exercitate de Fondul Monetar Internațional în această direcție. El a subliniat, în context, că guvernul va semna cu F.M.I. numai acorduri care nu contravin intereselor naționale și că o atenție specială va fi conferită rolului efortului propriu în depășirea actualelor dificultăți din economie. Michael Manley a menționat de asemenea necesitatea adoptării de măsuri pentru întărirea disciplinei și controlului ferm în producție, împotriva risipei și corupției la toate nivelurile și în toate sectoarele de activitate.

În domeniul politicii externe, premierul Michael Manley a reafirmat poziția Jamaicăi în favoarea instaurării unei noi ordini economice internaționale. El a subliniat că guvernul său va continua ferm procesul de diversificare a raporturilor economice și comerciale externe, un rol important acordînd promovării și lărgirii relațiilor cu țările socialiste.

Este spiritul în care s-au dezvoltat relațiile dintre Jamaica și România. Cu prilejul vizitei la București a șefului diplomației jamaicane, cînd oaspetele a fost primit de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a evidențiat, încă o dată, interesul comun al celor două țări pentru promovarea unei colaborări strînse pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural, pentru inițierea unor acțiuni concrete în aceste domenii. S-a apreciat că statornicirea unei conlucrări multilaterale între statele noastre este în folosul progresului economic și social, spre binele ambelor popoare, al cauzei cooperării și înțelegerii internaționale. Raporturile româno-jamaicane sînt, astfel, o contribuție la stabilirea unor relații cu adevărat democratice între state, care să asigure dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni, colaborarea și destinderea în lume.

V. Tudor

Dezvoltarea relațiilor româno-turce — factor de pace și progres în Balcani

D. Olariu

România și Turcia, țări vecine și prietene, dezvoltă relații ce reprezintă un model de raporturi între două state cu sisteme sociale diferite, oferind exemplul unei largi colaborări ce s-a extins și aprofundat permanent în multiple domenii.

Preocupările celor două popoare, român și turc, pentru dezvoltarea lor economică și socială, colaborarea prietenească dintre ele este strîns legată de asigurarea păcii și înțelegerii internaționale, de instaurarea unor raporturi noi între state, întemeiate pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Respectînd drumul ales de popoarele lor pentru propria dezvoltare, România și Turcia au găsit căile de colaborare și înțelegere, care adaugă trecutului noi elemente ale conlucrării active între cele două popoare.

În acest context, este demn de remarcat rolul esențial pe care l-au avut întîlnirile la nivel înalt, în orientarea pe acest făgaș a relațiilor româno-turce. Convorbirile purtate și documentele semnate au dat noi valențe prieteniei dintre cele două țări și popoare și au deschis cîmp larg unei colaborări tot mai diversificate și reciproc avantajoase. Declarația solemnă comună semnată în august 1975, la București, a conferit perspectivă acestor relații, așezîndu-le pe temelia trainică a principiilor noi ale dreptului internațional.

Acțiunile care au avut loc în ultima vreme în cadrul raporturilor bilaterale, dintre care reținem contactele la nivel guvernamental, pe linie parlamentară, între diferiți reprezentanți ai organelor centrale și locale din cele două țări, schimburile comerciale, cooperarea economică și tehnică, în domeniul cultural și științific, precum și alte acțiuni, evidențiază amploarea și cadrul actual al relațiilor dintre România și Turcia.

O evoluție pozitivă au înregistrat relațiile dintre partidele politice din cele două țări. Astfel, la invitația Partidului Comunist Român, o delegație a Partidului Republican al Poporului din Turcia, condusă de secretarul general al partidului, Mustafa Ustündag, a efectuat, în luna aprilie a.c., o vizită în țara noastră.

Evoluția ascendentă a raporturilor de bună vecinătate româno-turce a fost subliniată și cu prilejul primirii de către șeful statului român a delegației Grupului parlamentar de prietenie Turcia-România, condusă de Mehmed Unaldî, vicepreședinte al Senatului.

Vizita oficială în Turcia din primăvara acestui an a primului ministru al guvernului român, Manea Mănescu, s-a desfășurat într-o atmosferă de prietenie și încredere, reliefîndu-se faptul că există mari posibilități pentru extinderea pe multiple planuri a colaborării fructuoase dintre România și Turcia, în interesul celor două popoare.

Dimensiunile acestei colaborări sînt evidențiate de diversificarea și intensificarea puternică a relațiilor economice care se desfășoară pe baza unui cadru juridic stabil și trainic (Acordul comercial și Acordul de cooperare economică, industrială și tehnică, convenite, pe termen lung, între guvernele celor două țări).

Este semnificativ faptul că volumul total al schimburilor reciproce de mărfuri a înregistrat un curs continuu ascendent, nivelul anului 1977 fiind de peste zece ori mai mare comparativ cu cel din 1971.

La rîndul ei, cooperarea economică dintre cele două țări a cunoscut o dezvoltare accentuată, în special în ultimii ani, concomitent cu apariția unor elemente calitativ noi. Au fost identificate o serie de posibilități privind cooperarea în domeniul industriei constructoare de mașini, industriei petrolului, chimiei, prelucrării minereurilor, energeticii, agriculturii etc. și, în același timp, s-a trecut la promovarea și concretizarea unor forme diferite de cooperare. Un accent deosebit s-a pus pe necesitatea intensificării lucrărilor de realizare în comun a rafinăriei de petrol din Anatolia Centrală.

Au fost analizate și stabilite o serie de acțiuni comune menite să conducă la accelerarea realizării și a altor obiective importante de cooperare : efectuarea unor lucrări de foraj și cercetări geologice în domeniul petrolier, punerea în valoare a unor zăcăminte miniere, realizarea unei instalații pentru industria chimică și altele.

Cu prilejul celei de a V-a sesiuni a Comisiei mixte economice româno-turce, ce a avut loc în luna iulie a.c. la Ankara, și celei de a IV-a sesiuni a Comitetului mixt de lucru româno-turc, au fost finalizate și alte acțiuni de cooperare economică, iar altele fac în prezent obiectul unor studii sau negocieri. La încheierea tratativelor și convorbirilor a fost semnat un Acord privind dezvoltarea schimburilor comerciale pe termen lung dintre România și Turcia.

De altfel, pentru lărgirea cadrului juridic necesar dezvoltării în continuare a relațiilor bilaterale, în ultima vreme au fost încheiate înțelegeri de colaborare, în domeniul tehnico-științific, între instituțiile de specialitate din cele două țări (CNST și TUBITAK), între ministerele sănătății și agriculturii și se are în vedere lărgirea în continuare a cadrului juridic prin încheierea de noi acorduri și convenții în alte domenii de interes reciproc.

Programul de schimburi culturale și științifice pe perioada 1977—1978, dintre România și Turcia, a oferit, de asemenea, o largă paletă de schimburi și acțiuni de colaborare în domeniul științei, artelor plastice, artei interpretative, filmului, sportului etc.

Ca un fapt de o semnificație deosebită poate fi evidențiată apariția în Turcia, pînă în prezent, a șase volume despre viața și activitatea președintelui Republicii Socialiste România, dintre care ultimul volum „Ceaușescu, România și relațiile româno-turce" a apărut în ianuarie 1978.

În același timp, se așteaptă cu mult interes apariția în limba română, într-o perspectivă apropiată, a unui volum cuprinzînd poezii și eseuri despre artă, inclusiv despre Brâncuși, aparținînd premierului turc, Bülent Ecevit.

Pe terenul fertil al posibilităților și preocupărilor comune de adîncire a cooperării în multiple domenii s-au desfășurat și convorbirile din luna martie a.c., de la București, ale ministrului culturii din Turcia, dr. Ahmet Taner Kîslalî. Întîlnirile și discuțiile avute cu personalități ale vieții cultural-artistice și științifice din România au dovedit încă o dată dorința reciprocă de a se extinde, diversifica și intensifica legăturile culturale româno-turce și schimburile în acest domeniu și care urmează să-și găsească o reflectare corespunzătoare în noul program de schimburi culturale și științifice pe perioada 1979—1980, ce va fi negociat și semnat pînă la sfîrșitul anului în curs.

Ca țări aparținînd aceleiași regiuni geografice — Balcanii —, prin felul în care își dezvoltă relațiile bilaterale, România și Turcia aduc o contribuție de seamă la transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii, bunei vecinătăți și înțelegerii.

Eforturile îndreptate în direcția dezvoltării colaborării între țările regiunii pot servi nu numai instaurării unui climat de înțelegere și colaborare în Balcani, ci și întăririi securității și cooperării în Europa. Plecînd de la acest considerent, se poate afirma că relațiile româno-turce, neumbrite de nici o neînțelegere, au evoluat constant pe terenul unei simpatii și comprehensiuni mutuale, izvorîte din atașamentul comun al celor două popoare față de cauza progresului și independenței țărilor lor.

Continuarea contactelor româno-turce, conlucrarea în cele mai diverse domenii de activitate vor constitui contribuții importante la punerea în valoare a acestor posibilități, la întărirea colaborării dintre cele două țări, atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională, la afirmarea acestor raporturi ca factor de pace și progres în Balcani, în Europa și în lume.

Noi perturbații pe scena monetară occidentală

Scena monetară occidentală este din nou în efervescență, mari perturbații avînd loc pe piețele de schimb. Dacă tendințele în plan economic, comercial și financiar-valutar făceau previzibile aceste perturbații, oarecum mai puțin așteptat pare momentul în care au intervenit : la foarte scurt timp după reuniunea la nivel înalt, de la Bonn, a principalelor țări occidentale industrializate. Se sconta că aceasta ar putea avea un anumit „efect psihologic liniștitor", de natură a tempera pentru un timp speculațiile monetare. Se considera chiar că un asemenea răgaz ar putea fi suficient pentru ca măsurile preconizate la Bonn, în direcția relansării economice și stabilității monetare, să devină operaționale. Noul puseu febril de pe piețele de schimb tinde, astfel, să ateste că speculatorii și, în general, cercurile de afaceri din industrie, comerț, bănci, finanțe nu au luat prea în serios promisiunile făcute la Bonn (pe care le apreciază fie nerealizabile, fie pur și simplu „propagandistice"), preferînd, în așteptarea unor rezultate concrete, să acționeze potrivit situației și tendințelor existente.

Astfel, în condițiile prelungirii deficitului masiv al balanței comerciale și de plăți americane și ale orientării Washingtonului de a nu interveni pe piețele valutare în vederea susținerii cursului monedei proprii, deținătorii externi de dolari au continuat să-și manifeste neîncrederea în valuta americană, transferîndu-și fondurile în alte monede. Solicitările cele mai importante s-au îndreptat, în actuala etapă, spre yenul japonez — urmare directă a faptului că, în mare măsură, deficitul comercial al S.U.A. apare în relațiile cu Japonia (balanța schimburilor reciproce pe primele șase luni ale acestui an s-a încheiat pentru partea americană cu un dezechilibru în valoare de 12 miliarde dolari, dublul celui din perioada corespunzătoare a anului trecut). Consecința a fost că, pentru prima dată, dolarul a fost schimbat la un curs sub 200 yeni (în urmă cu trei ani „pragul critic" era considerat a se situa la 300 yeni).

Se apreciază că noile deplasări de fonduri dinspre dolar spre alte valute și, ca atare, noua scădere a cursului monedei americane sînt legate și de recrudescența inflației în S.U.A., precum și de faptul că țările O.P.E.C. ar putea, într-adevăr, trece în practică intențiile lor de a renunța la dolar ca unitate de calcul în stabilirea prețurilor la petrol, optînd pentru un grup de devize (în vederea evitării reducerii încasărilor lor petroliere, datorate deteriorării cursului de schimb al monedei americane).

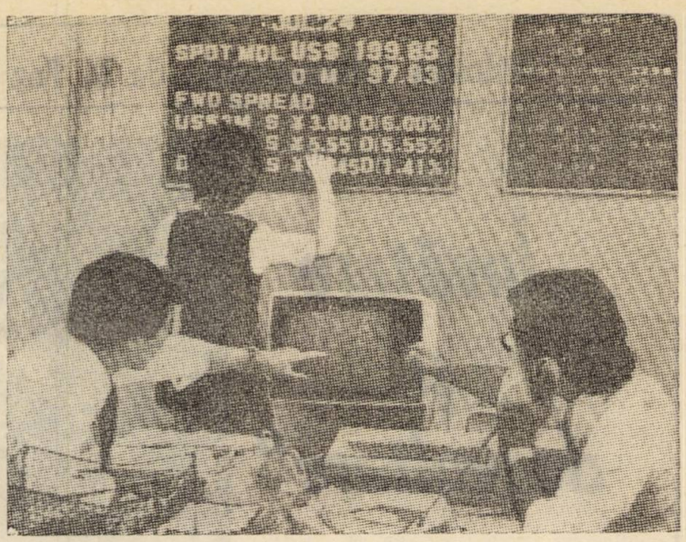

La bursa din Tokio, dolarul a coborît sub „pragul critic" în raport cu yenul japonez, fiind schimbat, pentru prima dată, la un curs mai mic de 200 yeni

O anumită contribuție în aceeași direcție par să fi avut și recentele propuneri franco—vest-germane cu privire la crearea unei „zone de stabilitate monetară" în Europa occidentală. Deși, deocamdată, doar un simplu proiect, planul avansat în cadrul Pieței comune a fost de natură, prin prevederile sale, să exercite o presiune suplimentară asupra dolarului, întrucît vizează o protejare a ansamblului comunitar de fluctuațiile valutare excesive, îndeosebi ale dolarului, și, într-o bună măsură, o desprindere și distanțare față de moneda americană. Coșul de valute preconizat a reprezenta unitatea de cont valutară în cadrul C.E.E., precum și proiectatul fond comun de rezerve și intervenție pe piață, constituit în proporție de jumătate din monede ale țărilor membre și nu din dolari, ar determina, în cazul trecerii la realizarea lor, o reducere a implicării monedei americane în relațiile economico-financiare dintre țările membre ale C.E.E. și, ca atare, a dependenței acestora față de dolar.

În planul monetar propus de Paris și Bonn, unii observatori politici și comentatori de presă occidentali caută explicații și faptului că marca vest-germană nu s-a aflat printre monedele în principal vizate de recentele valuri speculative, considerîndu-se că participarea financiară sporită a R.F.G. la susținerea politicii monetare a C.E.E., potrivit noilor structuri preconizate, ar conduce la anumite constrîngeri asupra mărcii, slăbind deplasările masive de fonduri spre moneda vest-germană. Asemenea aprecieri — deși explică situația actuală de pe scena valutară apuseană — sînt simple presupuneri în ce privește tendințele pe un termen mai lung, în măsura în care transpunerea în practică a planului monetar menționat rămîne incertă, avînd în vedere implicațiile sale intracomunitare pe linia renunțării de către țările membre ale C.E.E. la unele din prerogativele lor decizionale naționale. Deja unele țări, printre care în primul rînd Marea Britanie — nedispuse să meargă pe o asemenea linie — n-au formulat o opțiune în direcția participării la „sistemul monetar" propus.

Pînă la conturarea mai clară a unor noi tendințe pe piețele de schimb, deținătorii occidentali de fonduri — ținînd cont de actuala dezordine a speculațiilor — au preferat o variantă mai stabilă, plasîndu-și capitalurile în aur. Ca urmare, prețul metalului galben a spart un plafon considerat „istoric", depășind, pentru prima dată, 200 dolari uncia.

Ilie Șerbănescu

LA PAZ — „capitală înaltă"

În valea îngustă a lui Rio de la Paz, la poalele Anzilor, se află capitala administrativă a Boliviei — La Paz. Orașul este situat la circa 3 700 de metri, dar unele suburbii ale sale se ridică la peste 4 100 metri altitudine, dînd capitalei renumele de a fi „cea mai înaltă din lume".

La Paz a fost întemeiat în 1548, pe locul unui fost sat al indienilor, avînd inițial rolul de punct întărit al cuceritorilor spanioli pentru exploatarea minereurilor de argint de la Potosi și Lima. Orașul a fost implicat direct, mai ales în secolul al XVIII-lea, în luptele de eliberare ale indienilor. A fost, de pildă, asediat de trupele incasului Tupac Amaru în 1781, a cărui răscoală a fost reprimată. În timpul războaielor de independență, La Paz a fost unul din primele orașe răsculate, dar va fi definitiv eliberat abia la 9 decembrie 1824, prin victoria de la Ayacucho a lui Antonio José de Sucre. În sfîrșit, în 1898, La Paz devine capitala administrativă a țării, cea oficială rămînînd, pînă azi, Sucre. Bolivia își cîștigase independența de stat la 6 august 1825.

Așezarea favorabilă la intersecția îrumurilor care duc spre regiunile țării, existența, în vecinătate, a unor mine de aur, argint, cositor și metale rare, precum și cadrul natural deosebit au contribuit la transformarea orașului într-un însemnat centru industrial și comercial. Aici se găsesc majoritatea întreprinderilor industriale, cea mai reprezentativă ramură constituind-o textilele. Există, de asemenea, întreprinderi alimentare, de ciment, sticlă, hîrtie, produse chimice. La Paz este, de asemenea, un important centru comercial și financiar.

Capitala exprimă caracteristicile de ansamblu ale țării : Bolivia a trăit întotdeauna de pe urma minelor sale, mai ales de aur, argint și cositor (locul doi în lume). Industria extractivă domină celelalte ramuri cu excepția agriculturii, domeniu prioritar, degajînd și specificul economic al Boliviei și anume acela de țară în curs de dezvoltare. Tocmai în vederea impulsionării dezvoltării sale economice, Bolivia a naționalizat unele din marile sale mine de cositor ; de asemenea, a intrat în organizația economică a Pactului Andin (țări din zona Anzilor), ceea ce a permis intensificarea cooperării economice cu alte state din regiune. Alte măsuri de redresare și o serie de eforturi pe plan social vizează îmbunătățirea condițiilor de trai ale majorității populației, a cărei existență depinde, în cea mai mare parte, de exploatarea pămîntului și a bogatului subsol al Boliviei.

Întîlnirea internațională de la Fez (Maroc)

„Învățare și dezvoltare"

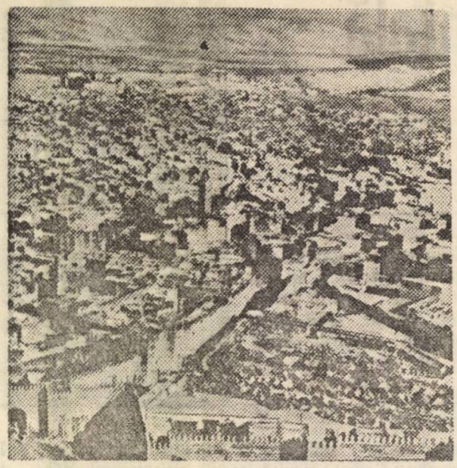

Ana Maria Sandi

Învățare, educație, dezvoltare : ce legături există între ele, cum se intercondiționează reciproc, ce relevanță are această interdependență pentru strategiile unei țări — iată subiectul de mare actualitate al unei recente reuniuni din orașul marocan Fez. Interesul temei, în special pentru țările în curs de dezvoltare, a fost dovedit atît de larga reprezentare internațională, cît și de plasarea reuniunii sub patronajul primului ministru, Ahmed Osman, care, de altfel, a avut o întrevedere cu participanți la întrunire. Cu această ocazie, s-au exprimat aprecieri călduroase pentru proiectul internațional „Învățare" [1], în cadrul căruia s-a organizat și reuniunea științifică de la Fez, proiect inițiat în România și în cadrul căruia cercetători din țara noastră au o contribuție importantă.

Alegerea de către colegii marocani a vechii capitale tradiționale, ca oraș-gazdă pentru acest colocviu, nu a fost întîmplătoare. Cum nu întîmplător, reclamele și ghidurile turistice prezintă Fezul ca „orașul minții".

Fezul, vechea capitală a Marocului, situat în interiorul țării, a fost întemeiat în jurul anului 790. Orașul s-a îmbogățit rapid, datorită mahomedanilor alungați din Spania, devenind în jurul secolului al XIII-lea un important centru de civilizație și cultură. Înconjurat de ziduri groase, străpunse din loc în loc de porți monumentale, ornate cu minunate mozaicuri și plăci de ceramică, orașul păstrează numeroase dovezi ale ascensiunii sale : universități, moschee, palate. Școlile Fezului, faimoase încă din evul mediu în lumea islamică, ne-au apărut ca un laitmotiv al plimbării.

Am vizitat școala-internat Bouananiya, construită la mijlocul secolului XIV, bijuterie a artei merinide. În funcțiune pînă nu demult, ea primea studenți străini care erau întreținuți prin grija unor familii din comunitate, într-o modalitate sugerînd o primă versiune a sistemului burselor de azi.

Punct de maxim interes, Universitatea Quaraouiyine, fondată în anul 859, își revendică prioritatea de a fi cea mai veche universitate din lume în funcțiune încă. Ghizii amintesc în acest sens, plini de mîndrie, că Universitatea din Bologna a fost înființată în 1119, cea din Oxford în 1163, iar Sorbona în 1257.

Simpla plimbare prin vechiul și atît de viul oraș arab a constituit o bună introducere pentru întîlnirea științifică. Ea a evidențiat, pe de o parte, impresionante tradiții, mărturii de civilizație și cultură ale unei lumi dispunînd de calități deosebite. În același timp însă, a relevat faptul că un imens potențial uman, care a creat cu mintea celebre universități și cu mîinile minunate arabescuri, rămîne azi, în mare parte, nefolosit. Grave moșteniri ale regimurilor coloniale, care utilizau exclusiv forța de muncă brută, au condus la asocierea noțiunii de muncă cu opresiunea. S-a produs un divorț între învățare și muncă, elemente care, în comunitatea tradițională, erau strîns împletite.

Reliefarea premiselor favorabile, exprimate prin inteligență, tradiție și abilitate, au condus la ideea că, prin mobilizarea marilor disponibilități, prin integrarea învățăturii în programele proprii de dezvoltare economică și socială, rezolvarea unor probleme ale lumii a treia nu necesită mari etape de timp.

De asemenea, s-a subliniat faptul că noua ordine economică internațională nu poate fi tratată fără includerea educației, considerată în sensul ei cel mai larg, a „învățării prin și de către societate", adică a acelei forme de educație specifică concepției românești, care cuprinde și munca și investigația.

Dezbaterile de la Fez s-au axat tocmai pe relevanța acestui concept de învățare pentru dezvoltare, subliniindu-se ideea că, în condițiile întrunirii unor factori de ordin material — resurse, tehnologii, investiții —, rolul decisiv în asigurarea unei dezvoltări armonioase îl are gradul de pregătire al populației. Mai mult chiar, experiența istorică demonstrează că unele națiuni cu un grad ridicat de civilizație și cultură au putut compensa lipsa unor premise materiale favorabile, realizînd progrese economice impresionante.

Întîlnirea de la Fez a scos în evidență caracterul acut al crizei din domeniul educației. Cîteva date și fapte des citate sînt edificatoare : dacă, în ultimul timp, numărul analfabeților a scăzut în procente, relativ față de totalul populației, el a crescut ca valoare absolută.

Fondurile acordate învățămîntului de toate gradele sînt considerabile, dar, în raport cu sumele acordate înarmărilor, ele rămîn nesemnificative.

Situația este deosebit de gravă în țările în curs de dezvoltare, în așa-numita „lume a treia". Structura demografică din aceste țări indică o mare proporție de tineri, mergînd chiar pînă la 50 la sută din populația totală, care n-a fost niciodată la școală ; mai puțin de 30 la sută din elevi urmează ciclul secundar și mai puțin de 5 la sută învățămîntul superior. Pe de altă parte, școlile, organizate de cele mai multe ori după modele străine, nu reușesc să se integreze realităților lumii în curs de dezvoltare.

Materialele pregătite pentru întrunire de către echipa marocană, condusă de dr. Mahdi Elmandjra, președintele Federației Mondiale de Studiul Viitorului, au evidențiat, în plus, inegalitățile existente pentru cei din zonele rurale și pentru femei, inegalități datorate dificultăților de acces și devalorizării sistemelor tradiționale de cunoaștere, bazate, în principal, pe experiență și comunicare orală.

Lucrările prezentate au evidențiat, de asemenea, că accentuarea continuă a decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare nu se manifestă doar în domeniul strict economic. Aceeași discrepanță există și în domeniul educației, cu efecte deosebit de grave, deoarece decalajele din educație antrenează creșterea decalajelor în dezvoltare.

Relevînd necesitatea restructurării societății și modernizării sistemelor educative, participanții au subliniat rolul special ce revine celor 20 de milioane de profesori și învățători.

În contextul preocupărilor pentru noua ordine internațională s-a pledat pentru păstrarea identității naționale, varietatea culturilor și pentru utilizarea elementelor valoroase din micro-sistemele tradiționale specifice.

Bazîndu-se pe realități specifice, participanții au îmbogățit discuțiile cu exemple ale experienței proprii. Argentinianul Claudio Castro, coordonatorul unui amplu studiu asupra educației, cuprinzînd 15 țări latino-americane, evidențiază rolul mijloacelor de comunicare în masă, preferințele manifestate de oamenii simpli pentru comunicarea vizuală. Uvais Ahamed din Sri Lanka arăta importanța creării de atitudini capabile să-i transforme pe tineri în cetățeni utili țării, un rol primordial jucîndu-l atitudinea față de muncă. S-a subliniat, de asemenea, rolul important pe care îl are și îl poate avea UNESCO în direcțiile care au constituit obiectul dezbaterilor. În acest sens, merită să amintim colocviul organizat la București cu tema „Contribuția UNESCO, prin învățămînt și educație, la instaurarea unei noi ordini economice internaționale". Aducînd mesajul de salut al secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, Kenneth Dadzie, recent numit în funcția de director general al Comisiei O.N.U. pentru Dezvoltare și Cooperare Economică Internațională, exprima încrederea în necesitatea și utilitatea proiectelor de tipul proiectului „Învățare". Situîndu-se în contextul explorării problematicii globale ce integrează preocupări vizînd populația, hrana, habitatul, resursele, apa și oceanele, știința și tehnologia, acest proiect își propune drept obiectiv studiul învățării și educației, pornind de la ideea conform căreia elementul uman, „calitatea umană" au un puternic impact asupra rezolvării problemelor ce confruntă omenirea, ca un tot, și fiecare națiune, în parte.

Dacă primele modele globale, dintre care unele prezentate ca rapoarte către Clubul de la Roma, puneau accentul pe limitele suporturilor materiale, fizice ale activității umane [2], studiile elaborate în ultimul timp se caracterizează prin preocuparea de a include factorul uman în ecuația ce cuprindea deja resursele naturale, industrializarea, energia, hrana, ecologia, urbanizarea.

[1] La elaborarea proiectului internațional „Învățare", participă trei echipe de lucru avînd sediul la Rabat (Maroc), Cambridge, Mass (S.U.A.) și București, împreună cu o largă rețea de experți din toată lumea. Echipa românească este formată dintr-un grup interdisciplinar de cercetători de la Universitatea din București și de la alte institute de învățămînt superior și cercetare.

[2] De exemplu, studiile „Limitele creșterii" (D. Meadows ș.a., 1972) și „Omenirea la răspîntie" (Mesarovic și Pestel, 1974).

Raportul care se realizează acum se înscrie pe această linie, definită și de alte lucrări ce pornesc de la valori și stiluri de viață, obiectivele indivizilor și societăților sau nevoile umane[3]. El se înscrie, de asemenea, pe linia preocupărilor vizînd instaurarea unei noi ordini internaționale[4], afirmînd că schimbările esențiale necesare nu pot fi realizate fără o conștientizare generală a problemelor și fără mobilizarea întregului potențial uman.

În acest context, învățarea este concepută într-un sens mai larg, ca un proces prin care se îmbogățește repertoriul de acțiuni, atît la nivelul indivizilor, cît și la cel al societății.

Cu ocazia schimburilor de opinii și experiență, realizate în cadrul dezbaterilor, s-au detașat multe elemente comune cu concepția românească asupra dezvoltării și a rolului învățămîntului și educației. Prezentîndu-se această concepție, expusă cu claritate în diferite ocazii de către președintele Nicolae Ceaușescu și care a fundamentat organizarea pe baze noi, științifice a întregului sistem educațional din România, s-a arătat că țara noastră, ea însăși în curs de dezvoltare, a acționat și acționează ferm pentru dezvoltarea și modernizarea învățămîntului, pentru integrarea sa cu cercetarea și producția și afirmarea deplină a școlii de toate gradele ca principal factor de cultură și civilizație.

În această ordine de idei, s-a expus cadrul conceptual al proiectului „Învățare", în elaborarea căruia echipa românească a avut o contribuție esențială, cadru ce evidențiază importante trăsături ale procesului învățării, de care trebuie să se țină seama în proiectarea și realizarea oricărui sistem educativ.

Participarea, cuvînt de ordine în lumea contemporană, evidențiază dorința oamenilor de a fi activ angrenați în toate acțiunile care-i implică, deci și în învățare. Ea cere înlăturarea restricțiilor de orice fel, dar și implicarea cu perseverență în interacțiuni ce necesită pregătire prealabilă. „Dezvoltarea se poate realiza numai pornind din interior — spunea profesorul iranian Majid Rahnema — avînd la bază participarea conștientă și atașamentul responsabil". Participarea asigură legătura între învățarea individului și cea a societății, aceasta din urmă depinzînd, în mod critic, de calitatea și numărul interacțiunilor în care sînt implicați membrii ei.

Un alt aspect subliniat a fost necesitatea unei învățări anticipative, în contrast cu mult utilizata învățare adaptativă.

Exemplul care a suscitat interesul întregii audiențe a fost cel al învățării utilizării resurselor energetice : învățarea nu trebuie să însemne adaptarea la situația cînd ultima picătură de petrol va fi epuizată, ci să implice viziunea anticipativă, pe baza căreia să se genereze răspunsuri noi, ce conduc la restructurarea creatoare a sistemului energetic.

Numeroși vorbitori au ilustrat principiile participării și anticipării cu exemple practice, reliefînd importanța lor, în conformitate cu obiectivele majore ale instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale.

Schimbul de opinii realizat în cadrul reuniunii a degajat, firește, existența multor păreri contradictorii. Similitudinea problemelor însă și modul solidar, deschis și constructiv, prin care acestea au fost abordate, au demonstrat, încă o dată, utilitatea și necesitatea cooperării științifice internaționale.

[3] Este vorba de studiile elaborate sau în curs de elaborare : „Obiective, procese și indicatori de dezvoltare" (coordonator Johan Galtung) ; „Obiective pentru omenire" (Ervin Laszlo, 1977), ambele incluzînd contribuții românești, și „Catastrofă sau societate nouă — un model global latino-american" (Amilcar Herrera ș.a, 1976).

[4] Un studiu cu o largă audiență în acest sens a fost „RIO : Restructurarea ordinii internaționale" (J. Tinbergen ș.a., 1976).

IN LUMEA STIINTEI

„Saliut-6" — „Soiuz-29": experimente planificate și neplanificate

Ceea ce în urmă cu cîteva decenii citeam doar în romanele științifico-fantastice a devenit în prezent de domeniul cotidianului în cosmonautică. Ieșirile din navele spațiale au început să aibă caracterul strict de „lucru", cu toate că fiecare misiune cosmică constituie în sine o nouă experiență și aduce elemente noi față de cele precedente.

Acum cîteva zile, centrul de urmărire a zborului complexului spațial sovietic „Saliut-6" — „Soiuz-29" a dat semnalul : „liber". Cosmonauții Vladimir Kovalionok și Aleksandr Ivancenkov, după ce și-au îmbrăcat noile costume de supraviețuire, care le asigură autonomia de activitate pentru cîteva ore, au deschis trapa lui „Saliut-6" pentru a ieși în spațiul sideral. Scopul misiunii era bine precizat — verificarea profilactică și repararea unor sisteme aflate în exteriorul stației orbitale, precum și prelevarea de pe corpul lui „Saliut-6" a unor materiale trimise de oamenii de știință în Cosmosul deschis pentru experimentare.

Strîngerea „recoltei științifice" a început imediat ce Aleksandr Ivancenkov s-a fixat „la ancoră". De pe trei panouri au fost desprinse o serie de materiale plastice de ermetizare, care timp de zece luni, de cînd „Saliut-6" a fost plasat pe orbita circumterestră, au fost supuse acțiunilor vidului cosmic, diferențelor mari de temperatură și radiațiilor intense. Au fost verificate, de asemenea, panourile sistemului controlului micrometeoriților, care nu au „semnalat" nimic periculos. După mai bine de două ore de activitate în Cosmosul deschis, comandantul navei, Vladimir Kovalionok, și inginerul de bord Aleksandr Ivancenkov s-au reîntors în laboratorul spațial pentru a-și continua experiențele.

Unul dintre cele mai interesante este experimentul „Sirena", care constă în verificarea unor metode tehnologice pentru obținerea de materiale semiconductoare în condiții de imponderabilitate, cu ajutorul minifurnalului electric „Splav". În „cuptorul" instalației sînt plasați doi recipienți. Într-unul se urmărește aliajul dintre cadmiu, mercur și telur — substanțe diferite ca greutate specifică — prin topire și apoi prin răcire controlată. Specialiștii speră să se obțină un nou material metalic mult mai omogen decît în condițiile terestre. Într-un alt recipient într-un mediu gazos compus din cadmiu, mercur și seleniu se urmărește formarea unui cristal semiconductor.

În realizarea acestui experiment, cosmonauții au sarcina de a amplasa recipienții în instalația „Splav" și de a urmări controlul procesului de răcire. De asemenea, ei opresc toate motoarele sistemelor de orientare ale complexului spațial pentru a reduce la minimum magnetismul provocat de accelerație și influența microgravitația. În timpul experienței, chiar și exercițiile fizice „sînt interzise".

Dealtfel, fără a exagera cu nimic, tot ce se petrece la bordul complexului spațial „Saliut-6" — „Soiuz-29" poate fi denumit experiment. Chiar dacă de pe Pămînt ar părea că nu este vorba decît de urmărirea televizorului. Folosirea videomagnetofonului în Cosmos se înscrie și el în experimentul „Răgaz". Aparatul „Vatra", de la bordul stației orbitale, este de mărimea unei mașini de scris, cu un ecran de dimensiunea unui pachet de țigări, care are o imagine deosebit de clară. Experimentul a căpătat acest nume deoarece de pe Pămînt au fost luate acele filme sau diapozitive cu imagini de familie pe care cosmonauții ar dori să le revadă în momentele de „Răgaz".

Desigur, intensitatea programului de la bordul stației orbitale i-a făcut pe cosmonauții Kovalionok și Ivancenkov să se întrebe dacă vor avea timpul necesar pentru experimentul „Răgaz". Dar dacă intră și el în program...

Dar mai este și experimentul „Puls", nu cel al activității de pe „Saliut-6", ci pulsul în adevăratul sens al cuvîntului. Echipajul de pe „Soiuz-29" a fost dotat cu cîte un micropulsotahometru pentru realizarea programului „Cardiolider". S-a pornit de la constatarea că medicii pot stabili, în funcție de frecvența pulsului, starea organismului uman în diferite situații, reacțiile organismului la anumite activități fizice. Pulsotahometrul are menirea de a controla bătăile inimii și a-i avertiza, printr-un semnal, pe cosmonauți. Dacă limita minimă a aparatului de înregistrare este de 70 de bătăi pe minut, și cea superioară de 100 de bătăi pe minut și efortul organismului scade sau este în creștere, este emis un semnal de avertizare prin care se atrage atenția că trebuie sporit sau redus efortul. Experimentat în Cosmos ,aparatul „Cardiolider" va fi utilizat, desigur, și pe Pămînt pentru acele persoane care trebuie să-și dozeze cu strictețe eforturile, poate pentru sportivii de performanță.

Pe lîngă experiențele din programul prestabilit apar și alte activități ale cosmonauților. Într-una din ședințele de legătură cu centrul de urmărire, comandantul navei, Vladimir Kovalionok, transmitea : „Întrebați oceanologii și verificați dacă pe hartă este însemnat un lanț muntos submarin în zona insulelor Samoa". Oceanologul, venit la centrul de control, i-a răspuns : „Este o zonă foarte interesantă. În regiunea insulelor Solomon sînt patru lanțuri de munți submarini. Tot aici sînt mari concentrări de zooplancton. Fotografiați cu camera de mînă, înregistrați totul". Și așa a mai apărut o sarcină în programul de zbor.

De la sol, un biolog se interesa de cultura de ciuperci în Cosmos. „Cultura este bună", răspunde Kovalionok. „Au ieșit multe tulpini, dar numai două, trei au și pălării."

Astfel, rotație după rotație, experiment după experiment, programul stabilit pentru echipajul navei cosmice „Soiuz-29" se realizează treptat, iar zborul complexului spațial continuă, adăugînd noi trepte la scara cunoașterii umane.

Nicolae Crețu

Fan I, vicepremier al Consiliului de Stat al R. P. Chineze, a primit pe Shirley Williams, secretar de stat britanic pentru educație și știință, aflată într-o vizită la Pekin

Macheta Palatului Chiericati (sec. XVI) din Vicenza, Italia, aflată în... trecere prin Renaissance Center din Detroit, unde va fi deschisă o expoziție a operelor, bineînțeles la scară redusă, a arhitectului italian Andrea Palladio

Perspective

Potrivit unui raport al OECD privind perspectivele economice, cele 13 țări așa-numite mijlocii și mici, membre ale organizației (Austria, Belgia, Danemarca, Elveția, Finlanda, Grecia, Irlanda, Olanda, Norvegia, Suedia, Spania, Australia și Noua Zeelandă) vor înregistra, în ansamblu, o creștere a prețurilor de ordinul a 8,5 la sută, în 1978. Pe de altă parte, în majoritatea acestora, șomajul nu are nici o șansă de a scădea (excepție făcînd Belgia și Irlanda, care au adoptat recent măsuri în favoarea utilizării forței de muncă). Dacă în Elveția și în Finlanda numărul șomerilor nu se va modifica, în celelalte țări se așteaptă să crească procentul celor aflați în căutarea unui loc de muncă. Astfel, în cele 13 țări menționate este prevăzut ca numărul total al șomerilor să ajungă la aproape 2 750 000 (5,75 la sută din populația aptă de muncă, față de actualul procent de 5,25 la sută).

Start

Reprezentantul republican al statului Illinois, Philip Crane, a declarat că își va depune candidatura în alegerile prezidențiale din anul 1980, fiind astfel prima personalitate politică ce se lansează în cursa electorală prezidențială. Anunțarea oficială a candidaturii, a precizat el, o va face în cursul următoarelor 30 de zile. Philip Crane, în vîrstă de 47 de ani, a fost în 1976 directorul campaniei electorale a lui Ronald Reagan pentru statul Illinois

Circulație

Intreaga circulație automobilistică pe insula japoneză Okinawa a fost întreruptă, la sfîrșitul săptămînii trecute, timp de opt ore pentru a permite trecerea circulației vehiculelor pe partea stîngă. Această modificare, avînd ca scop punerea de acord cu circulația din restul Japoniei, survine la șase ani după ce S.U.A. au retrocedat Okinawa Japoniei.

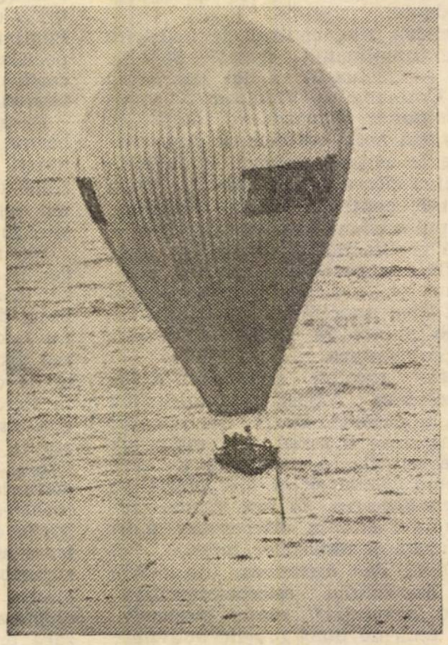

O nouă încercare de traversare a Atlanticului în balon a eșuat. Balonul „Zanussi", umplut cu heliu și avînd la bord un echipaj britanic format din două persoane, după startul luat la St. John's (Terra Nova), a „amerizat" duminică la 115 mile vest de orașul Brest (Franța)

1000+1

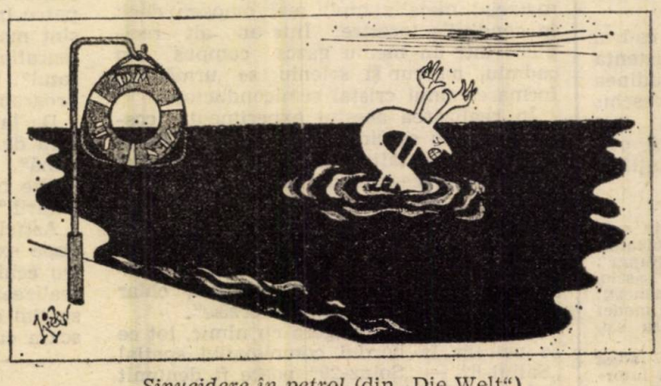

Sinucidere în petrol (din „Die Welt")

Furturi

„Închis din lipsă de personal". Astfel de anunțuri se întîlnesc, în fiecare an, la intrările unor muzee din întreaga Italie. Chiar dacă pentru vizitatori decepția este mare, mai ales cînd este vorba de puncte de atracție consemnate în toate ghidurile turistice, pentru autorități aceasta reprezintă o soluție de protejare a uriașelor comori artistice ale țării. În fața înmulțirii numărului de furturi, a devenit practic imposibilă protejarea celor aproximativ 80 000 de „puncte de interes cultural" recenzate în întreaga țară. Potrivit statisticilor poliției, răufăcătorii au „vizitat", în ultimii cinci ani, 75 de muzee, 170 de galerii de artă, 1700 de biserici și 1800 de apartamente de colecționari. În cursul acestor incursiuni, au fost sustrase 27000 de tablouri și peste 58000 alte opere de artă.

Incendiu

Se împlinește o jumătate de secol de cînd a izbucnit în apropierea orașului indian de mineri Djharia un incendiu subteran. Cercetătorii au calculat că, în acești 50 de ani, focul a consumat peste 300 milioane tone de cărbune. Nimeni din cei 150 000 locuitori ai orașului nu-și aduce aminte cum a izbucnit incendiul, dar toți știu că sub străzile orașului arde cărbunele în mină. Uneori, prin fisurile din pămînt, la suprafață apar flăcări, iar noaptea unele porțiuni ale solului arată ca și cum ar fi acoperite cu o cuvertură portocalie.

„Concorde"

Exploatarea celor cinci avioane de tipul „Concorde" ale companiei „British Airways" s-a soldat, în perioada 1977–1978, cu un deficit de 17 milioane lire sterline, de două ori mai mare decît deficitul din cadrul exercițiului financiar precedent, informează raportul anual al companiei. Raportul subliniază, pe de altă parte, și marja insuficientă – de 4 la sută – dintre veniturile globale ale companiei și cheltuielile de exploatare.

Ipoteză

Cercetătorul sovietic Aleksei Zolotov, candidat în ştiinţe fizico-matematice, apreciază că meteoritul Tungus, care în iunie 1908 s-a prăbuşit deasupra taigalei siberiene, în apropiere de Tunguska, şi a provocat o explozie echivalentă cu puterea a 2000 de bombe atomice, ar fi putut fi un obiect artificial, creat de fiinţe raţionale din „alte lumi" ale Universului. Cercetările efectuate de-a lungul anilor de omul de ştiinţă sovietic l-au dus la concluzia că explozia tunguză a fost de origine nucleară sau, cel puţin, a fost însoţită de reacţii nucleare. În sprijinul ipotezei sale, Aleksei Zolotov aduce următoarele argumente : cercetarea deviaţiilor cîmpului magnetic al Pămîntului, caracterul schimbător al undei de şoc a exploziei şi spectrul undelor seismice oferă posibilitatea admiterii naturii nucleare a exploziei. Un alt argument în favoarea ipotezei caracterului artificial al „meteoritului" căzut în taigaua siberiană acum 70 de ani este şi faptul că, potrivit declaraţiilor martorilor oculari, corpul ceresc s-a deplasat înaintea exploziei pe o traiectorie sinuoasă, ca într-o încercare de schimbare a direcţiei de zbor.

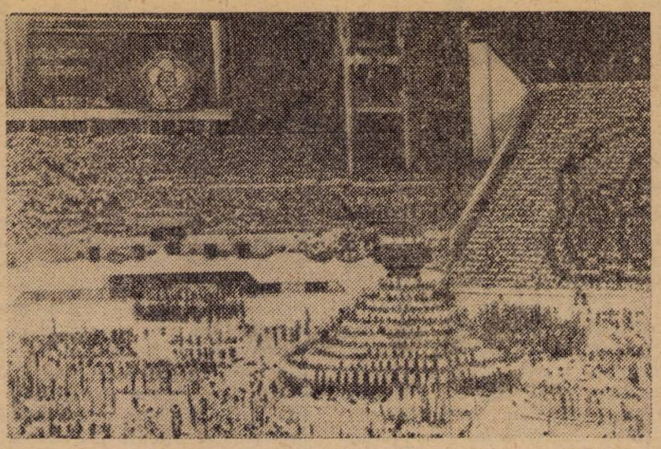

Festivalul mondial al tineretului şi studenţilor de la Havana (în fotografie, aspect de la ceremonia deschiderii) prilejuieşte desfăşurarea a numeroase manifestări politice, culturale şi sportive

Reactor

La uzina atomoelectrică „Tsuruga", aparţinînd companiei nipone „Hokuriku Electric Power", a intrat în funcţiune primul reactor nuclear construit în întregime în Japonia. Reactorul „Fugen", pe bază de apă grea, a început să producă energie electrică în proporţie de 15 la sută din capacitatea totală de 165 000 kW. Capacitatea va fi sporită gradual, paralel cu testarea reactorului, urmînd ca instalaţia să funcţioneze la parametrii proiectaţi pînă la sfîrşitul acestui an. Întreaga uzină de la Tsuruga va intra în funcţiune în luna martie 1979. Reactorul „Fugen" foloseşte drept combustibil o combinaţie de uraniu natural şi reziduuri de plutoniu reciclate.

Record

Producţia britanică de petrol obţinută din Marea Nordului a atins în iunie un nou nivel record – 1 114 155 barili pe zi (1 baril = circa 160 litri). Acest rezultat a contribuit ca Anglia să urce pe locul 15 în rîndul ţărilor producătoare de petrol.

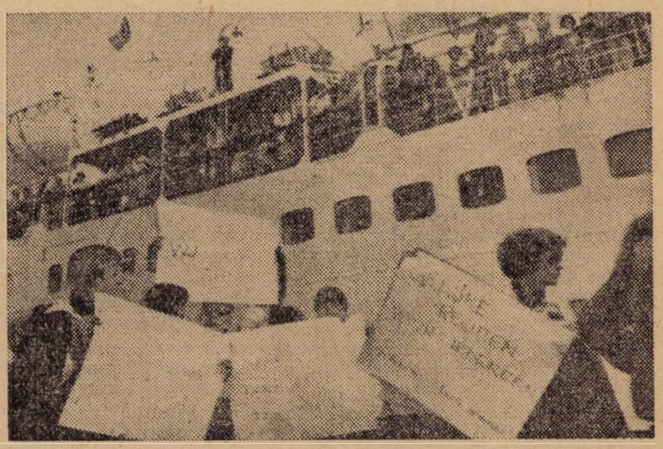

Stewardesele belgiene de pe „supermagazinul plutitor" ce face zilnic naveta între Ostende şi Dunqerque protestează împotriva sporirii taxelor la care sînt supuşi pasagerii ce vor să-şi facă, aici, „aprovizionarea"

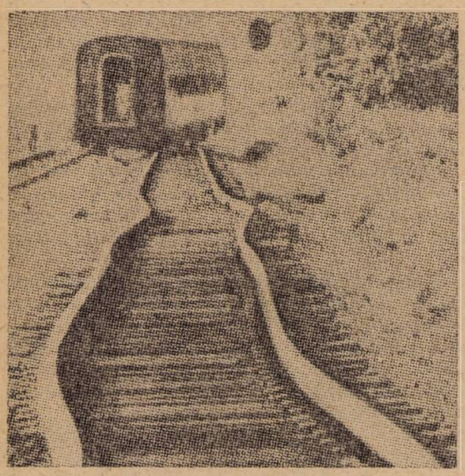

Valul de căldură ce s-a abătut în aceste zile asupra statului New Jersey (S.U.A) a deformat calea ferată din Spring Lake într-o „pistă de slalom", provocînd deraierea unui tren

Ceasul din imagine, construit din marmură, alabastru şi bronz aurit, vechi de 188 de ani, reprezintă, prin forma sa, o veritabilă mascotă a expoziţiei din Münster (R.F.G.), dedicată istoriei călătoriilor cu balonul şi sugestiv intitulată „Mai uşor ca aerul"

Sistem

Un savant australian, geochimistul Ted Ringwood, profesor la Universitatea Naţională Australiană din Canberra, a anunţat, într-o conferinţă de presă, că el, împreună cu o echipă de cercetători, au pus la punct un nou sistem de depozitare sigură a reziduurilor radioactive. Sistemul constă în învelirea reziduurilor radioactive într-o rocă de plastic, de unde şi denumirea „Synroc", care apoi este depozitată într-un mediu suficient de stabil. „Synroc", a declarat Ringwood, va păstra în siguranţă timp de milioane de ani elementele radioactive.

Complot

Un locuitor din Saint Louis (Missouri), Russel Byers, a afirmat că a refuzat la sfîrşitul anului 1966 sau începutul lui 1967 o ofertă de 50 000 dolari pentru a-l ucide pe pastorul Martin Luther King, lider al luptei pentru drepturile civile ale negrilor, asasinat la Memphis (Tennessee), la 4 aprilie 1968, scrie "New York Times". Russel Byers a precizat ziarului că el a încunoştiinţat comisia de anchetă a Camerei Reprezentanţilor privind asasinarea lui King, asupra propunerii ce i-a fost făcută de doi oameni de afaceri, John Kauffman şi John Sutherland, care apoi au decedat. Interogate, văduvele celor doi oameni de afaceri au negat că soţii lor ar fi putut avea vreo legătură cu un complot vizînd asasinarea pastorului King.

Mărturia lui Byers a stîrnit interesul anchetatorilor cu atît mai mult cu cît cumnatul acestuia, John Spica, în momentul pretinsei oferte se afla în acelaşi penitenciar cu James Earl Ray, de unde, acesta din urmă a evadat la 23 aprilie 1967, cu un an înaintea asasinatului de la Memphis.

Ray, care execută în prezent, pentru uciderea pastorului King, o pedeapsă de 99 de ani închisoare, a retractat declaraţiile iniţiale, în baza cărora i-a fost stabilită vinovăţia, cerînd să fie rejudecat procesul.

Rubrică realizată de Vasile Crişu

„Tîrgul negustorilor de arme“

Experții nu au elaborat încă o denumire general acceptabilă a cursei moderne a înarmărilor – extinsă la scara întregii planete și care se desfășoară în toate mediile – pe uscat, pe mări și oceane, în aer și în spațiul extraatmosferic, în domeniile nuclear și al noilor sisteme de arme, aflate în proiect ori chiar în faza operațională. Fenomen de o mare complexitate, competiția militară din perioada postbelică, deopotrivă cantitativă și calitativă, ar trebui să includă, ca elemente ale unei definiții cuprinzătoare, ansamblul proceselor politice, economice, tehnologice, militare și de altă natură care, propulsate de factori endogeni și exogeni, aflați în combinații multiple, determină conceperea, proiectarea, dezvoltarea, producerea, stocarea, achiziționarea și transferurile de arme, proliferarea verticală și orizontală a acestora, sporirea potențialului militar al statelor. De asemenea, într-o definiție a cursei înarmărilor ar urma să fie incorporate alte elemente importante legate de vechea politică de forță, hegemonie și dictat, de raportul de forțe pe plan mondial, de penetrația sporită a considerentelor militar-strategice în motivația deciziilor politice și economice ale unor state pe plan național și internațional.

Orice discuție științifică despre cauzele cursei înarmărilor și factorii de propulsare a acesteia conduce la conceptul de complex militar industrial, pe care unii cercetători îl denumesc „complex politico-militar-tehnico-științific-industrial-administrativ-birocratic“. Este vorba de acea fuziune de interese în țările capitaliste dezvoltate între cercurile militariste, politicienii reacționari și grupările monopoliste – la care s-au raliat o serie de cercetători și oameni de știință – determinată de interesul lor comun de a stimula pînă la limitele absurdului producția militară și cursa înarmărilor, care aduc tuturor părților venituri extrem de mari. De notat că denumirea de „complex-militar-industrial“ a fost folosită pentru prima oară în 1961, de fostul președinte al S.U.A., Dwight Eisenhower, care a atras atenția asupra faptului că trebuie împiedicată obținerea unei influențe excesive de către acest complex în instituțiile de stat sau guvernamentale, avertizînd că „posibilitatea creșterii dezastruoase a unei puteri care nu ar fi plasată în mîinile cele mai bune există și va persista“.

Alimentată de politica de forță, avînd în spate interesele complexului militar-industrial, care obține profituri uriașe din producția și vînzările de armament, cursa înarmărilor a atins, la 33 de ani după ultima conflagrație mondială, parametri colosali – fără precedent în istorie : 400 miliarde dolari irosiți anual pentru înarmări, arsenalele nucleare care înmagazinau încă la începutul anilor '70 o uriașă „capacitate de supraucidere“ – respectiv, în echivalenți convenționali, 15 tone T.N.T. pentru fiecare din cei 4 miliarde de pămînteni, arme așa-numite clasice suficiente ele singure pentru purtarea unui conflict nimicitor la scară globală, noi tipuri și sisteme de arme aflate la orizont, care se anunță și mai distrugătoare. Alte date statistice arată că circa jumătate de milion de savanți și specialiști lucrează în sectorul cercetărilor militare, circa 25 de milioane oameni se află în efectivele militare ale statelor, iar alți 35 milioane lucrează în industria de armament și anexele sale.

Cui îi sînt destinate aceste arme, aceste gigantice eforturi în sectorul militar ? Dezbaterile din ultimii ani de la O.N.U. și din alte foruri au evidențiat un adevăr fundamental. Producția uriașă de arme nucleare și convenționale nu poate fi justificată de rațiuni de ordin politic, economic și nici măcar militar. „Echilibrul terorii“ ori al „descurajării“ nu oferă o bază sigură a păcii și securității, fiind precar, instabil și putînd fi oricînd rupt ; o pace trainică – așa cum se subliniază și în Documentul final al recentei sesiuni a O.N.U. consacrată dezarmării – trebuie să se întemeieze pe o politică și o acțiune orientate consecvent spre reducerea înarmărilor și dezarmare. În plus, cursa înarmărilor absoarbe colosale resurse materiale și financiare, sustrase unor nevoi economice devenite cronice în întreaga lume. Nu rezistă, din acest unghi, unei analize cît de cît științifice teza „avantajelor economice“ ce ar decurge din cercetările militare, din producția de armament, ocuparea în aceste sectoare a forței de muncă etc. Rapoarte și studii de prestigiu, unele purtînd girul de autoritate al O.N.U., au acreditat puternic justețea tezei „dividendelor dezarmării“ – a realelor și considerabilelor avantaje ce ar decurge pentru toate statele, mari sau mici, nucleare sau nenucleare, bogate ori sărace, din înfăptuirea dezarmării și canalizarea în scopuri pașnice a mijloacelor astfel eliberate, inclusiv prin punerea în aplicare a unor programe care să asigure ocuparea în numeroase state a întregii forțe de muncă.

Cartea autorului englez Anthony Sampson *(Coronet Books, Hodder and Stoughton, London, 1978) intitulată sugestiv „Tîrgul de arme“ („The Arms Bazaar“) are meritul de a încerca o radiografie a unor aspecte mai ascunse, adesea tenebroase, legate de cursa înarmărilor : tranzacțiile internaționale de armament, în special din perioada postbelică, lupta acerbă de concurență între marile companii naționale și transnaționale occidentale, în goana după piețe de desfacere, după profituri cît mai mari în schimbul „jucăriilor morții“. Interesul față de această lucrare – tradusă deja în cîteva limbi de circulație largă – este justificat și de faptul că tranzacțiile „negustorilor de moarte“ și în general, comerțul mondial cu armamente, atît cel guvernamental, cît și cel al companiilor private, deși este apreciat, alături de traficul de droguri, ca unul din cele mai mari „business“-uri, rămîne un domeniu acoperit de cortina groasă a „secretului operațiunilor“, ceea ce determină, între altele, să fie foarte dificil de evaluat proporțiile cifrei de afaceri, care au fost și rămîn înfloritoare. Astfel, dacă experții O.N.U. avansează, pentru anii 1976 și '77, cifra de 20 miliarde dolari anual pentru valoarea tranzacțiilor mondiale de armament, unii specialiști în materie afirmă că suma ar putea fi de circa trei ori mai mare, adevărul fiind greu de stabilit din cauza „discreției“ părților.*

„Comerțul de acest gen – scrie Anthony Sampson – este secret, iar sarcina cercetătorului este, prin aceasta, dificilă... Revelațiile făcute în cazul companiilor Lockheed și Northrop prezintă o importanță istorică, nu atît prin probele furnizate privind acordarea de mită, care au generat un scandal imens, cît mai ales prin documentația și mărturiile detaliate, care au aruncat o lumină unică asupra manevrelor și atitudinilor cotidiene ale companiilor și negustorilor de arme în întreaga lume“.

Autorul relevă – citind date și probe incontestabile – faptul important că, sub aparența de „onorabilitate“ a afacerilor, sîntem – în majoritatea covîrșitoare a cazurilor – în prezența unor interese înguste, legate de complexul militar-industrial, pentru care nu există scrupule de ordin național, internațional, moral, politic ori juridic atunci cînd este vorba de scoaterea unor profituri maxime de pe urma comerțului cu instrumente aducătoare de moarte.

Constituindu-se într-o viziune critică față de activitatea companiilor transnaționale producătoare de arme și a agenților fără scrupule ale acestora, cartea lui A. Sampson – din care revista noastră a publicat, în luna martie, două extrase – invită la reflecții profunde și la acțiuni pentru îngrădirea și curmarea unor practici profund nocive. Fragmentele pe care le publicăm, începînd din acest număr al revistei, dezvăluie „creșterile și descreșterile“ marilor firme producătoare de armament de pe coasta vestică a S.U.A., în funcție de asemenea factori cum sînt concurența și climatul internațional.

Arme și... artă

Străbătînd elegantele suburbii Beverly Hills sau Westwood din Los Angeles, este dificil să te gîndești la faptul că acest oraș este capitala mondială a armamentelor. În spațiul întins dintre Los Angeles și Ocean, coborînd pe Sunset sau pe Bulevardul Wilshire, șirurile de vile în stil gotic, clasic spaniol ori italian devin tot mai exotice și mai discrete pe măsură ce te apropii de munte sau de mare, în timp ce clădirile zgîrie-norilor, înțesate de birouri de avocați, bănci ori companii de asigurări, rămîn în urmă, preocupate de goana lor perpetuă după bani. Sclipitoarele building-uri din Century City – azi centrul comercial –, pe locul unde se aflau vechile studiouri Twentieth Century Fox – îndreptățesc imaginile din filme ; Bulevardul Stelelor duce pînă la Teatrul Schubert și la un hotel în stil suprarealist, cu personal îmbrăcat în uniforme de epocă, de halebardieri.

În această ambianță pașnică ești șocat să descoperi că unul din zgîrie-nori adăpostește sediul central al uriașului concern producător de armamente Northrop Corporation.

Industria spectacolelor, concentrată la Los Angeles și în periferiile sale – Disneyland, Muntele Magic și ferma Knott's Berry – povești luate din filme pentru a fi transformate în centre de distracții – împrumută ambianței o notă de ireal, invită turiștii la nostalgie și fantezie. În asemenea ambianță extravagantă pare cu adevărat prozaic să discuți de dependența Californiei de industria de armament sau de exportul, în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, al avioanelor fabricate aici.

Statisticile sînt, însă, implacabile. Din totalul contractelor militare din S.U.A., Californiei îi revin 30 la sută – mai mult decît oricărui alt stat din federație. Peste o jumătate de milion de locuitori ai Californiei lucrează în industria aerospațială, care deține o pondere de 30 la sută în ansamblul industriei prelucrătoare a statului ; iar coloana vertebrală a industriei aeronautice o reprezintă producția militară. Cele mai mari companii din California, după cifra de afaceri, sînt cele petroliere, în frunte cu Standard Oil of California ; dar cele mai mari corporații în privința numărului de salariați sînt cele din industria de armament, în primul rînd Rockwell, la ale cărei uzine din California lucrează 40 000 muncitori, urmată de Lockheed, cu 37 200. Walt Disney, chiar cu armatele de studenți angajați în perioadele de vîrf pentru Disneyland, a oferit slujbe doar la 17 500 de californieni. Afacerile din regiunea Los Angeles con-

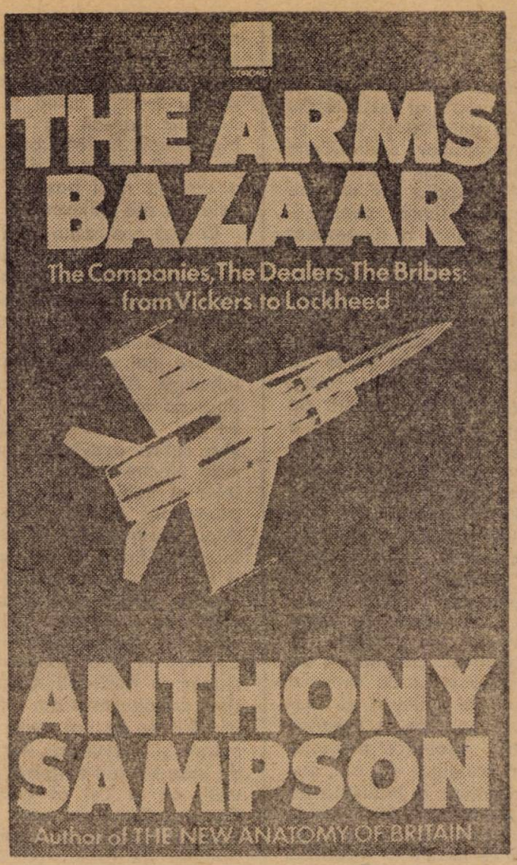

stau, în primul rînd, nu în industria spectacolelor, ci în tranzacțiile companiilor petroliere și ale corporațiilor de armament Lockheed, Rockwell, McDonnell Douglas sau Northrop, ale căror mari uzine militare înconjoară orașul asemenea unei armate care și-a întins bivuacurile dincolo de ziduri. După bulevardele străjuite de palmierii din Beverly Hills, pe drumul spre aeroportul internațional, casele cu un etaj se întind pînă la linia orizontului, întrerupte de reclamele restaurantelor sau stațiilor de benzină și de catargele pe care flutură steagurile cartierelor generale ale corporațiilor aerospațiale. La Culver City, verdele metalic al hangarelor companiei Hughes Aircraft strălucește în mijlocul unor vaste terenuri. Moștenitorii lui Howard Hughes s-au specializat acum în electronică și sateliți și datorează producției de armament peste 95 la sută din profituri. La El Segundo, de-a lungul bulevardului Aviației, din sudul aeroportului, un șir nesfîrșit de uzine, aparținînd corporației Rockwell, sînt profilate pe înfățuirea proiectului bombardierului strategic B-1 (prototipul avionului a fost realizat, după cum se știe, la un preț de cîteva miliarde dolari, dar producția de serie a avionului a fost amînată sine die de președintele Carter – N.T.). Dincolo de aceste uzine, orășelul Hawthorne este dominat de întreprinderile corporației Northrop.

Building-urile administrației concernului Northrop prezintă toate semnalmentele unei companii model : alei mărginite cu rînduri perfecte de arbuști ornamentali, un parking cu automobilele salariaților așezate în ordine ierarhică, un hol imaculat la intrare, cu o pictură în ulei a unui avion Northrop, o colecție a ziarului casei, „Northrop News", care prezintă ultimele realizări ale „familiei". Cînd am sosit aici, funcționari superiori joviali, în cămăși scrobite, schimbau ultimele anecdote din branșă, în timp ce așteptau avionul de transport al companiei, iar proaspătul număr din „Northrop News" anunța ieșirea de pe benzile de montaj a celui de-al 3 000-lea aparat militar de tip „Tiger". Un hangar special adăpostea acest tip de avioane, pregătite pentru export într-o regiune de conflict. Pe ușile glisante ale celei mai mari hale de montaj erau desenați doi tigri fioroși, gata să se sfîșie (companiile constructoare de avioane militare împrumută din junglă nume pentru aparatele lor : Tiger (Tigru), Cobra, Hawk (Șoim), Eagle (Vultur), Jaguar etc.)

Companiilor de armament le place să amestece fantezia cu realitatea. În vechiul centru din Beverly Hills, un conac în stil colonial, cu colonade, porticuri și fîntîni arteziene, cu mobilă stil și covoare grele, care a aparținut unui mare bogătaș, adăpostește, în prezent, sediul central al companiei Litton Industries, un conglomerat ale cărui principale afaceri constau în a produce arme – echipament electronic militar, rachete și distrugătoare – cu o cifră a exporturilor în creștere, în special spre Orientul Apropiat.

Dar centrul însuși al industriei de armament din zona Los Angeles nu are nimic exotic. La nord de Hollywood, autostrada străbate pantele cenușii ale munților Santa Monica și coboară spre San Fernando Valley. Climatul devine, brusc, mai fierbinte și mai uscat. Străduțele întortocheate, multe garaje cu mașini uzate și căsuțele mici amintesc de periferiile unui oraș texan. Înainte de al doilea război mondial, valea era plină de livezi de nuci, ranchuri ale stelelor de cinema și terenuri de închiriat pentru westernuri. Acum, zona este ticsită de muncitori industriali și uzine, iar în mijlocul ei, în suburbia Burbank, se înalță marile hangare ale corporației Lockheed, care înconjoară aeroportul Burbank, proprietatea companiei. Și aici – un ecou al Hollywood-ului : aeroportul corporației a servit la turnarea faimoasei scene finale din filmul „Casablanca", cu Humphrey Bogart și Ingrid Bergman. Dar cu aceasta filmul ia sfîrșit : în birourile cartierului general al corporației Lockheed se vorbește cu voce joasă, gravă, fără romantism. Este o lume aspră, o lume precisă, o lume aparte și dedicată unui țel unic : producția de arme.

Cei de la Lockheed nu au fost niciodată prea iubiți de restul californienilor. Mai mult decît orice altă companie, ei au transformat un grup de orășele subtropicale liniștite într-un complex industrial cu o armată organizată de muncitori : chiar alte companii aerospațiale resimt proporțiile și aroganța acestui gigant și relațiile sale speciale cu Pentagonul. Alți oameni de afaceri au simțit, mai demult încă, dinspre Lockheed un miros de corupție. Dar cei de la Lockheed au rămas un grup izolat și mulți dintre ei au crescut, în ultimii 20 de ani, odată cu cifra de afaceri a companiei. Pentru Lockheed aroganța ei unică și problemele sale de bază au fost însă întotdeauna legate de poziția specială de cea mai mare companie producătoare de arme din lume. Și, oricare ar fi sentimentele locale de ostilitate, nici un californian – într-un stat cu o rată a șomajului de 10 la sută – nu ignoră faptul că Lockheed oferă 40 000 de slujbe pentru producerea de armament. Resentimentele sînt și mai mari din cauza ecuației înșelătoare : arme înseamnă slujbe.

Nu este deloc surprinzător că marile companii de arme au devenit „maeștri" ai limbajului presei : armele sînt denumite „capacități", „mijloace de disuasiune", ori „sisteme" ; fabricile de armament sînt „capacități de apărare" ; exporturile sînt „transferuri", pregătirile de război sînt „logistică", iar războaiele sînt „conflicte". Ce poate fi mai puțin dăunător, chiar lăudabil, decît „exportul de mijloace de apărare" ? Scopul final al exportului de arme se pierde în acest vocabular aparent inocent. Există puține semne de preocupare la conducătorii companiei, după cît mi-am dat seama, în legătură cu natura afacerilor lor ; negustorii de arme sînt repede cuprinși de entuziasm atunci cînd descriu perspectivele de înarmare a lumii. Doar o dată, un responsabil – președintele unei mari companii de armament – a încălcat acest limbaj convențional „neutralizat" : vorbind despre „exporturile de mijloace defensive" s-a oprit puțin și a spus : „Aș dori să ajungem ziua cînd vom putea opri întreaga afacere a vînzărilor de arme".

Arme și meserii

Dincolo de munți, în marele deșert californian dinspre est, industriile de armament își „verifică" producția : la baza aeriană Edwards, unde avioanele militare sînt testate de forțele aeriene. Avioanele aterizează aici pe fundul plat al unui uriaș lac secat, care formează un teren de aviație natural aflat într-un deșert arid, cu temperaturi de peste 40 de grade și cu singurele pete de umbră care provin de la avioanele în zbor. O așezare populată doar de mașini, piloți și mecanici.

Aici fiecare își dedică energia perfecționării avioanelor militare, fără a fi prea mult preocupați de politică ori de chestiuni mondene. Tineri ofițeri de aviație, în uniforme noi, vorbesc despre performanțele avioanelor de vînătoare și bombardament încinse de soarele deșertului. Sînt șiruri de aparate Tiger, pictate în diferite culori, conform cererilor adresate de țările cărora le sînt destinate. Unele sînt de tip F 15 Eagle, venite în zbor de la uzinele McDonnel Douglas, din St. Louis, avînd în față un cioc asemănător unor păsări de pradă. „Vedeta" este controversatul prototip al noului bombardier strategic B-1, construit de Rockwell. Un purtător de cuvînt al forțelor aeriene m-a pus la curent, succint, cu performanțele : cum zboară în regim supersonic la 15 km altitudine, apoi coboară pentru a zbura la cîteva zeci de metri de sol și cum își descarcă bombele atomice în cîteva secunde. Apare deconcertant că acest bombardier gigant – denumit criptic „operator din sistemul de arme ofensive" – are un design mai frumos decît al oricărui avion cu destinație civilă.

Nevoia de a se construi acest aparat a fost contestată de mulți experți militari în vara anului 1976. Ei au arătat, între altele, că focoasele nucleare pot fi transportate la țintă mai rapid, și mai sigur, cu ajutorul rachetelor. În plus, la prețurile din iulie 1976, costul celor 244 de bombardiere strategice B-1 era evaluat la 88 milioane dolari bucata. Privit prin prisma unor nevoi sociale acute – care se resimțeau chiar în apropiere, la Los Angeles – acest cost a apărut prohibitiv.

În California de sud ecuația dintre arme și slujbe apare într-o lumină crudă, dar la 400 de mile spre nord, la San Francisco, ea este mai discretă. Suburbiile din districtul Santa Clara, între San Francisco și San José, au un aer pașnic, cu numele lor de sfinți, cu mici ranchuri pe dealuri, cu garduri vopsite în alb și cu căsuțe din lemn cu acoperișuri roșii, cuibărite la marginea pădurilor.

Curînd, însă, vizitatorul inocent este surprins să descopere că, și aici, business-ul cu arme se ascunde sub această aparență pașnică. Districtul Santa Clara are mai multe comenzi de armament din partea Pentagonului decît orice alt district al țării. Aceste comenzi s-au ridicat în 1977 la peste 3 miliarde dolari, adică 3,5 la sută din total. Universitatea Stanford, situată aici, a devenit centrul unei rețele de uzine și laboratoare care a condus la o revoluție în electronica militară. Profesorii de electronică și-au constituit firme proprii de cercetări pe care le-au integrat marilor uzine, iar marile corporații de armament au trecut la folosirea intensă a „creierelor" universitare. Rezultatul a fost crearea unui complex militar științific care rivalizează cu Massachusetts. De-a lungul șoselei 101, care pleacă din Stanford, marele business al armamentului se prezintă sub forma șirului întreg de companii electronice, ordonate și salubre, care au atras văii denumirea de „Silicon Valley". Aparent, afacerea este curată și pașnică, respectiv producția de calculatoare de buzunar și ceasuri digitale. Dar industria de armament este coloana vertebrală a prosperității acestor companii. De departe, cel mai mare patron la Santa Clara este Lockheed. În orășelul Sunnyvale, lîngă șoseaua 101, Lockheed are uzine în care lucrează 15000 de oameni, dintre care mulți produc rachetele Trident, de tip S.L.B.M., pentru submarinele nucleare, în cadrul unui contract estimat la 1,6 miliarde dolari.

Grupările progresiste din districtul Santa Clara s-au pronunțat energic pentru impulsionarea elaborării unui plan de conversiune a industriilor de război în întreprinderi cu producție destinată scopurilor pașnice. Viguroasa publicație Plowshare Press, editată de aceste grupări, a avertizat asupra degradării mediului în această pitorească zonă, a cerut ca banii investiți în rachete și alte arme aducătoare de moarte să fie utilizați pentru crearea unor noi sisteme de transport ori pentru cercetări în vederea valorificării energiei solare. Adepții acestor proiecte au fost sprijiniți de un număr mic de ingineri de la Lockheed, care au părăsit compania trecînd în sectorul cercetărilor pașnice.

Dar adevărații mari patroni ai „Văii" sînt conducătorii Pentagonului. Cei ce lucrează aici trebuie, asemeni lui Andrew Undershaft din piesa lui Bernard Shaw „Maiorul Barbara", să-i accepte crezul : „să oferi arme tuturor acelora care plătesc un preț bun pentru ele, indiferent de persoane sau principii".

Majoritatea politicienilor și congressmenilor americani susțin teza că producția de arme înseamnă locuri de muncă. Dar există, de asemenea, congresmeni care se simt suficient de siguri pe ei și de independenți în gîndire pentru a se opune unor bugete militare tot mai mari. În momente de criză națională, companiile aerospațiale fac tot felul de promisiuni frumoase privind reorientarea pașnică a producției lor. Dar odată cu trecerea crizei, ei își schimbă părerile. „California, spun ei, s-a dezvoltat pe baza producției de alimente, petrol și arme, nu vă puteți aștepta să ne transformăm în industrie de prelucrare a deșeurilor ori de case prefabricate ieftine". Există unii deputați care visează să construiască locuințe în loc de bombardiere. Dar între timp, California rămîne capitala aerospațială a lumii, iar aici rata șomajului în industrie a ajuns la 50 la sută. Pentagonul este nevoit să „economisească" fiecare dolar, iar companiile au început să se mute în Texas și Georgia. Iar producția de armament continuă ; producătorii de arme afirmă cu cinism : „Dacă nu exportăm noi, va exporta altcineva, iar fără arme «acele țări» ar fi totdeauna fără apărare".

Dependența de industria de armament a fost pentru California, în ultimii 50 de ani, deopotrivă, o sursă de afaceri și de insecuritate economică. Din perioada primului război mondial, cînd s-au înmulțit cu rapiditate șantierele navale și micile terenuri de aviație ale fabricilor, pînă la marea criză din 1929, la expansiunea vastă din timpul celui de-al doilea război mondial, la depresiunea din 1946, lucrătorii de aici s-au obișnuit cu toate neliniștile generate de „boom"-uri sau de catastrofe economice. După războiul din Coreea și creșterea masivă a cheltuielilor militare, industria de armament părea stabilizată pentru totdeauna. Dar California a continuat să trăiască în insecuritate, dependentă de politica și deciziile schimbătoare ale Wasinghtonului, aflat la distanță de 3 000 de mile. Companiile de armament erau în permanență la discreția celui mai mare monopol — Pentagonul. Și așa apare paradoxul care șochează pe vizitatori : în timp ce californienilor le place să se prezinte drept campioni ai liberei antreprize și ai spiritului de pionierat, ei sînt, în fapt, mai dependenți decît orice stat de cheltuielile militare federale. Și, cu cît este mai mare dependența, cu atît sînt mai provocatoare declarațiile politicienilor de extremă dreaptă care... promit locuitorilor să-i elibereze de dominația Washingtonului. Cei de care depinde prosperitatea Californiei nu se află la Burbank ori Sacramento, ci în fortăreața de pe Potomac, Pentagonul. Iar magnații industriei de armament, ca Dan Haughton, de la Lockheed, sau Tom Jones, de la Northrop, oameni cu o influență politică incontestabilă, încearcă să se afle, în permanență, la jumătatea distanței dintre presiunile celor fără locuri de muncă și politica militară a Pentagonului.

În perioada îndelungată a marelui „boom" al activităților spațiale, în anii '50 și '60, situația companiilor californiene de armament a fost adesea precară, dar vînzările lor au cunoscut o expansiune continuă. Punerea la punct a avioanelor de vînătoare cu reacție, a bombardierelor, a rachetelor, vehiculelor spațiale, mijloacelor electronice de luptă ; deosebita dezvoltare a transporturilor aeriene civile — cu reactoare, super și Jumbo-jet-uri — au adus, toate, noi contracte și noi afaceri. Au fost și ani de scădere masivă a afacerilor, ca în 1958, înaintea inițierii programelor spațiale, sau în 1964, în preajma intensificării războiului din Vietnam. În acei ani, consultantul oamenilor de afaceri, Arthur D. Little, a rostit sentința : industria spațială nu mai dispune de o piață în expansiune. Dar, odată cu escalada războiului din Vietnam în anii ce au urmat, companiile au primit o nouă serie de comenzi și au avut noi prilejuri să testeze armele pe care le pregătiseră pentru ipotetice războaie viitoare. În următorii doi ani, numărul angajaților în industria de război a sporit și, în 1968, anul-minune al industriei militare, totalul celor ce lucrau în industria aerospațială din S.U.A. a atins un nivel record pentru perioada postbelică — 1,5 milioane, din care 600 000 în California. Industria aerospațială — cuprinzînd construcțiile de avioane, rachete și mijloace electronice — a ajuns la o pondere de 37 la sută din totalul producției industriale a acestui stat.

Anul 1968 s-a dovedit a fi anul de vîrf. „Boom"-ul generat de războiul din Vietnam aducea subsidii mari, programul spațial pașnic a fost redus în favoarea alocațiilor militare. S-au primit comenzi importante din partea liniilor aeriene pentru noi jeturi de mare capacitate, dar compania cea mai avantajată a fost Boeing, care a început să producă „jumbo"-urile sale, în statul Washington. Perspectivele unui nou „boom" în construcția de avioane de linie supersonice s-au blocat, iar „vîrsta de aur" a industriei aerospațiale a trecut sau, în limbaj ingineresc, a ajuns la o „asimptotă". În următorii patru ani după 1968, numărul total al slujbelor și vînzărilor a evoluat constant în picaj, spre deosebire de cele două decenii anterioare. În 1971 angajații din industria aerospațială au ajuns la 400 000, cu 157 000 mai puțin decît în urmă cu trei ani.

În 1967, două mari companii aerospațiale au ajuns la catastrofă : societatea Douglas, cu o lungă tradiție și avioane celebre, a rămas cu mult în urma graficului de vînzări, în special din cauza diminuării comenzilor pentru conflictul din Vietnam. Pentru Donald Douglas, bătrînul fondator al companiei, viitorul era din nou la fel de întunecos ca interiorul unui submarin. După numeroase peripeții fiscale, marea companie era confruntată cu falimentul. Era o situație uluitoare pentru funcționarii superiori de la „Douglas" : profiturile din război se dovedeau mai sigure decît producția pentru aviația civilă și, ca urmare a fuziunii cu compania McDonnell, Jim McDonnel („Mister Mac", pentru cei din Missouri) a devenit noul boss al uzinelor aviatice din California.

O altă companie care a făcut pionierat în industria de armament californiană, North American, a suferit o prăbușire similară. În timpul celui de-al doilea război mondial, această firmă a produs mai multe avioane decît întreaga Anglie, iar sub conducerea fondatorului ei, Kindelberger „Olandezul", compania și-a extins activitatea în domeniile electronicii militare, rachetelor și echipamentelor pentru programul spațial Apollo. Dar după moartea lui Kindelberger, în 1962, firma a pierdut teren, și s-a văzut confruntată cu falimentul, odată cu perioada de declin ce a survenit, pentru moment, în competiția militară în Cosmos. În 1967, compania a fuzionat cu Rockwell Corp., agresivul conglomerat din Pittsburgh, în căutare de noi surse de cercetare și dezvoltare. Amalgamul de industrii ale corporației Rockwell, ca și cel al companiilor General Dynamics sau General Electric, reprezenta o tendință a firmelor de armament de a se implica în tot felul de tehnologii militare, cît mai variate, iar Willard Rockwell nu-și ascundea ambițiile : „Pînă în 1980, se estimează că un număr de numai 200 de companii vor controla între 60—75 la sută din produsul național brut al lumii, și noi intenționăm să fim una dintre aceste companii."

Depresiunea s-a resimțit pe toată coasta vestică. Boeing, care în 1948 avea 100 000 de angajați, a avut o suită de căderi, inclusiv amînarea proiectului avionului supersonic de pasageri. Numărul angajaților a coborît la 38 000 și orașul Seattle avea perspectiva să devină un oraș-fantomă. Ca și alte companii, Boeing a încercat să reprofileze uzinele pentru alte produse : sisteme de transport civil, desalinizarea apei marine ; la San Diego, firma afiliată Rohr Corp. a început să producă vagoane pentru metroul din San Francisco. Dar costul acestor trei programe civile s-a dovedit a fi mai mare decît estimările inițiale. Și, la fel ca și în alte ocazii, marile companii obișnuite cu proiecte militare extravagante au fost confruntate cu dificultăți cînd a fost vorba să se acomodeze pieței civile. Norocul a surîs din nou firmei Boeing, odată cu trecerea la fabricarea cunoscutelor „Jumbo" — Boeing 747. Dar investițiile pentru acest unic avion nou au ajuns la o cifră egală cu capitalul companiei și morala era clară : nu va mai putea risca încă o dată un proiect de asemenea proporții, fără un asociat.

(Va urma)

Prezentare și traducere
Nicolae Chilie

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

ILUZIILE „CELOR ŞAPTE"

PRESA şi experţii internaţionali au primit cu scepticism reţeta în treizeci de puncte emisă la întîlnirea la nivel înalt de la Bonn de cele şapte mari puteri industriale ale lumii occidentale. Cel puţin unul dintre participanţi a împărtăşit acest sentiment : Takeo Fukuda, primul ministru japonez.

Trebuie să recunoaştem totodată că dacă această reţetă a avut iluzia excesivă de a vindeca în acelaşi timp toate bolile de care suferă economia — pe care unii o numesc capitalistă, iar alţii a liberei iniţiative —, ea a fost în schimb foarte clară asupra a patru puncte : ratele creşterii, energia, comerţul exterior al Statelor Unite (într-un mare deficit) şi al Japoniei (într-un mare excedent)... Toată problema este de a şti cum vor fi transpuse în practică aceste prescripţii detaliate.

Sarcina cea mai uşoară va fi cea a Germaniei federale, întrucît ea a reuşit să reducă la cel puţin 3 la sută creşterea preţurilor şi la 800 000 numărul şomerilor şi pentru că ea are un excedent onorabil al comerţului său exterior, iar deficitul finanţelor sale publice atinge limitele suportabilului : 120 miliarde franci francezi. Or, comunicatul „celor şapte" conţine angajamentul părţii vest-germane de a majora cu 25 miliarde cheltuielile publice, după toate aparenţele în construcţii şi în echipamente colective.

Pentru Japonia, experţii O.E.C.D. (Organizaţia pentru cooperare economică şi dezvoltare, care grupează 24 de state) prevăd pentru acest an o creştere de 5 la sută. Japoniei i se cere o majorare pînă la 7 la sută şi nu prin dezvoltarea exporturilor, ci prin creşterea importurilor şi a consumului pe piaţa internă. Aceasta presupune o creştere sensibilă a salariilor, la care trebuie să existe şi consimţămîntul patronatului. Aici trebuie luate şi anumite precauţiuni : creşterea preţurilor de la 5 la sută este neschimbată şi rezervele de mînă de lucru sînt relativ slabe, întrucît şomajul este de numai 2,4 la sută din populaţia activă.

Pentru Canada şi Italia, aplicarea acestor măsuri va însemna cvadratura cercului. Prima are, în mod cert, cea mai mare rată a şomajului dintre „cei şapte", participanţi la Bonn : 8,9 la sută. Dar cum va putea ea să-şi mărească rata creşterii de la 3,7 la sută, în prezent, la 5 la sută, fără a accentua inflaţia, cu o creştere a preţurilor de 9 la sută şi un deficit în balanţa de plăţi externe de 17 miliarde franci francezi ?

Italia şi-a redresat conturile cu străinătatea devenite excedentare. Şi ea ar dori o relansare, întrucît are un milion şi jumătate de şomeri. Dar cum îşi va putea ea ridica rata de creştere de la 1 la sută la 2,5 la sută, tot fără a agrava inflaţia, cu o creştere a preţurilor care este de pe acum de 12,7 la sută şi un plan de austeritate, acceptat de toate partidele, în scopul atenuării deficitului finanţelor publice şi al întreprinderilor statului în valoare de 150 miliarde franci francezi.

Atitudinea Franţei este de o ambiguitate curioasă. Preşedintele republicii a promis dublarea deficitului bugetar. Dar, este vorba de deficitul care fusese prevăzut toamna trecută şi care era de 8,9 miliarde franci ? Sau de cel care astăzi este cert şi care va fi în valoare de 20 miliarde ? În primul caz, guvernul nu va hotărî nimic. În al doilea, Raymond Barre va trebui, cu părere de rău, să pună la punct un plan de relansare a cheltuielilor statului care va atinge, potrivit recomandărilor O.E.C.D., domeniile construcţiilor şi lucrărilor publice.

Această primă parte a reţetei nu prevede nici o măsură de constrîngere nici pentru Statele Unite, nici pentru britanici. Este oare o întîmplare ? Preşedintele Carter s-a mulţumit să spună că în S.U.A. rata creşterii ar fi rezonabilă (+ 4,2 la sută) şi şomajul scăzut de la 8 la 5,7 la sută. După el, în Statele Unite trebuie acordată prioritate luptei contra inflaţiei, întrucît creşterea preţurilor atinge 7 la sută. Doar în bugetul pe perioada octombrie 1978—octombrie 1979 se va înscrie degrevarea de impozite în valoare de 45 miliarde franci francezi — foarte departe de cele 110 miliarde prevăzută iniţial. În ce priveşte Marea Britanie, a cărei creştere este importantă pentru ea (3 la sută), însă care înregistrează 1,4 milioane şomeri (5,7 la sută din populaţia activă) şi o creştere a preţurilor de 7,7 la sută, se consideră că măsurile adoptate recent sînt suficiente.

În ce priveşte energia — cel de-al doilea capitol al reţetei — ea conţine dispoziţii generale şi angajamente luate de americani.

Angajamentul Statelor Unite conţine patru puncte : să continue să furnizeze (împreună cu Canada) carburant nuclear partenerilor lor, să aplice pînă la sfîrşitul anului un plan de economisire a petrolului care va reduce consumul cu 140 milioane tone în 1985, să mărească progresiv producţia de cărbune cu două treimi, să facă astfel încît cheltuielile energetice ale ţării să fie inferioare cu 0,8 la sută ratei de creştere a economiei. Rămîne de văzut dacă Congresul american, care de un an îşi arată nemulţumirea faţă de proiectele lui Carter, va deveni mai înţelegător şi dacă industriaşii vor trece cu uşurinţă de la păcură şi gaz metan, la cărbune.

Pentru comerţul exterior, există două promisiuni sigure. Cea a Japoniei de a cumpăra mai mult din străinătate şi, întrucît consumatorii indigeni tind să achiziţioneze produsele naţionale, statului îi revine sarcina să facă un efort excepţional pentru a importa combustibil nuclear, avioane şi alte mărfuri. Statele Unite nu vor să reducă alte importuri decît cele energetice. Ceea ce doresc ele însă este de a exporta în plus. Şi aici, preşedintele Carter a atacat vehement Piaţa comună agricolă care este cea care protejează împotriva concurenţei externe. Or, Statele Unite au de vîndut cereale în cantităţi mari şi pui de găină la preţuri inferioare cu 20—35 la sută celor vest-europene.

În ce priveşte celelalte puncte ale comunicatului, ele reiau teme cunoscute şi asupra cărora au fost înregistrate foarte puţine progrese. Ajutorul acordat ţărilor în curs de dezvoltare este sporit ; doar singură Japonia, foarte întîrziată faţă de partenerii săi, a promis să-şi dubleze contribuţiile în următorii trei ani. În sfîrşit, există inevitabilul refren (S.U.A.—Germania federală) asupra limitării variaţiilor devizelor pe pieţele de schimb.

În ansamblu, o întîlnire la nivel înalt care abordează pentru prima dată probleme concrete. Va atenua ea cu adevărat creşterea şomajului în această toamnă ? Cel puţin asupra acestui punct nu putem fi decît sceptici.

Întîlnirea „celor şapte" de la Bonn. „Reţeta" emisă, în 30 de puncte, este privită cu scepticism

LE NOUVEL ECONOMISTE
PARIS

DIFICULTĂŢI PENTRU ECONOMIA VEST-EUROPEANĂ

ANII asemănători trec unul după altul. Anul 1978 riscă să reproducă acelaşi scenariu observat pretutindeni în Europa occidentală în 1977 : primul semestru relativ bun, urmat de o scădere în cel de-al doilea. Reprezentanţii principalelor institute de cercetări economice vest-europene, reuniţi, recent, la Helsinki, au revizuit previziunile în legătură cu ritmul de creştere economică, procentele fiind mai mici decît cele preconizate în urmă cu cîteva luni. Astfel, institutele vest-germane prevăd un ritm de

2,5 la sută în R.F.G. față de 3—3,5 la sută în urmă cu cîtva timp. În Elveția, se pare că ne aflăm în pragul unei recesiuni. Țările nordice, avînd în vedere nivelul ridicat al șomajului și prețurile prea mari, nu pot face decît să aștepte o eventuală relansare în R.F.G., principalul lor partener comercial. Aceeași schemă — în Belgia. Franța și Marea Britanie au înregistrat, în primul semestru, o redresare mai puternică decît în alte țări vest-europene, dar există temeri privind o reapariție a tendințelor inflaționiste. Totodată, politica de creștere a dobînzilor, practicată de guvernul de la Londra, va face și mai dificilă atingerea obiectivului de creștere economică de 3 la sută, care este, totuși, un procent modest. Un indiciu și mai neliniștitor : la Helsinki, englezii au evocat protecționismul ca una dintre soluțiile posibile pentru înlăturarea dificultăților economice. Numai italienii nu au pus sub semnul întrebării previziunile pentru acest an.

Peisajul economiei vest-europene este din ce în ce mai noros. Pentru a-l întuneca și mai mult, specialiștii în conjunctură din țările Europei occidentale au căzut de acord să pronosticheze o încetinire a activității economice și în Statele Unite. Or, tocmai scăderea cursului dolarului este fenomenul care a repus în cauză toate perspectivele de creștere pentru economiile țărilor din zona mărcii vest-germane. Asupra acestui punct, economiștii vest-europeni sînt aproape toți de acord — dolarul a atins nivelul său cel mai scăzut. În schimb, vest-germanii se tem că moneda lor va trebui să fie reevaluată față de alte devize vest-europene, pentru a ține cont de evoluția prețurilor din R.F.G. în comparație cu cea din alte țări.

În fața pericolului unei noi încetiniri a ritmului, țările „mici", cum ar fi de exemplu Belgia, au cerut o politică „selectivă" a relansării în Europa occidentală. Dar a reieșit că, practic, toate economiile vest-europene suferă de aceleași maladii : criză în sectorul construcțiilor, rentabilitate insuficientă a întreprinderilor, capacități de producție nefolosite, ceea ce exclude o demarare a investițiilor productive. Cu alte cuvinte, înainte de relansare, trebuie o însănătoșire. Crudă constatare după patru ani de practicare a politicilor de austeritate.

Africa de Sud — țara în care zilnic se înregistrează „sinucideri" sau decesuri misterioase ale membrilor populației de culoare

Le Monde

PARIS

AFRICA DE SUD: „SINUCIDERI" ȘI BRUTALITĂȚI POLIȚIENEȘTI

ÎN FIECARE săptămînă, sau aproape în fiecare săptămînă, un nou caz completează sumbra cronică a „deceselor în închisoare" devenite foarte suspecte în Africa de Sud: decese provocate de brutalitățile polițienești, „sinucideri". În urmă cu zece zile un deținut „sărea" de la al 5-lea etaj al unui comisariat din Port-Elizabeth. Un tînăr muncitor a murit în urma „torturilor sistematice" — cum afirmă un raport medical — la care l-au supus trei polițiști deosebit de zeloși. Numai în cursul anului 1977 în închisorile sud-africane au murit 128 prizonieri în așteptarea proceselor. Oficial, 28 dintre aceștia s-au sinucis. Cvasitotalitatea victimelor — trebuie oare s-o mai precizăm ? — erau negri.

Faptul că poliția sud-africană a anunțat, la 20 iulie, deschiderea unei anchete în legătură cu violențele nu poate disimula un lucru esențial : brutalitățile la adresa deținuților — politici sau nu — cu consecințe adesea fatale au devenit o practică curentă a guvernului sud-african. Minoritatea albă, atît de promptă în a da lecții de morală politică restului continentului, nu pare că se emoționează deloc cînd deținuții negri — arestați în virtutea unor legi „antiteroriste" draconice care conferă puteri nelimitate forțelor de ordine — sînt duși din închisori direct la morgă.

După declarațiile făcute în urma morții, în septembrie anul trecut, a conducătorului negru Steve Biko, poliția sud-africană este obiectul unei suspiciuni legitime. Ancheta ordonată după asasinat nu s-a soldat cu nici o sancțiune gravă. Departe de a suporta consecințele acestei afaceri, Jimmy Krüger, ministrul justiției — al cărui comportament a șocat la acea vreme —, a primit sprijinul lui Vorster. Printre conservatorii albi, autoritatea sa a ieșit, de altfel, întărită. În nici un moment forțele de ordine n-au fost dezaprobate. Ele au avut chiar dreptul, cel puțin într-un caz, la felicitări. Dacă poliția sud-africană folosește din ce în ce mai mult asemenea metode, aceasta se datorează faptului că ea știe că nu va fi pedepsită.

Comportamentul autorităților sud-africane ține de un calcul politic evident eronat. Dînd tineretului negru motive de revoltă, furnizîndu-i zeci de martiri care se alătură în Panteonul „luptătorilor pentru libertate" lui Steve Biko sau Nelson Mandela — ultimul se află de 15 ani în închisoarea de la Robben-Island —, conducătorii albi își agravează de fapt izolarea, atîtînd împotriva lor din ce în ce mai mult opinia publică africană și internațională.

În ce-i privește pe liberalii albi, din ce în ce mai puțin auziți, aceștia sînt reduși la neputință sau exilați. Cum violența naște violență, elevii din cartierele mărginașe africane optează pentru acțiune și revoltă și completează numărul crescînd al luptătorilor de guerilla aflați în țările vecine. Brutalitățile polițiștilor albi le întăresc convingerea că emanciparea fraților lor de culoare trece neapărat prin faza luptei armate.

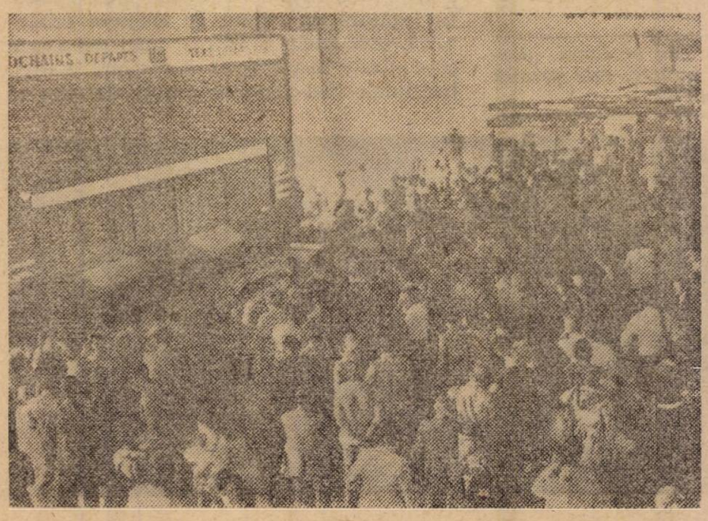

Ca urmare a grevei controlorilor de trafic aerian, sute de pasageri așteaptă la Orly ora, incertă, a decolării avioanelor

POSTA REDACTIEI

Migrațiile din Pacific

T. Păunescu, București. Credem că vă referiți la descoperirile dr. Peter White, antropolog australian, descoperiri care au furnizat noi indicii asupra migrațiilor efectuate, cu mii de ani în urmă, de populațiile Pacificului de Sud. În cursul unor cercetări într-o peșteră a insulei Noua Irlandă, din nord-estul statului Papua-Noua-Guinee, dr. White a găsit bucăți de obsidiană, o sticlă de natură vulcanică. Analizele au relevat că aceste fragmente proveneau din două regiuni vulcanice ale Pacificului de Sud, separate de vaste întinderi oceanice. În esență, descoperirea atestă existența, în urmă cu cel puțin 7 000 de ani, a unui trafic comercial maritim efectuat cu ajutorul bărcilor canoe — fapt extrem de important, deoarece, pînă la descoperirea dr. White, nu a existat nici o dovadă a existenței acestor schimburi înainte de primul mileniu î.e.n. S-a conturat, așadar, un tablou mai vast al migrațiilor umane din Noua Guinee în direcția estică, spre insulele polineziene, ca Fiji, Samoa, Tonga. „Antropologii presupuneau de mult că insulele Pacificului de Sud fuseseră colonizate de oameni veniți din insulele Noii Guinei, dar nu era vorba decît de o ipoteză — a subliniat antropologul australian. De acum înainte dispunem de dovada decisivă a călătoriilor pe mare, a schimburilor comerciale și a adaptării progresive la mediul maritim. Altfel spus, începînd de acum, vom putea judeca, în totalitate, procesul care i-a orientat pe oameni spre mare și a dat naștere, încetul cu încetul, polinezienilor". Despre obsidiană, dr. White a explicat că această sticlă naturală era utilizată ca unealtă de insulari, pînă în secolul al XIX-lea. Se crede că ea era, de asemenea, folosită la tatuare și gravare. Obsidiana era nelipsită din canoele care străbăteau mările și este clar că ea constituia un obiect de comerț regulat între insule. Cercetările au avut un teren foarte concret de desfășurare, fiindcă această sticlă nu există decît în trei locuri în Melanesia, în insula Lou, din arhipelagul Amiralității, Talasea, în Noua Anglie, și insula Ferguson, în largul sud-estic al Papuei-Noua Guinee.

T. Novac, Cluj-Napoca. Ne pare rău, dar nu dispunem de o asemenea statistică. Vă sugerăm să vă adresați revistei „Tribuna României".

Constantina Pătrașcu, comuna Cilibia, jud. Buzău. În legătură cu situația actuală din Ciad, vă indicăm articolele din nr. 6 și 12 a.c.

Marcel Panait, Iași. 1. Potrivit unor știri recente, Guineea își va relua locul în cadrul Organizației pentru Punerea în Valoare a fluviului Senegal — O.M.V.S. — din care, la ora actuală, fac parte Senegalul, Mali și Mauritania.

2. Premierul Senegalului este Abdou Diouf.

Medalia Nansen

Marian Grigorescu, Ploiești. Medalia Nansen (în **imagine**) poartă numele celebrului explorator norvegian, dr. Fridtjof Nansen, pionier al operei umanitare internaționale, care și-a asumat, acum o jumătate de secol, funcțiile înaltului comisar al Societății Națiunilor Unite pentru refugiați. Medalia a fost instituită de primul înalt comisar al Organizației Națiunilor Unite, pentru perpetuarea spiritului umanitar al activității lui Nansen. Ea este decernată pentru servicii excepționale aduse cauzei refugiaților. Medalia Nansen este atribuită, în principiu, în fiecare an de către un comitet compus din reprezentanți ai guvernelor norvegian și elvețian, ai secretarului general al Consiliului Europei, al Înaltului comisariat al Națiunilor Unite pentru refugiați. Anul acesta, medalia Nansen i-a fost atribuită lui Sir Seretse Khama, ca o „recompensă pentru serviciile excepționale aduse cauzei refugiaților de către președintele Botswanei și, de asemenea, de către poporul acestei țări". În ultimii doi ani, 25000 de refugiați din Zimbabwe și-au găsit adăpost în Botswana.

P. Cojocariu, com. Păltiniș-Cuzlău, jud. Botoșani, vinde numere disparate ale revistei Lumea din anii 1974—1978.

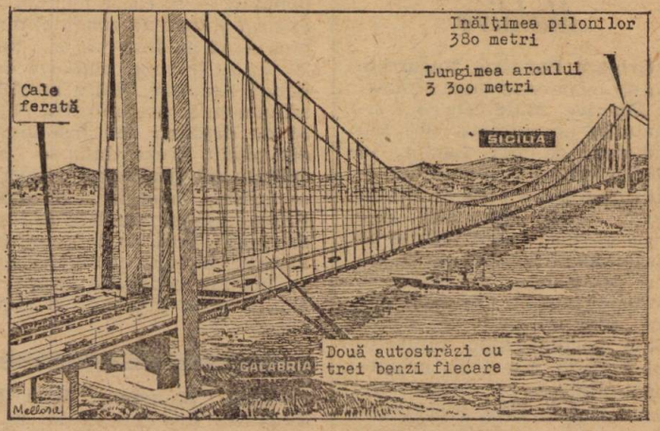

Cornelia Dănescu, Craiova. Vă prezentăm alăturat (după ziarul „Corriere della Sera"), **desenul** podului Messina despre care ați aflat de curînd din presă. Într-adevăr, după ani de ipoteze și proiecte, podul ce va lega Sicilia de continent se află în faza execuției. După cum se apreciază, el va costa circa 1 200 miliarde de lire italiene și va acoperi cei 3 300 de metri ce despart Calabria de Sicilia. Lucrările vor debuta peste 20 de luni și vor dura circa cinci ani. Pentru fiecare stîlp vor fi folosite 100 000 tone de beton. Structura podurilor va fi asigurată de 600 000 tone de oțel.

Proteze și transplanturi

Angela Stan, Ploiești. De la o zi la alta, omenirea ia cunoștință de noi descoperiri în acest domeniu. Ultima este cea sovietică, privind „inima de plastic", socotită „mai bună" decît cea naturală, deoarece nu poate fi atinsă de boli. Cu numai 20 de ani în urmă „chirurgia transplanturilor" era la începuturile ei, pentru ca azi să existe cel puțin 30 de părți ale corpului posibile de a fi substituite. „Degete care se deschid și se închid, mîini ce pot strînge pumnul, care ascultă numai de creierul care le conduc ; mîini cărora nu le lipsește decît simțul tactil. Aceste proteze miraculoase au fost puse, la punct de profesorul Kobrinski și colaboratorii săi, de la Institutul central de cercetări asupra membrelor artificiale din Moscova". Citatul aparține agenției de presă „Novosti" care relatează cazul lui Vladimir Nuzhdm, primul mutilat căruia i s-a aplicat aparatul de impulsuri electrice, descoperit de savanții sovietici. Acesta, după o perioadă de acomodare, a reușit să ia în mînă un pahar, să-și aprindă țigara, să se îmbrace singur. Vă amintim că prima mare descoperire în acest domeniu a fost făcută în urmă cu jumătate de secol de către profesorul Hans Spemann (Premiul Nobel, 1935) de la Universitatea din Friburg. Spemann a descoperit că în formarea oamenilor și animalelor acționează o substanță ce creează diversele țesuturi și organe ale corpului, „punîndu-le împreună într-o ființă modelată ca cea a predecesorului". Savantul american Oscar Schotté de la Amherst College a mers mai departe. Observînd posibilitatea salamandrei de a-și reconstitui membrele pierdute, a stabilit că aceasta are și facultatea de a-și reînnoi, de infinite ori, organismul, în condiții determinate, și că o asemenea facultate este propice oricărei alte forme de viață, omul inclusiv. Oscar Schotté a identificat și prodigiosul agent : țesutul care se formează în rănile pe cale de cicatrizare ; o substanță care înnoiește complet, la fiecare șapte ani, toate celulele, toate organele corpului nostru, cu excepția creierului și sistemului nervos central. Au urmat apoi succesele lui John Platt și James Bonner. „A fost descoperită — a anunțat James Bonner — o substanță chimică numită RNA cromosomială care e determinantă în activarea sau inactivarea genelor dintr-o celulă și deci în controlarea creșterii organelor și membrelor". Aceasta va fi posibil de realizat — a adăugat John Platt — în viitorii cincizeci de ani. Atunci, mutilările și amputările, care astăzi provoacă oroare, vor putea fi considerate neplăcute, dar remediabile.

M. Olimpia, Lechința, jud. Bistrița Năsăud ; Mercedes Holitzeri, București. Ne pare rău, dar nu dispunem de informațiile solicitate. Vă sugerăm să vă adresați revistei „Magazin".

Dionisie Malofei, București, Vă mulțumim pentru observație.

POSTA REDACȚIEI

Maldive

Grigore Popescu, București. Faceți o confuzie între Malawi și Maldive. **Maldivele** sînt situate la aproximativ 800 km sud-vest de Sri Lanka, în apele Oceanului Indian, înmănunchind peste 1 000 de insule. Doar vreo 200 din cele 1 000 de insule sînt locuite de aproximativ 130 000 de locuitori de origine afro-asiatică. Sultanat, vreme de sute de ani, aflat un timp sub dominația portughezilor, protectorat britanic din 1887, arhipelagul Maldive a devenit independent în 1965, proclamîndu-se, apoi, republică. Principala îndeletnicire a locuitorilor — oameni mici de statură, de tip indian, vorbind un dialect singalez — este pescuitul. Peștele este, de altfel, principalul produs exportat — circa 10 000 tone anual, iar cele trei milioane dolari, proveniți din vînzările de pește, reprezintă 90 la sută din cifra totală a exportului. Se mai exportă ananas, papaya, citrice, nuci de cocos. Ingenioși constructori de nave, locuitorii insulelor își realizează vase de pescuit fără să bată vreun cui, folosind numai frînghii, cleiuri speciale și o tehnică specială de îmbinare a lemnului. Instituțiile administrative și portul sînt concentrate în insula Malé. Alegerile legislative desfășurate recent, și la care vă referiți dv., au avut loc în **Malawi** (capitala Lilongwe), stat situat în Africa, între Tanzania, Zambia, Rhodesia și Mozambic. Scrutinul a fost organizat pentru reînnoirea celor 87 mandate ale Adunării Naționale ; dintre cei 47 de deputați — al căror mandat a expirat și care au candidat din nou — 18 au fost realeși, iar 29 nu au întrunit numărul de voturi necesare, între aceștia aflîndu-se și doi miniștri. Alți 33 de deputați au fost aleși din oficiu, prezentîndu-se în calitate de „candidați unici" — relevă agenția „France Presse". Șapte mandate au fost declarate, încă de la început, vacante, întrucît candidații nu au întrunit condițiile necesare pentru a se prezenta în fața alegătorilor.

Eugen Stănescu, Balș. 1. Biografia fostului șef al statului ghanez, Ignatius Kutu Acheampong, a apărut în revista noastră nr. 8/1977. Vă reamintim că odată cu renunțarea la funcția de șef al statului, el a demisionat și din armată.

2. Aveți dreptate, în luna iunie a.c., celebrul coreograf și dansator Maurice Bejart, fondator și animator al „Baletului secolului al XX-lea" din capitala belgiană, a primit titlul de doctor honoris causa al „Universității Libere din Bruxelles".

Kurt Lischka

Negru Eugen, Cluj-Napoca. Fostul șef al serviciilor germane de securitate la Paris, Kurt Lischka, a fost pus sub acuzare de un tribunal din Köln pentru participarea la asasinarea a circa 33 000 de persoane. Inculparea a survenit în baza unei noi convenții judiciare semnate între Franța și R.F.G., potrivit căreia tribunalele vest-germane pot judeca criminalii de război condamnați în contumacie în Franța. Intrat în SS la 1 iunie 1933, Lischka devine membru al partidului nazist în primăvara lui 1937. Devine curînd șeful serviciului privind problemele evreiești ale Gestapoului pe întregul Reich. După ce a îndeplinit, din ianuarie pînă în noiembrie 1940, funcția de șef al Gestapoului din Köln, a fost numit în Franța. Reîntors la Berlin devine, din noiembrie 1943 pînă în mai 1945, unul din cei mai apropiați colaboratori ai șefului Gestapoului din Reich, Heinrich Müller. După atentatul împotriva lui Hitler din 20 iulie 1944, Lischka face parte din comisia specială însărcinată cu anchetarea ofițerilor suspecți.

Arestat la 10 decembrie 1945 în zona britanică sub numele de Leisner, Lischka este transferat în 1947 în Cehoslovacia pentru a fi anchetat. Deși Franța cere extrădarea sa, el este repatriat în 1950 și se instalează la Köln. Tribunalul permanent al forțelor armate din Paris l-a condamnat, la 18 septembrie 1950, în contumacie, la muncă silnică pe viață.

Valentin Rău, Sibiu. Túpac Amaru II (în **fotografie**) a fost conducătorul marii răscoale din 1780—1781 a indienilor quechua din regiunea Cuzco, Peru. Născut în 1742, Túpac Amaru — pe numele adevărat José Gabriel Condorcanqui — a fost executat de spanioli în 1781, la Cuzco. El se trăgea, pe linia mamei, din Felipe Túpac Amaru, descendent al incașilor.

Planul de guvernămînt al Perului pe perioada 1977—1980 poartă numele „Túpac Amaru".

Dan Pătrașcu, Giurgiu. Cea mai importantă ramură economică din Sierra Leone o reprezintă extragerea diamantelor, sector în care, pe lîngă companiile private, statul începe să-și impună o participare tot mai mare. Datorită însă faptului că economia țării este încă puternic dependentă de exterior (două treimi din venitul național provin din export), Sierra Leone are de înfruntat serioase dificultăți ca urmare a crizei economice a lumii capitaliste. Acestea s-au repercutat și pe planul activității de extragere a diamantelor, o serie de mine trebuind să fie închise. Statisticile indică, de altfel, că în anul 1976, spre exemplu, volumul extragerilor de diamante a scăzut cu 44 la sută față de 1970 (de la 1,94 milioane carate — un carat = 0,2g — la 1,09 milioane carate), anul 1977 marcînd, în continuare, diminuări.

Mihai Butușină, Slatina. Bugetul Gabonului se cifrează azi la 242 miliarde franci C.F.A. Cel al Republicii Capului Verde este de 2 158 000 escudo cap-verdian. (1 E.C.V. = 26 fr. C.F.A.).

Dan Aureliu, București. „Flying Scotsman" (scoțianul zburător) este numele unui celebru serviciu feroviar britanic, care leagă Londra de orașul scoțian Edinburgh. Vechile locomotive cu abur stabiliseră, în 1939, un record de șapte ore al parcurgerii distanței dintre cele două orașe. După cum se poate observa și din **imaginile** de mai jos, locomotivele cu aburi au fost înlocuite de mult cu locomotive diesel electrice. Numele legăturii feroviare a rămas același și, poate, mai nimerit pentru acest Inter-City High Speed Train (trenuri rapide intercity), capabil să atingă viteze de 240 kmh. Recordul parcurgerii distanței Londra-Edinburgh cu o locomotivă diesel obișnuită (5 ore și 27 minute) a fost deja doborît. Între cele două orașe sînt 631 km.

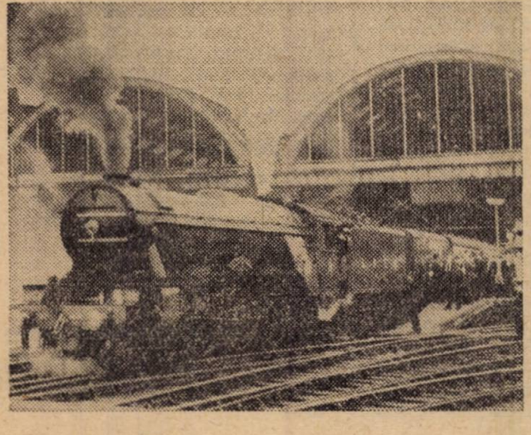

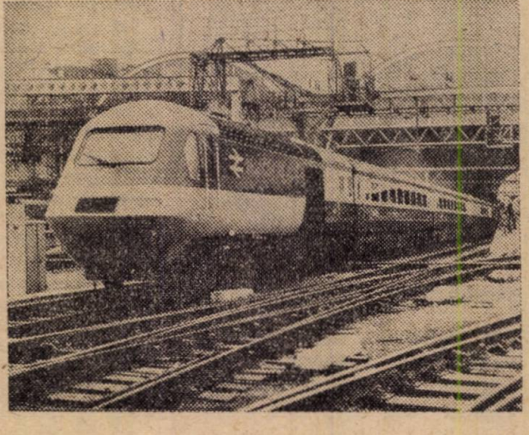

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

VACANȚA '78

La munte sau la mare, în drumețiile dv. estivale, cu siguranță veți opta pentru o cît mai confortabilă petrecere a zilelor de vacanță !

Pentru a veni în întîmpinarea dorințelor dv., magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT s-au aprovizionat cu un bogat sortiment de articole pentru sport și turism, dintre care vă recomandăm :

- termose pentru lichide și alimente solide (prețul între 25 și 108 lei) ;
- trei dimensiuni de cutii turistice pentru alimente ;
- spirtieră de voiaj (prețul 14 lei) ;
- lămpiță camping, cu baterie, tip LUCEAFĂRUL ;
- aragaz tip TURIST (prețul 400 de lei) ;
- saltele pneumatice, de una și două persoane (prețul între 275 și 400 de lei) ;
- saci de dormit (prețul între 181 și 522 de lei) ;
- saltele și perne din poliuretan pentru camping (prețul între 23,50 și 415 lei) ;
- bărci pneumatice și metalice pentru pescari (prețul între 1 000 și 1 200 de lei) ;
- diverse tipuri de corturi – tip ALPIN, tip DACIA și tip LITORAL – pentru două, trei sau patru persoane (prețul între 900 și 3 094 de lei) ;
- mobilier pentru camping : scaune pliante, paturi și mese pliante (prețul între 49 și 300 de lei).

Vizitînd magazinele COMERȚULUI DE STAT, aveți posibilitatea de a alege obiectele necesare unei agreabile drumeții.

DIRECȚIA COMERCIALĂ A JUDEȚULUI ALBA

vă recomandă unitățile sale din B L A J :

- Modernul hotel T Î R N A V E L E, care stă la dispoziția oaspeților cu camere confortabile și agreabile, restaurant, braserie și cofetărie. Serviciul prompt și calificat este asigurat de un personal bine pregătit.
- COMPLEXUL COMERCIAL — cu raioane de confecții, tricotaje, încălțăminte, articole electrocasnice și alimentară cu autoservire.

Nr. 33 10 august 1978

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Expunerea tovarășului

NICOLAE CEAUȘESCU

la ședința activului central de partid și de stat

Strălucită analiză a principalelor fenomene și tendințe ale vieții internaționale contemporane

Dezangajarea militară – cerință esențială a securității europene

Instaurarea noii ordini economice și democratizarea relațiilor internaționale

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a intîlnit, în stațiunea Neptun, cu Gert Petersen, președintele Partidului Socialist Popular din Danemarca

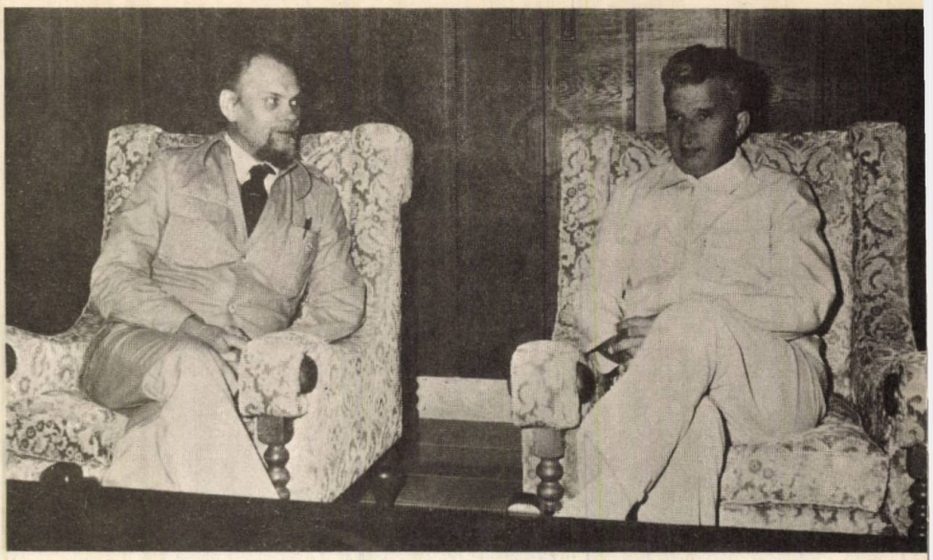

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a intîlnit, în stațiunea Neptun, cu tovarășul Armand Magnin, secretar general al Partidului Elvețian al Muncii

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit, în stațiunea Neptun, pe Abdulay Conteh, ministrul afacerilor externe al Republicii Sierra Leone

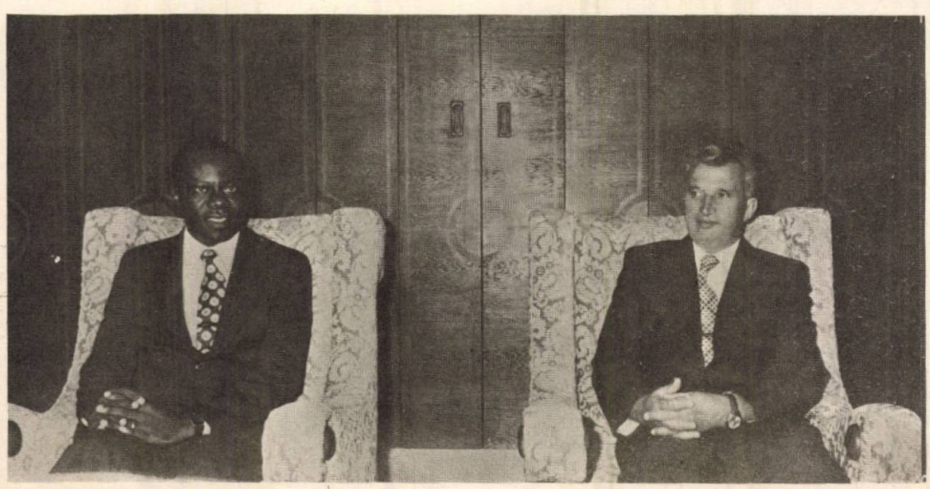

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit, în stațiunea Neptun, pe Michel Alladaye, membru al Biroului Politic al Partidului Revoluției Populare, ministrul afacerilor externe și cooperării din Republica Populară Benin

Expunerea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU

Strălucită analiză a realităţilor internaţionale, mobilizatoare chemare la acţiune

Securitatea europeană şi exigenţele realizării unor măsuri concrete de dezangajare militară

Democratizarea relaţiilor internaţionale — componentă organică a procesului de edificare a noii ordini economice

ÎNTÎLNIRE PRIETENEASCĂ ÎNTRE TOVARĂŞII NICOLAE CEAUŞESCU ŞI LEONID BREJNEV

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

33 (772)

10 august 1978

ARTICOLE, CORESPONDENŢE

Strălucită analiză a realităţilor internaţionale, mobilizatoare chemare la acţiune. Eugeniu Obrea 2

Întîlnire prietenească între tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Leonid Brejnev 5

Instaurarea noii ordini economice şi democratizarea relaţiilor internaţionale. Dr. Ilie Şerbănescu 6

Dezangajarea militară – cerinţă esenţială a securităţii în Europa. George Serafin 8

Relaţiile României cu ţările în curs de dezvoltare. Domenii vaste ale prieteniei şi colaborării dintre România şi ţările Americii Latine. Gh. Burlacu 12

Orientul Mijlociu. Eforturile diplomatice vor continua. Ion Madoşa 14

R.P. Congo. Opţiuni socialiste – realizări practice. C. Dumitru 19

Madrid. Loialitatea armatei şi calculele teroriştilor. M. Ramură 23

Washington. Raporturile executiv-legislativ înaintea alegerilor. Stelian Ţurlea 24

Buenos Aires. Noua structură a guvernului. Al. Tudor 25

Lisabona. Iniţiativa prezidenţială. Rodica Dumitrescu 26

ROMÂNIA ÎN CONŞTIINŢA LUMII

Interviuri cu : Abdulay Conteh, Michel Alladaye, Abdul Cader Sahul Hameed 10–11

REPORTAJ PE GLOB

Canton. Anca Voican 15

Ecuadorul cu faţa spre noi vocaţii. O. Vasile 16

Singapore. Ion Iordache 18

1000+1 20–21

DIN ŢĂRILE SOCIALISMULUI

U.R.S.S. Un vast plan de dezvoltare a agriculturii. Vasile Crişu 22

SERIAL

„Tîrgul negustorilor de arme" (II) 27

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Le Nouvel Observateur, The New York Times 29

PROFIL

Nur Mohammed Taraki, prim-ministru al Afganistanului 30

POŞTA REDACŢIEI 31–32

Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Strălucită analiză a realităţilor internaţionale, mobilizatoare chemare la acţiune

A fost un eveniment ce nu se va șterge din memorie. În cuprinzătoarea sală, pe care o asociem multor momente de rezonanță ale vieții noastre politice, s-a desfășurat o ședință la care țara întreagă a fost chemată să ia parte, ședință care reflectă continuitatea unui stil de muncă și a unor practici de esență profund democratică. Ședința activului central de partid și de stat — la care, în fapt, țara întreagă a participat grație televiziunii și radioului — ilustrează preocuparea statornică a partidului nostru, a secretarului său general, de a dezbate deschis problemele vitale indiferent de natura lor — internă sau externă, ca și de gradul de complexitate. Ceea ce a dat un relief aparte ședinței activului central de partid și de stat, organizată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu și desfășurată joia trecută la Palatul sporturilor și culturii din Capitală, a fost strălucita expunere pe care a prezentat-o secretarul general al partidului — document cu caracter programatic, deschizînd largi orizonturi politice și avînd o inestimabilă valoare atît teoretică, cît și practică. Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă o viguroasă afirmare a unei politici pe care viața a validat-o, a unei politici pe care Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului au exprimat-o în plenitudinea ei și care s-a dovedit, în întregime, în concordanță cu realitățile. Forța acestei politici provine dintr-o abordare științifică a evoluțiilor internaționale și dintr-o atitudine caracterizată prin desăvîrșită constanță. Partidul nostru pornește în analizele sale de la situații de fapt, de la stările de lucruri așa cum sînt ele, refuzînd să se abată de la sondarea în profunzime a realităților. Or, tocmai această poziție principială îngăduie înțelegerea exactă a esenței fenomenelor, a factorilor care le propulsează. Avînd un asemenea punct de pornire, o bază solidă, devine posibilă investigarea lucidă a perspectivelor, cunoașterea căilor și modalităților prin care problemele complexe ale prezentului își pot găsi soluții durabile. Pentru că nu este suficient să se explice evenimentele, ci trebuie să fie înțeleasă dinamica lor, să se perceapă direcțiile de orientare, să se enunțe răspunsuri clare la întrebările pe care le pune viața. Partidului nostru, secretarului său general, le revin meritul de a da astfel de răspunsuri — precise, de o amplitudine cutezătoare. Prin bogăția sa de idei, prin deschiderile politice ce le determină, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu se înscrie ca o contribuție purtînd amprenta originalității la tezaurul gîndirii și experienței revoluționare. Este o viguroasă manifestare a spiritului revoluționar în acțiune, un aport de excepțională însemnătate la lupta în care sînt angajate forțele progresiste de pretutindeni. Concluziile expuse sînt de o largă valabilitate, oferă un exemplu de analiză temeinic fundamentată a desfășurărilor de pe scena mondială, analiză care reliefează teze novatoare și modalități de acțiune specifice.

Viziune lucidă asupra lumii contemporane

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința activului central de partid și de stat s-a referit la o vastă tematică, a trecut în revistă principalele probleme cu care umanitatea este confruntată. Punctele de vedere afirmate dezvăluie o viziune de ansamblu, armo-